

**CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.**

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

OPERA

EIUSDEM NIEBUHRII, IMM. BEKKERI, L. SCHOPENI, G. ET

L. DINDORFIORUM ALIORUMQUE PHILOGORUM

PARATA.

11

PARS XI.

LEO DIACONUS.

**VARIJ LIBELLI QUI NICEPHORI PHOCAE ET IOANNIS
TZIMISCIS HISTORIAM ILLUSTRANT.**

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXVIII.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΔΩΣΕΩΣ
ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ ΠΕΝΤΕ*.

THEODOSII DIACONI
DE CRETAE EXPUGNATIONE
ACROASES QUINQUE.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΝ.

Ταῦτά μοι, ὦ μαγίστρων ἤλιε, καὶ ῥώμης ἐκδικητὰ, πεπόμενται μὲν πρὸ καιροῦ περὶ Κρήτης, οὐ δέδοται δέ. τὸ μὲν, ἵνα μὴ χρόνοις τὰ σὰ τῶν τροπαίων λήθῃ περιδοθῆ κατορθώματα· ἃ γὰρ ἀνδρεία ποιεῖ, ἀμανροῖ χρόνος, εἰ μὴ λόγος προφθάσας ἐν βίβλοις τισὶν ἐναπόθηται· οὐ δέδοται δέ, φόβῳ καὶ συστολῇ, καὶ τὰ πολλὰ ἐναπολειφθῆναι καὶ ἡττηθῆναι τοῖς σοῖς κατορθώ-

* Theodosii Acroases, quae, ut reliqui quatuor libelli, historiam Nicephori Phocae et Tzimiscis illustrantes hic ad editionem Parisinam Leonis accedunt, sumptae sunt ex *Nova Appendice Corporis Historiae Byzantinae a P. F. Foggino edita, Romae 1777.* [Comparavi hanc editionem cum editione principe a Flam. Cornelio facta in *Creta Sacra. Venet. 1755. 4. P. II. p. 269 — 327.* cum interpretatione Latina, diversa illa ab interpretatione Foggini. Varias lectiones e contextu Corneli, quae memorabiliores esse viderentur, enotavi. F. I.] Verba ἐπιστολῆ πρὸς Νικήφορον non sunt ap. Flaminium Cornelium. 8. τὰ σὰ τροπαίων Corn. -

EPISTOLA AD NICEPHORUM.

Haec, Magistrorum sol, et Romae vindex, iamdiu a me de Creta scripta sunt, sed nondum edita. Equidem aggressus opus fui, ne egregia facinora ac tropaea tua temporum oblivione premerentur: fortia enim facta tempus obscurat, nisi oratio opportune ea litteris mandet. Sed ne ederentur verecundia quaedam ac reverentia vetuit, quod dicta factis tuis passim inferiora essent, quinimmo ab iis prorsus vincerentur. Accipe tamen, indignas

μασι· δέξαι οὖν, εἰ καὶ τῆς ἄξίας εἰσὶν ἐνδεῦ Θεοδοσίου ψελ-
 λισματα, καὶ περὶ τῆς τοῦ Χάλεπε γράφειν ἐπίτρεψον καταστρο-
 φῆς καὶ ἀλώσεως· οὕτω γὰρ προθυμότερος γεγονώς, τῶν σῶν
 κατορθωμάτων, ὡς ἔξόν, γενήσομαι συγγραφεύς. Ἀχιλλεὺς
 γὰρ, καὶ ὁ Μακεδόνων Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς στρα- 5
 τηγήσαντες, ἄριστα πολὺ τὸ κλέος τῆ συγγραφῆ καὶ μέχρι τοῦ
 νῦν ἀπηνέγκαντο· καὶ ὁ μὲν, Ὅμηρῳ, οἱ δὲ γε Πλουτάρχῳ καὶ
 ἄλλοις μέχρι τοῦ νῦν ἄδονται καὶ φημιζονται· ὡς ἐν προσώπῳ
 γούν ἢ μὲν ἀρχῇ ἰάμβων δοκεῖ πρὸς τὸν πάλαι Βασιλέα ἡμῶν·
 τὸ δὲ τῶν ἐπαίνων κεφάλαιον πρὸς τίνα, εἶση ἐθῆς. 10

8. προθυμότερος C. 5. Distinguendum videtur: στρατηγήσαντες
 ἄριστα.

licet maiestate tua, Theodosii nugas, et de Chalepi victoria et expugnatione
 cum scribere permitte. Hinc enim alacrior factus rerum tuarum gestarum,
 quantum licet, scriptor fiam. Achilles profecto et Macedonum rex Ale-
 xander, ceterique exercituum Imperatores magnam utique gloriam etiam-
 nunc obtinent ex scriptis: atque ille quidem Homeri, hi autem Plutarchi
 aliorumque opera canuntur adhuc, ac celebrantur. Enimvero iamborum
 initium prima fronte ad mox defunctum Imperatorem nostrum pertinere
 videtur: at laudum summa ad quem potissimum spectet, statim intelliges.

ΑΔΩΣΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΟΝΗΘΕΙΣΑ

ΠΕΡΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ
ΤΩΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩΙ ΚΑΙ ΚΡΑΤΑΙΩΙ
ΒΑΣΙΛΕΙ ΡΩΜΗΣ.

EXPUGNATIO CRETAE

DESCRIPTA

A THEODOSIO HUMILI DIACONO
HUMANISSIMO AC POTENTI
IMPERATORI ROMAE.

ΑΚΡΟΑΣΙΣ Α.

Ρώμη παλαιά, μὴ φθόνη τὸν δεσπότην,
τοὺς σοὺς στρατηγούς προσβαλοῦσα τῇ νέᾳ·
κενῇ γὰρ ὀρμῇ, καὶ μάτην ὁ Σκηπίων,
τὸν πλοῦτον ἐσκύλευσε τῆς δόξης ὄλον.
ἰσχύς γὰρ ἦν τίς, ἢ κράτος Καρχηδόνας,
ὅταν παρσιτῶς μυριοξίφων μάχη,
τὰς συμφορὰς ἐπεμπε τῇ πορθουμένῃ.
τίς ἦν ὁ Σύλλας ὁ θρασὺς στρατηγέτης,
ὁ τῶν Ἀθηῶν τὴν κεκαυμένην πόλιν

5

3. Fort. κενὴ γὰρ ὀρμῇ. 5. ἦν τις vulg. ἦν τις C. 6. ὅταν
— ἐπεμπε. Ne quid corrigendum existimes cf. II. 86. III. 17. V. 87.
88. et Indic. in not. Anth. Pal. v. ὅταν p. 1046. 8. τίς ἦ C.

Ο Roma vetus ne invidetas Despotae novae opponens Romae duces tuos: im-
merito enim Scipio, conatuque irrito exhaustis omnes gloriae divitias: virium
quid aderat, non tota vis Carthaginiis quum pugnam iniens innumeris distri-
ctis gladiis urbi devictae exitiabilem cladem intulit. Quis ille Sylla impe-
rator audax Athenarum urbem flammis correptam rapidis, hoc ipso excidio

βαλὼν ἀπ' αὐτῆς τῆς σφαγῆς ἡττημένην ; 10
 τίς ἦν ὁ Καῖσαρ ἢ στρατευμάτων τρέχων
 ἐν ταῖς ἀφύρτοις συμπλοκαῖς καθήμεραν ;
 τίς ἦν ἐκεῖνος ὁ κρατηθεὶς ἐν στόλῳ,
 καὶ τοὺς κρατοῦντας ἀνταναλώσας ξύλῳ ;
 οὐκ ἦν στρατηγὸς ἄλλος, ὡς ὁ δεσπότης, 15
 καὶ πλουτολεκτῶν ἐκδραμῶν ὁ Πομπῖος
 ὡς τῶν παραστῆ ταῖς μάχαις ὠπλισμένος,
 καὶ δι' τὰ λαμπρὰ τῆς τύχης διπλᾶ στέφη.
 σὺ δὲ κτυπῶν, Ὅμηρε, κομπῶδεις κτύπους
 ἑψῶν τὰ μικρὰ, δεῦρο μὴ κλέπτων λόγοις 20
 λάλει πρὸς ἡμᾶς ἡσύχως μετ' αἰσχύνης.
 πορδήσειωσ γὰρ τῆς δεκαχρόνου κλόνος
 μικρὸς παρ' ἡμῖν ἄρτι, καὶ πλήρης ψόγων.
 τῆς Ἰλίου γὰρ τοὺς * πορπυργίους δόμους
 ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῆς λειψάνων ἐγνωκότες, 25
 εἰς θαῦμα καὶ γέλωτα συμπεπτωκότες,
 πῆ μὲν γελῶμεν τῇ πλοκῇ τῶν ψευσμάτων,
 πῆ δ' αὖ κροτοῦμεν τῇ στροφῇ τῶν ῥημάτων.
 ἀλλ', ὦ στρατηγῶν ὁ κρατῆρ, ὁ μιγνύων
 πράξις ταπεινὰς εἰς ἐπηρμένους λόγους, 30
 δίκασον αὐτὸς, καὶ προσωποληψίαν
 ἀφείς παλαιὰν, ὡς ζυγὸς γενοῦ σταθμοῦ·

10. τῆς om. C. 15. ὡς om. C. 17. Fort. αἰσῶν παραστῆ. 24. πορ-
 πυργίους C. F. et sic in Annot. Scr. πορπυργίους, adiectivo male for-
 mato a πορπύργιον, quod est ap. Trutz. in Schol. ad Lycophr. 290.
 27. ψευσάντων C., in not. ψευσμάτων. 29. ὁ κρατῆρ in metrum pec-
 cat, neque tamen suspecta lectio. Huius generis peccata in his Acroa-
 sibus ad triginta numeravimus praeter licentias in nominibus propriis
 admittas. 32. σταθμοῦ om. C. ex tenuibus codicis vestigiis lectio-
 nem eruit F.

superatam subigens? quis fuit Caesar, qui exercituum excurrebat per con-
 flictus quotidie insuperabiles? quis ille, qui navali victus praelio postea vi-
 ctiores superavit classe? non fuit dux alius umquam sicut Despota: Pompeius
 namque irrupit aurum colligens, ac quasi armatas adstitisset praeliis, for-
 tunae illustres coronas ostentavit duplices. Tu vero, Homere, ciens magnos
 strepitus, magnificans parva, adsis verbis non decipiens placide nobiscum,
 et verecunde loquere. Namque obsidionis decennalis rumor parvi apud
 nos est, et mendaciorum plenus. Illi nam domos late munitas turribus ex
 eius adhuc noscentes ruderibus, in admirationem incidentes, et risum, modo
 ridemus complexionem mendaciorum, modo verborum plaudimus ambagibus.
 Ast, o Ducum crater, qui Ducum misceas cum fastuosis verbis actiones hu-
 miles, iudica ipsemet, et personarum respectum dimittens veterem, fias

τοῦ δεσπότου δὲ καὶ θανάων κρότει λόγους
 τὰς παντοπόμπους, καὶ σοφὰς στρατηγίας.
 μικρὸς γὰρ ἤμῃν ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος, 35
 μικραὶ φάλαγγες, ἀσθενεῖς στρατηγέται,
 Αἴας, Ἀχιλλεύς, Ὀδυσσεύς, Διομήδης,
 οἷς δόξα πολλή, καὶ θεῶν ψευδωνύμων
 ἢ συντριβὴ φέρουσα τὰς ὀμίλλας
 κακῶς κατισπάραττεν ἐκ τῶν ἐλπίδων. 40
 ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι τῆς ἀληθείας τρίβους
 καλῶς βαδίζειν, ἢ κακῶς περιτρέχειν,
 ἐνταῦθα παῦε τῶν φόνων τῆς Ἰλίου,
 Κρήτης τραγωδῶν τὰς ῥοὰς τῶν αἱμάτων.

Ἐπεὶ γὰρ ἦκεν ὁ στρατὸς τοῦ δεσπότου 45
 πολλαῖς ταχέαις ὀκλάσι πεφραγμένους,
 ἢ γῆ μὲν ἐστέναζεν ἢ τῶν βαρβάρων,
 καὶ γειτονοῦσαν τὴν ὕγραν ἀπειστράφη.
 ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ σταλεῖς, Νικηφόρος,
 εἰδὼς ἑαυτὸν τῆς μάχης πρωτεργάτην 50
 ἔστησε τὰς φάλαγγας ἐγξίφους ὄλους,
 ἔστησε τάξεις, σὺλαμοὺς πυργοδρομοὺς.
 ἔλαμψεν ἀσπίς, ἠκονομένη σπάθη·
 θώραξ κατ' ἐχθρῶν εἶχε τὰς λαμπηδόνας·
 δόρυ κρατηθὲν δεινὸν ἀντηνύγει φόνον. 55
 ἐπεὶ δὲ πάντας εἶδεν ἐκ τῶν ὑδάτων
 καὶ τῶν μεγίστων κυμάτων σεισωσμένους,

33. Fort. κρότει λόγοις, domini nostri expeditiones verbis celebra.
 39. Fort. φρουρα, turbans. 46. Scr. ὀκλάσιν. 51. 52. ἔστη-
 es vulg. 53. ἠκονομένη corrig. cum C.

uti scapus trutinæ, et quamvis mortuus plaude verbis Despotæ, missis
 ubique sapientibus expeditionibus. Parvus enim est nobis Græciæ exerci-
 tus, parvæ phalanges, infirmi Duces Ajax, Achilles, Ulysses, Diomedes, quos
 ambitio multa, et falsorum Numinum contentio afferens concionum discordias
 male divellebat a spe. Verum si velis veritatis semitas calcare recte, nec male
 percurrere, hic finem impone Ilii caedibus, Cretæ tragicæ canens fluvios san-
 guinis. Namque ubi advenit exercitus Despotæ multis velocibus munitus san-
 guibus, terra quidem barbarorum ingemuit, atque vicinum aversata est mare.
 Dux autem, missus qui fuit, Nicephorus videns se pugnae constitutum prin-
 cipem, statuit phalanges cinctas gladiis, acies, cohortesque qua-
 drato agmine procedentes. Emicuit clypeus, et acutus ensis: thorax contra
 hostes emittebat radios, hasta apprehensa caedem refulgebat terribilem.
 Postquam autem omnes conspexit ex aquis, et a procellis maximis incolumes,

μέσον σταθεις ἤνοιξε πρὸς Θεὸν στόμα·
 „ἰδοὺ τὸ σὸν στρατεύμα τοῖς ἐναντίων
 ὄροις παρεστῶς, δημιουργεῖ κτισμάτων· 60
 τῶν σῶν κατ' ἐχθρῶν ἤρε τὴν πανοπλίαν,
 καὶ σὲ προβάλλει μυρίων πυργωμάτων
 λύοντα δεσμοὺς ἐν κλεῦ στρατηγέτην.
 πλάτυνον αὐτῶν εἰς μάχην τὰς καρδίας·
 δίωξον αὐτοῖς τὴν πικρὰν δειλανδρίαν· 65
 αἰσχρὸν ἐχθρῶν τῶν προφητῶν τοὺς λόγους·
 δεῖξον Πέτρος τίς, καὶ τίς ὁ ψευδοπλόκος,
 ὃ τὰς καμήλους ἐσθίειν ἐπιτρέπων,
 ὃ πορνομύστας ἐκτελῶν τοὺς βαρβάρους,
 ψευδοπροφήτης ἐκφανεῖς πανουργία.” 70
 οὕτω βοήσας, καὶ λαβὼν τὴν ἀσπίδα
 δημογορῶν ἔλεξε τοῖς συνεργάταις·
 „ἄνδρες, στρατηγοὶ, τέκνα, σύνδουλοι, φίλοι,
 Ῥώμης τὰ νεῦρα, δεσπότην πιστοὶ φίλοι —
 οὗτος γὰρ ὑμῶς τέκνα καὶ φίλους ἔχει, 75
 λόγοις παραινῶν, οὐκ ἀναγκάζων πόνοις —
 ὄρατε τοῦσδε τοὺς ἀλιδρόμους τόπους·
 ὄρατε πολλὰς ἡμέρους νήσους πέριξ·
 Ῥώμης ὑπῆρχον πατρικῆς κατοικίας,
 καὶ δεσποτῶν γῆ· πλὴν παρερπύσας ὄκνος, 80
 καὶ νωθρότης, ἔδειξε γῆν ἄλλοτρίαν,
 τρέφουσαν ἐχθροὺς καὶ στερουμένην τέκνων.
 ἴωμεν ἀνθ' ὧν εὐσθενῶς πρὸς βαρβάρους·

60. Scr. *παρεστῶς*. 64. *αὐτὴν C.*, in not. *αὐτῶν* ut in Cod. invenit F. 78. Fort. *ἡμέρους, cultas*.

medius stans aperuit os ad Deum: „Ecce tuus exercitus iam hostium finibus adstans, rerum creaturarum opifex, contra tuos inimicos cepit arma, et te opponit, ut millium turrium compages dissolvas, gloriosum Ducem. Dilata eorum corda ad praelium, repelle ab illis acerbam timiditatem, confunde inimicorum vatum verba, ostende quis sit Petrus, et quis mendacia fingens, qui camelos comedere permisit, qui fornicatores effecit barbaros, falsus propheta calliditate proditus.” Ita est precatus, et accepto clypeo concionando allocutus est commilitones: „Viri, duces, filii, conservi, amici, Romae vires, et fidi amici Despotae, (ille enim vos filios, et amicos habet, verbis adhortans, non cogens laboribus) adspicite hos omnes mari cinctos locos, circumspicite multas pulchras insulas: Romae iam fuerunt patriae domicilia, et dominorum terrae: at irrepens desidia, et segnities alienam terram reddidit nutrientem hostes, et carentem filiis. Eamus ergo strenue contra bar-

λάβωμεν αὐτῶν ἐν ξίφει καὶ τὰς πόλεις,
 καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ τῶν τέκνων τέκνα. 85
 μηδεὶς φοβείσθω τὰς βολὰς τῶν βαρβάρων·
 μηδεὶς φοβείσθω τραῦμα φλεγμαῖνον μάχης·
 μηδεὶς τὸ πικρὸν, τὴν τελευταίαν βλάβην.
 ἂν γὰρ τὸ λουτρόν τις λαβὼν ἤμαχμένον
 εἰς αἷμα λουθῇ τῶν ὕβριστῶν βαρβάρων, 90
 πλύνει τὸ σῶμα ταῖς ῥοαῖς τῶν αἱμάτων,
 καὶ λαμπρὸς ἐκ γῆς αἴρεται νικηφόρος.
 εἰ δ' ἔστιν αὐτὸς τέκνα, καὶ κλήρους ἔχων,
 πατὴρ ὄπισθεν δεσπότης λελεγμένος,
 ἐκείνος αὐτοῦ φροντίσει, καὶ τῶν τέκνων, 95
 καὶ τῆς γυναικὸς· τοῦτο μὴ δεδοικέτω.
 μόνον κρατεῖτω συμπλοκαῖς τὴν ἀσπίδα·
 μόνον προθύμως ὀξὺ τεινέτω δόρυ·
 μόνον φανείτω πατρικὸς ὀπλισμένος·
 μόνον τὸ Ῥώμης μὴ καθυβρίση κράτος." 100
 τούτοις πτερώσας τοῖς λόγοις τοὺς οἰκέτας
 ἀνὴρ ὁ πιστὸς ἐν μάχαις Νικηφόρος,
 λέοντας ἐξέπεμψεν ὡς θρεϊτρόφους,
 πᾶσαν κλονοῦντας Κρητικὴν κακουργίαν,
 οὐ μὴν παρέργως, ἢ στρατηγέτου δίχα. 105
 μέσον γὰρ αὐτὸς ἑπποτῶν ἐζωσμένος
 τανύστομον μάχαιραν ἠκονημένην,
 πῆ μὲν πατάσων εἶπετο ξενοτρόπως,
 πῆ δ' αὖ τὸ πῦρ μύστιγα βάλλων οἰκίας.

91. σῶμα C. 93. εἰδ' ἔστιν vulg. Pro αὐτὸς fort. leg. αὐ
 τος. 97. κρατεῖτω in not. vel κρατεῖται C. vid. Annot. 99. Scr.
 πατρικῶς cum C., πατρικὸς cod. quam lectionem Fog. male tuetur
 in Annot.

baros, capiamus illorum civitates gladio, simulque uxores, et filiorum filios.
 Nemo extimescat barbarorum iacula, nemo extimescat vulnus ardens praelii,
 nemo, quod est acerbius, damnum ultimum. Nam si cruentum quis accipiens
 balneum, impiorum barbarorum lavetur sanguine, sanguinis fluente corpus
 abluit, et illustris e terra victor tollitur. Quod si quis est, qui filios, et bona
 habeat, patris assumens nomen posthac Despota, ipse eius curam, et filiorum
 geret, et uxoris: nullo pacto hoc timeat. Solum obiiciat clypeum in con-
 flictibus, solum alacriter acutam intentet hastam, solum se ostendat patrium
 militem, solum Romae haud dedecoret imperium." Cum sic militibus addidis-
 set alas vir fidelis in praeliis Nicephorus, emisit eos tamquam leones mon-
 tanos ad devastandam omnem improbitatem Creticam non sine bellandi con-
 silio, aut absque duce; medius enim ipse equitans, armatus ingenti, et per-
 acuto gladio, modo percutiens mira edebat opera, modo flagellum ignis

Ἐπεὶ δὲ πάντες ἦσαν ἀντὶ θηρίων, 110
 ἐκεῖθεν ἔνθεν λοιμικῶς ἠπλωμένοι,
 ἦν θρήνον οἰκτρὸν καὶ φρυγὴν βλέπειν τότε,
 καὶ θαῦμα πικρὸν συμφορὰς ἐναντίας.
 ἔκειτο καὶ γὰρ πλήθος εἰς κόνιν μίαν 115
 ἀνδρῶν, γυναικῶν δυστυχῶς ἐσφαγμένων.
 ἐκεῖ τὰ τέκνα πρὸς σφαγὴν ἠπειγμένα
 ἔπιπτον εἰς γῆν τῇ ποδῶν περικλάσει.
 ἐκεῖ γέροντες τῷ χρόνῳ κεκυφότες
 ὄλισθον εἶχον ἐμποδῶν πεπτωκότες, 120
 καὶ φοινικὴν ἔβαπτεν τὸ ξίφος τρίχα,
 ἦν εἶχε λευκὴν ὁ χρόνος βεβαμμένην.
 ἐκεῖ γυναῖκες ἀγκυλῶν κάτω βρέφη
 ἔρριπτον εἰς γῆν, καὶ γονῆς ἄστοργίαν
 κίνδυνος ἀντήγειρε ταῖς τεκνοτρόφοις.
 ἀνῆπτο καὶ πῦρ, ἀντέλαμπε τὰ ξίφη, 125
 ἐπορφύρου γῆν ἢ ῥοὴ τῶν αἱμάτων,
 καὶ Κρητικοῖς ἦν τοῖς τόποις μεμιγμένη,
 ὡς χρῶμα καινὸν, τρίχροος τιμωρία.
 Ἐπεὶ δὲ Κρητῶν δεῖπνον οἱ μὲν ὀρνέων
 ἔκειντο νεκροὶ καὶ προῆς ἐξηρμένοι, 130
 ἄλλοι δὲ τὴν νέκρωσιν ἱπικῶ τάχει
 φυγόντες εἰσέγοντο τῶν πυλῶν ἔσω,
 ὁ μὲν, πατήσας τῶν πυλῶν ἔνδον φόβῳ
 ἔρευχεν ἐχθρὸς τῇ φρυγῇ πεπνιγμένος.
 ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκδραμῶν χώραν ὄλην, 135

113. Fort. συμφορᾶς.
 ζεν C.

116. Fort. πρὸς φρυγὴν.

121. εἶ-

iniciens domibus. At postquam omnes egressi sunt contra belluas, hinc et inde pestis instar rapide excurrentes, conspiceres gravem luctum, et fugam, et horrendas visu hostium angustias. Iacebat enim turba in uno pulvere virorum et mulierum caesorum misere. Illic pueri properantes ad necem humi cadebant conculcati pedibus: illic senes aetate incurvati caedebantur incidentes obvii, ac purpuream tingebat comam gladius, quam albam aetas tinxerat: illic mulieres e sinu parvulos demittebant, et in filios amorem maternum extinguebat instans periculum. Rutilabant flammae, coruscabant gladii, rubefaciebant terram rivi sanguinis, et mixta erat Cretaeis in locis tamquam novus, ultio tricolor. Et iam Cretenses, alii in pastum avibus prostrati iacebant et exanimes, alii autem, mortem ope equorum celerum fugientes, recipiebant se intra moenia; et quis ingressus portas ob metum hostis agebat animam fuga praefocatus. Dux autem postquam totam ex-

καὶ τὴν μὲν εἰς πῦρ τμητικῶς περισχίσας,
 τὴν δὲ ἕξιφι δούς, καὶ κατασκάψας πόλις,
 ἤλαυνεν εὐθύς εἰς στροφὴν ὀπισθίως,
 καὶ θῦκτον ἔλθων, ναυτικῶν ὀρισμάτων
 ἔνδον κατεκράτησε τὸν στρατὸν μόλις. 140

καὶ ναῦς ἀνάψας, γῆ χαρίζεται φέρων,
 ἄπιστον εἰδὼς τὴν ὑγρὰν εὐεργέτην.
 ἐκεῖ δὲ μένας ἡμερῶν τριῶν κύκλους,
 τὴν ἔκπον ἠτοίμαζε καὶ τὸν ἰππότην,
 καὶ γῆν σκοπήσας ἀμφιδεξίῳ τρόπῳ,
 ἔστησε πλῆθος χιλιάδων τεκτόνων,
 καὶ γῆθεν ἐρήϊζωσε πυργηρουμένην
 πόλιν, φυλάττειν τὰς στροφὰς στρατευμάτων.

Ἵμῃρε δεῦρο, καὶ πάλιν μετ' ἀισχύνης
 Ἑλληνικὰς κήρυσσε τὰς τευχουργίας, 150
 ὡς Ἐκτορος χεῖρ καὶ βολὴ καταστρέφει
 ἀραχνοειδῶς τοῖς στρατοῖς ἐκτισμένας.
 ὡς οὖν καμίνους οἱ μὲν ἐκ τῶν τεκτόνων
 περιφλεγούσας ἀντανῆπτον ταῖς λίθοις,
 οἱ δὲ στροφὰς ἔπασχον ἀνθελιγμάτων, 155
 τοῖς μαγγάνοις βάλλοντες εἰς βάθρον πέτρας
 οἱ Κρητικοὶ δράκοντες οἱ λοφοδρόμοι
 ἐκ τῶν φαράγγων ἐκδραμόντες, εἰς μίαν
 βουλήν συνηθρολλόντο τὴν αὐτόκτονον,

138. εἰς om. C. ex cod. restituit F. 139. Male vulgo distinguitur post ὀρισμάτων. 142. εἰδὼς om. C. ex cod. revocavit F. εὐεργέτης corrigi Boissonad. ad Nicet. l. 216. p. 60. 146. ἔστησε vulg. 151. καὶ βουλή C. βολή cod. 154. Fort. περιφλεγούσας. 155. ἀνθελιγμάτων C. Pro ἔπασχον fortasse legendum ἐπίσχον, adhibebant. 157. λοφοδρόμοι C. λοφόδρομοι Fog. 159. αὐτόκτονον C. fortasse rectius.

currit regionem, atque his quidem excisis, et igne perditis, his autem gladio absumptis, et everis urbibus, illico properavit regredi: statimque accedens ad stationes navium, vix intus exercitum cohibuit. Et naves alligans in terram trahit infidum benefactorem sciens esse mare. Ibi autem moratus diebus tribus equitatum paravit, atque equites, ac summo terram perscrutatus studio posuit infinitum numerum artificum, et a fundamentis excitavit turrigeram civitatem ad custodienda exercitus tentoria. Adsia, Homere, et rursus cum verecundia ediasere Graecorum propugnacula, quae evertit manus, et impetus Hectoris aranearum instar, excitata ab exercitu. Dum itaque calcarias alii artifices incendebant decoquentes lapides, et alii volventes labore improbo saxa, in foveas demittebant vectibus, Cretaei dracones montivagi rapide egressi ex speluncis, simul congregati agebant de accepta clade:

- καὶ τῷ στρατῷ μὲν συμβαλεῖν οὐκ ἐτύχον· 160
 ἐπληττεν αὐτοὺς ὁ στρατὸς γὰρ ὡς βέλος.
 τοῖς τέκτοσι δὲ προσβαλόντες ὀξέως,
 πίπτουσιν εἰς γῆν τῇ βολῇ τῶν τεκτόνων.
 ὁ σὸς γὰρ αὐτοὺς ὡς στρατηγέτης πόθος
 ἔπειθε τὴν δίκελλαν εἰς ξίφος τρέπειν· 165
 καὶ γίνεται ῥοῦς ἐκχυθεὶς τῶν αἱμάτων
 εἰς πλησμονὴν ἄπειρον ὕδατουμένην,
 καὶ τὰς καμίνοὺς σβεννύει τὰς ἐμπύρους,
 ὡσπερ χαράδρας εἰσπεσοῦσα πικρία.
 λαβὼν δὲ τὴν ἕσβεστον, εἶχεν ὁ κτίσων 170
 φοινικοειδεὶ τῶν πετρῶν τῇ συνθέσει.
 κάλει στρατηγὲ τὴν πόλιν φοινικίαν,
 φοινίσσεται γὰρ τῇ βαφῇ τῶν αἱμάτων.
 Ὡς οὖν στρατηγῶν ὁ κρατῶν Νικηφόρος
 ἔγνω τὸ συμβᾶν — καὶ γὰρ ἠγνόει τότε — 175
 πέμψας κατέσχε ζῶντας ἐκ τῶν βαρβάρων
 ὄφεις πονηροὺς πέντε πεντακοντάδας.
 βαλὼν δὲ κλοιοὺς εἰς ἀκαμπεῖς ἀχένας,
 τούτοις παρεῖχε πατρικὰς τὰς ἀξίας.
 Κρήτη, τὰ τέκνα, βαρβαροτρόφε, βλέπε, 180
 οἷων μετέσχον ἀξιωματῶν ἄφνω.
 ἐπεὶ δὲ μοῖραν εἶχε νύξ τὴν ἐβδόμην,
 τῆς εὐφρόνης γὰρ τὸ σκότος παρεκράτει,
 σάλπιγγας ἠλάλαξαν ἐν βοῇ ξένη,
 καὶ πᾶς κρατῶν ἦν σὺν βοῇ τὴν ἀσπίδα, 185

162. Scr. τέκτοσιν. 163. τῇ βουλῇ C. quod ex cod. emendavit F.

167. Fort. ὕδατουμένην, sanguinis aquae ad instar effusi. 171. φοι-
 νικοειδῆ (sic) C. Fort. φοινικοειδῆ τ. π. τὴν σύνθεσιν.

at desperabant congredi cum exercitu feliciter: terrebat enim eos exercitus instar fulminis. Repente ergo irruentes in artifices interficiuntur icti ab artificibus: namque erga te studium, instar ducis, eos lignem docuit in gladium convertere. Hinc prodit flumen ex effuso sanguine in immensum excresecens aquarum instar, et fornaces ardentes extinguit, tamquam in alveos cadens acerba ultio. Accipiens autem fabricator calcem, habuit purpuream saxorum compositionem. Voca hanc, o Dux, civitatem purpuream, purpurascit enim tinctura sanguinis. Ut itaque supremus Dux Nicephorus cognovit factum, nihil nam sciebat hactenus, detinuit superstites ex barbaris malos serpentes, quinquaginta quinques. Inflexibilia autem colla constringens vinculis, eos decoravit patriis honoribus. Creta barbarorum nutrix filios aspice quos dignos honores participarint illico. At postquam venit noctis hora septima, tunc enim noctis praevalabant tenebrae, perterricrepus tubarum clangor insonnit, ac quisque inclamans apprehendit clypeum,

πεζός, στρατηγός, ταξίαρχος, ἱππότης.
 τῆς ἡμέρας δὲ τῆς ῥοδόχρου λαμπάδας
 ἐκ τῶν σκοτεινῶν ἀνταναιψύσης πόρων,
 φάλαγξ ἀνώρων ἱππικῆ ξιφηφόρος,
 ἔχουσα πλῆθος μυριάνδρου πεντάδος· 190
 πεζῶν δὲ πολλῶν ἦν ὄρῃν πανοπλίαν
 κινουμένην ἄριστα τακτικῇ βάσει,
 καὶ τοὺς στρατηγούς, ὡς περ ἐν ποίμνῃ μέσον
 βαίνοντας ἀρνῶν θηροβάκχους ποιμένας.
 ὡς δὲ κλοπῇ χαίροντες ἄρπαγες λύκοι 195
 χειμῶνος ὥρα καὶ παρεκτάσει κρύους,
 ὁμοῦ ζυγέντες τῶν ὥρῶν ὁμοφρόνως
 μάνδρας κλονοῦσι, καὶ βιάζουσι κύνας·
 οὕτω ζυγέντες οἱ κλάδοι τῶν σῶν πόνων
 ἱππεῖς, στρατάρχαι, τοξόται, λογοκράται 200
 πύργους βυλεῖν ἔσπευδον ἐν τάχει κάτω,
 θυμοῦ πνέοντες, ὡς περ οἱ κρῆες ζάλης.
 ὁ λαμπάδας δὲ φωσφόρους, κακοχρόους,
 καιροῖς ἀνίσχων, καὶ καταστέλλων πάλιν,
 λουτροῖς κατημαύρωσε τὰς λαμπηδόνας, 205
 καὶ νύξ τὸ πέπλον ἐκ βάφης μελαγχρόου
 εἰς πάντα γῆς ἤπλωσε καὶ πόλου μέρη.
 τῶν σῶν δὲ πλῆθος οὐ στρατῶν, ἢ θηρῶν —
 θῆρες γὰρ οὗτοι τοῖς σπαραγμοῖς βαρβάρων —
 τὸν ὕπνον εἶχε τὴν βάσιν καὶ τὴν στάσιν. 210
 εἰ δ' ἦν κλαπέις τις εἰς ἀμερίμνους ὕπνους,

197. Scr. τῶν ὄρῶν, caulas in montibus. 202. Fort. ὡς περ ἄριες
 ζάλης. Vid. Annot. 203. Fort. καλοχρόους. 208. πλῆθος C.
 Fort. πλῆθος ἢ στρατῶν.

pedites, duces, centuriones, equites. Verum, dum splendores dies rosea
 a tenebrosis accendit meatibus, processit phalanx hastatorum equitum, decem
 quinque millia habens virorum. Peditum autem videre erat armatam aciem
 gressu militari se moventem optime, et duces, tamquam medio in grege pasto-
 res ovium, gradientes rapide contra feras. Ac veluti furto gaudentes rapa-
 ces lupi hiemali tempore, et acerbo frigore, eadem hora congruentes con-
 corditer ovilia aggrediuntur, et saeviunt in canes; sic una simul institu-
 tionis tuae germina, equites, duces, sagittarii, centuriones turres repente
 festinabant evertere iram spirantes, tamquam venti turbinem. At qui de-
 colores ignēs Hesperī ministrat opportune, et rursus subtrahit, labentibus
 diem obscuravit crepusculis, et nox peplum colore tinctam nigro super omnes
 terrae et caeli extendit plagas. Tuis tamen omnibus militibus, aut majoris
 feris, ferae nam erant in barbarorum excidium, pro somno erat aut ince-
 dere, aut stare. Quod si cui somnus quietus obreperet, tu illi adstans e

μασι· δέξαι οὖν, εἰ καὶ τῆς ἀξίας εἶσιν ἐνδεῶ Θεοδοσίου ψελ-
 λίσματα, καὶ περὶ τῆς τοῦ Χάλεπε γράφειν ἐπίτροπον καταστρο-
 φῆς καὶ ἀλώσεως· οὕτω γὰρ προθυμότερος γεγονώς, τῶν σῶν
 κατορθωμάτων, ὡς ἔξόν, γενήσομαι συγγραφεύς. Ἀχιλλεὺς
 γὰρ, καὶ ὁ Μακεδόνων Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς στρα-
 τηγήσαντες, ἄριστα πολὺ τὸ κλέος τῇ συγγραφῇ καὶ μέχρι τοῦ
 νῦν ἀπηνέγκαντο· καὶ ὁ μὲν, Ὅμηρῳ, οἱ δὲ γε Πλουτάρχῳ καὶ
 ἄλλοις μέχρι τοῦ νῦν ἄδονται καὶ φημιζονται· ὡς ἐν προσώπῳ
 γοῦν ἢ μὲν ἀρχὴ λήμβων δοκεῖ πρὸς τὸν πάλαι Βασιλέα ἡμῶν·
 τὸ δὲ τῶν ἐπαίνων κεφάλαιον πρὸς τίνα, εἴση ἐθύς. 10

8. προθυμότερος C. 5. Distinguendum videtur: στρατηγήσαντες
 ἄριστα.

licet maiestate tua, Theodosii nugas, et de Chalepi victoria et expugnatione
 eum scribere permitte. Hinc enim alacrior factus rerum tuarum gestarum,
 quantum licet, scriptor fiam. Achilles profecto et Macedonum rex Ale-
 xander, ceterique exercituum Imperatores magnam utique gloriam etiam-
 nunc obtinent ex scriptis: atque ille quidem Homeri, hi autem Plutarchi
 aliorumque opera canuntur adhuc, ac celebrantur. Enimvero iamborum
 initium prima fronte ad mox defunctum Imperatorem nostrum pertinere
 videtur: at laudum summa ad quem potissimum spectet, statim intelliges.

ΑΔΩΣΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΟΝΗΘΕΙΣΑ

ΠΕΡΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΤΑΠΕΙΝΟΥ
ΤΩΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩΙ ΚΑΙ ΚΡΑΤΑΙΩΙ
ΒΑΣΙΛΕΙ ΡΩΜΗΣ.

EXPUGNATIO CRETAE

DESCRIPTA

A THEODOSIO HUMILI DIACONO
HUMANISSIMO AC POTENTI
IMPERATORI ROMÆ.

ΑΚΡΟΑΣΙΣ Α.

Ρώμη παλαιά, μὴ φθόνη τὸν δεσπότην,
τοὺς σοὺς στρατηγούς προσβαλοῦσα τῇ νέᾳ·
κενῇ γὰρ ὄρμῃ, καὶ μάτην ὁ Σκηπίων,
τὸν πλοῦτον ἰσχύλευσε τῆς δόξης ὄλον.
ἰσχυρὸς γὰρ ἦν τίς, ἢ κράτος Καρχηδόνος,
ὅταν παρεστῶς μυριοξέφω μάχῃ,
τὰς συμφορὰς ἔπεμπε τῇ πορθουμένῃ.
τίς ἦν ὁ Σύλλας ὁ θρασὺς στρατηγέτης,
ὁ τῶν Ἀθηῶν τὴν κεκαυμένην πόλιν

5

3. Fort. *κενῇ γὰρ ὄρμῃ.* 5. *ἦν τίς* vulg. *ἦν τίς* C. 6. *ὅταν*
— *ἐκαμπε.* Ne quid corrigendum existimes cf. II. 86. III. 17. V. 87.
88. et Indic. in not. Anth. Pal. v. *ὅταν* p. 1046. 8. *τίς ἦ* C.

Ο Roma vetus ne invidetas Despotæ novæ opponens Romæ duces tuos: im-
merito enim Scipio, conataque irritò exhaust omnes gloriæ divitiæ: virium
quid aderat, non tota vis Carthaginiis quum pugnam iniens innumeris distri-
ctis gladiis urbi devictæ exitiabilem cladem intulit. Quis ille Sylla impe-
rator audax Athenarum urbem flammis correptam rapidis, hoc ipso excidio

βαλὼν ἀπ' αὐτῆς τῆς σφαγῆς ἠττημένην ; 10
 τίς ἦν ὁ Καῖσαρ ἢ στρατευμάτων τρέχων
 ἐν ταῖς ἀφύρτοις συμπλοκαῖς καθήμεραν ;
 τίς ἦν ἐκεῖνος ὁ κρατηθεὶς ἐν στόλῳ,
 καὶ τοὺς κρατοῦντας ἀνταναλώσας ξύλῳ ;
 οὐκ ἦν στρατηγὸς ἄλλος, ὡς ὁ δεσπότης, 15
 κἢν πλουτολεκτῶν ἐκδραμῶν ὁ Πομπῖος
 ὡς τῶν παραστῆ ταῖς μάχαις ὠπλισμένος,
 καὶ δῶ τὰ λαμπρὰ τῆς τύχης διπλῆ στέφη.
 σὺ δὲ κτυπῶν, Ὅμηρε, κομπῶδεις κτύπους
 ὑψῶν τὰ μικρὰ, δεῦρο μὴ κλέπτων λόγοις 20
 λάλει πρὸς ἡμᾶς ἡσύχως μετ' αἰσχύνης.
 πορθήσεως γὰρ τῆς δεκαχρόνου κλόνος
 μικρὸς παρ' ἡμῖν ἄρτι, καὶ πλήρης ψόγων.
 τῆς Ἰλίου γὰρ τοὺς * πορπηργίους δόμους
 ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῆς λειψάνων ἐγνωκότες, 25
 εἰς θαῦμα καὶ γέλωτα συμπεπτωκότες,
 πῆ μὲν γελῶμεν τῇ πλοκῇ τῶν ψευσμάτων,
 πῆ δ' αὖ κροτοῦμεν τῇ στροφῇ τῶν ἡμμάτων.
 ἀλλ', ὦ στρατηγῶν ὁ κρατῆρ, ὁ μινύων
 πράξεις ταπεινὰς εἰς ἐπηρμένους λόγους, 30
 δίκασον αὐτὸς, καὶ προσωποληψίαν
 ἀφείς παλαιὰν, ὡς ζυγὸς γενοῦ σταθμοῦ·

10. τῆς om. C. 15. ὡς om. C. 17. Fort. ἀστῶν παραστῆ. 24. πορπηργίους C. F. et sic in Annot. Scr. πορπηργίους, adiectivo male formato a πορπύργιον, quod est ap. Tzet. in Schol. ad Lycophr. 290. 27. ψευσάντων C., in not. ψευσμάτων. 29. ὁ κρατῆρ in metrum peccat, neque tamen suspecta lectio. Huius generis peccata in his Acroasibus ad triginta numeravimus praeter licentias in nominibus propriis admissas. 32. σταθμοῦ om. C. ex tenuibus codicis vestigiis lectionem eruit F.

superatam subigens? quis fuit Caesar, qui exercituum excurrebat per conflictus quotidie insuperabiles? quis ille, qui navali victus praelio postea victores superavit classe? non fuit dux alius umquam sicut Despota: Pompeius namque irrupit aurum colligens, ac quasi armatus adstitisset praeliis, fortunae illustres coronas ostentavit duplices. Tu vero, Homere, cients magnos strepitus, magnificans parva, adsis verbis non decipiens placide nobiscum, et verecunde loquere. Namque obsidionis decennalis rumor parvi apud nos est, et mendaciorum plenus. Illi nam domos late munitas turribus ex eius adhuc noscentes ruderibus, in admirationem incidentes, et risum, modo ridemus complexionem mendaciorum, modo verborum plaudimus ambagibus. Ast, o Ducum crater, qui Ducum misces cum fastuosis verbis actiones humiles, iudica ipsemet, et personarum respectum dimittens veterem, fias

τοῦ δεσπότου δὲ καὶ θανάων κρότει λόγους
 τὰς παντοπόμπους, καὶ σοφὰς στρατηγίας.
 μικρὸς γὰρ ἡμῖν ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος, 35
 μικραὶ φάλαγγες, ἀσθενεῖς στρατηγέται,
 Αἴας, Ἀχιλλεύς, Ὀδυσσεύς, Διομήδης,
 οἷς δόξα πολλή, καὶ θεῶν ψευδωνύμων
 ἢ συντριβὴ φέρουσα τὰς ὀμίλλας
 κακῶς κατεσπάραττεν ἐκ τῶν ἐλπίδων. 40
 ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι τῆς ἀληθείας τρίβους
 καλῶς βαδίζειν, ἢ κακῶς περιτρέχειν,
 ἐνταῦθα παῦε τῶν φόνων τῆς Ἰλλίου,
 Κρήτης τραγωδῶν τὰς ῥοὰς τῶν αἱμάτων.

Ἐπεὶ γὰρ ἦκεν ὁ στρατὸς τοῦ δεσπότου 45
 πολλαῖς ταχείαις ὀκλάσι πεφραγμένους,
 ἢ γῆ μὲν ἐστέναζεν ἢ τῶν βαρβάρων,
 καὶ γειτονοῦσαν τὴν ὕγραν ἀπεστράφη.
 ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ σταλείς, Νικηφόρος,
 εἰδὼς ἑαυτὸν τῆς μάχης πρωτεργάτην 50
 ἔστησε τὰς φάλαγγας ἐγξίφους ὄλους,
 ἔστησε τάξεις, οὐλαμοὺς πυργοδρομοὺς.
 ἔλαμψεν ἀσπίς, ἠκονομένη σπάθη·
 θώραξ κατ' ἐχθρῶν εἶχε τὰς λαμπεδόνας·
 δόρυ κρατηθὲν δεινὸν ἀντηνύγει φόνον. 55
 ἐπεὶ δὲ πάντας εἶδεν ἐκ τῶν ὑδάτων
 καὶ τῶν μεγίστων κυμάτων σεισωσμένους,

33. Fort. κρότει λόγοις, domini nostri expeditiones verbis celebra.
 39. Fort. φφρουσα, turbans. 46. Scr. ὀκλάσιν. 51. 52. ἔστη-
 es vulg. 53. ἠκονημένη corrig. cum C.

uti scapus trutinæ, et quamvis mortuus plaude verbis Despotæ, missis
 ubique sapientibus expeditionibus. Parvus enim est nobis Græciæ exerci-
 tus, parvæ phalanges, infirmi Duces Ajax, Achilles, Ulysses, Diomedes, quos
 ambitio multa, et falsorum Nominum contentio afferens concionum discordias
 male divellebat a spe. Verum si velis veritatis semitas calcare recte, nec male
 percurrere, hic finem impone Ilii caedibus, Cretæ tragice canens fluvios san-
 guinis. Namque ubi advenit exercitus Despotæ multis velocibus munitis na-
 vibus, terra quidem barbarorum ingemuit, atque vicinum aversata est mare.
 Dux autem, missus qui fuit, Nicephorus videns se pugnae constitutum prin-
 cipem, statuit phalanges cinctas omnes gladiis, acies, cohortesque qua-
 drato agmine procedentes. Emicuit clypeus, et acutus ensis: thorax contra
 hostes emittebat radios, hasta apprehensa caedem refulgebat terribilem.
 Postquam autem omnes conspexit ex aquis, et a procellis maximis incolumes,

μέσον σταθεις ἤνοιξε πρὸς Θεὸν στόμα·
 „ἰδοὺ τὸ σὸν στράτευμα τοῖς ἐναντίων
 ὄροις παρεστῶς, δημιουργεῖ κτισμάτων· 60
 τῶν σῶν κατ' ἐχθρῶν ἤρε τὴν πανοπλίαν,
 καὶ σὲ προβάλλει μυρίων πυργωμάτων
 λύοντα δεσμοδὸς ἐκκλεῖ στρατηγέτην.
 πλάτυνον αὐτῶν εἰς μάχην τὰς καρδίας·
 διώξον αὐτοῖς τὴν πικρὰν δειλανδρίαν· 65
 αἰσχρον ἐχθρῶν τῶν προφητῶν τοὺς λόγους·
 δεῖξον Πέτρος τίς, καὶ τίς ὁ ψευδοπλόκος,
 ὃ τὰς καμήλους ἐσθλὴν ἐπιτρέπων,
 ὃ πορνομύστας ἐκτελῶν τοὺς βαρβάρους,
 ψευδοπροφήτης ἐκφανεῖς πανουργία.” 70
 οὕτω βοήσας, καὶ λαβὼν τὴν ἀσπίδα
 δημιουργῶν ἔλεξε τοῖς συνεργάταις·
 „ἄνδρες, στρατηγοὶ, τέκνα, σύνδουλοι, φίλοι,
 Ῥώμης τὰ νεῦρα, δεσπότην πιστοὶ φίλοι —
 οὗτος γὰρ ὑμᾶς τέκνα καὶ φίλους ἔχει, 75
 λόγοις παραινῶν, οὐκ ἀναγκάζων πόνοις —
 ὁρᾶτε τούσδε τοὺς ἀλιδρόμους τόπους·
 ὁρᾶτε πολλὰς ἡμέρους νήσους περὶξ·
 Ῥώμης ὑπῆρχον πατρικῆς κατοικία,
 καὶ δεσποτῶν γῆ· πλὴν παρερπύσας ὄκνος, 80
 καὶ νωθρότης, ἔδειξε γῆν ἀλλοτριαν,
 τρέφουσιν ἐχθροὺς καὶ στερουμένην τέκνων.
 ἴωμεν ἀνθ' ὧν εὐσθενῶς πρὸς βαρβάρους·

60. Scr. *καρεστός*. 64. *αὐτῆν* C., in not. *αὐτῶν* ut in Cod. invenit F. 78. Fort. *ἡμέρους, cultas*.

medius stans apernit os ad Deum: „Ecce tuus exercitus iam hostium finibus adstans, rerum creaturarum opifex, contra tuos inimicos cepit arma, et te opponit, ut millium turrium compages dissolvas, gloriosum Ducem. Dilata eorum corda ad praelium, repelle ab illis acerbam timiditatem, confunde inimicorum vatum verba, ostende quis sit Petrus, et quis mendacia fingens, qui camelos comedere permisit, qui fornicatores effecit barbaros, falsus propheta calliditate proditus.” Ita est precatus, et accepto clypeo concionando allocutus est commilitones: „Viri, duces, filii, conservi, amici, Romae vires, et fidi amici Despotae, (ille enim vos filios, et amicos habet, verbis adhortans, non cogens laboribus) adspicite hos omnes mari cinctos locos, circumspicite multas pulchras insulas: Romae iam fuerunt patriae domicilia, et dominorum terrae: at irrepens desidia, et segnitias alienam terram reddidit nutrientem hostes, et carentem filiis. Eamus ergo strenue contra bar-

λάβωμεν αὐτῶν ἐν ξίφει καὶ τὰς πόλεις,
 καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ τῶν τέκνων τέκνα. 85
 μηδεὶς φοβείσθω τὰς βολὰς τῶν βαρβάρων·
 μηδεὶς φοβείσθω τραῦμα φλεγμαῖνον μάχης·
 μηδεὶς τὸ πικρὸν, τὴν τελευταίαν βλάβην.
 ἂν γὰρ τὸ λουτρόν τις λαβὼν ἡμαγμένον
 εἰς αἷμα λουθῇ τῶν ὑβριστῶν βαρβάρων, 90
 πλύνει τὸ σῶμα ταῖς ῥοαῖς τῶν αἱμάτων,
 καὶ λαμπρὸς ἐκ γῆς αἴρεται νικηφόρος.
 εἰ δ' ἔστιν αὐτὸς τέκνα, καὶ κλήρους ἔχων,
 πατὴρ ὄπισθεν δεσπότης λελεγμένος,
 ἐκεῖνος αὐτοῦ φροντίσει, καὶ τῶν τέκνων, 95
 καὶ τῆς γυναικὸς· τοῦτο μὴ δεδοικέτω.
 μόνον κρατεῖτω συμπλοκαῖς τὴν ἀσπίδα·
 μόνον προθύμως ὀξὺ τεινέτω δόρυ·
 μόνον φανείτω πατρικὸς ὤπλισμένος·
 μόνον τὸ 'Ρώμης μὴ καθυβρίση κράτος." 100
 τούτοις πτερώσας τοῖς λόγοις τοὺς οἰκέτας
 ἀνὴρ ὁ πιστὸς ἐν μάχαις Νικηφόρος,
 λέοντας ἐξέπεμψεν ὡς θρειτρόφους,
 πᾶσαν κλονοῦντας Κρητικὴν κακουργίαν,
 οὐ μὴν παρέργως, ἢ στρατηγέτου δίχα. 105
 μέσον γὰρ αὐτὸς ἵπποτῶν ἕζωσμένος
 τανύστομον μάχαιραν ἠκονημένην,
 πῆ μὲν πατάσσων εἶπετο ξηνοτρόπως,
 πῆ δ' αὖ τὸ πῦρ μύστιγα βάλλων οἰκίαις.

91. σῶμα C. 93. εἰδ' ἔστιν vulg. Pro αὐτὸς fort. leg. αὖ
 τις. 97. κρατεῖτω in not. vel κρατεῖται C. vid. Annot. 99. Scr.
 πατρικῶς cum C., πατρικὸς cod. quam lectionem Fog. male tuetur
 in Annot.

baros, capiamus illorum civitates gladio, simulque uxores, et filiorum filios.
 Nemo extimescat barbarorum iacula, nemo extimescat vulnus ardens praelii,
 nemo, quod est acerbius, damnum ultimum. Nam si cruentum quis accipiens
 balneum, impiorum barbarorum lavetur sanguine, sanguinis fluente corpus
 abluit, et illustris e terra victor tollitur. Quod si quis est, qui filios, et bona
 habeat, patris assumens nomen posthac Despota, ipse eius curam, et filiorum
 geret, et uxoris: nullo pacto hoc timeat. Solum obiiiciat clypeum in con-
 flictibus, solum alacriter acutam intentet hastam, solum se ostendat patrium
 militem, solum Romae haud dedecoret imperium." Cum sic militibus addidisset
 alas vir fidelis in praeliis Nicephorus, emisit eos tamquam leones mon-
 tanos ad devastandam omnem improbitatem Creticam non sine bellandi con-
 silio, aut absque duce; medius enim ipse equitans, armatus ingenti, et per-
 acuto gladio, modo percutiens mira edebat opera, modo flagellum ignis

Ἐπεὶ δὲ πάντες ἦσαν ἀντὶ Θηρών, 110
 ἐκεῖθεν ἔνθεν λοιμικῶς ἠπλωμένοι,
 ἦν Θρήνον οἰκτρὸν καὶ φυγὴν βλέπειν τότε,
 καὶ θαῦμα πικρὸν συμφορᾶς ἐναντίας.
 ἔκειτο καὶ γὰρ πλῆθος εἰς κόνιν μίαν
 ἀνδρῶν, γυναικῶν δυστυχῶς ἐσφαγμένων. 115
 ἐκεῖ τὰ τέκνα πρὸς σφαγὴν ἠπειγμένα
 ἔπιπτον εἰς γῆν τῇ ποδῶν περικλάσει.
 ἐκεῖ γέροντες τῷ χρόνῳ κεκυφότες
 ὄλισθον εἶχον ἐμποδῶν πεπτωκότες,
 καὶ φοινικὴν ἔβαπτεν τὸ ἕλιφος τρίχα, 120
 ἦν εἶχε λευκὴν ὁ χρόνος βεβαμμένην.
 ἐκεῖ γυναῖκες ἀγκυλῶν κάτω βρέφη
 ἔρριπτον εἰς γῆν, καὶ γονῆς ἀστοργίαν
 κίνδυνος ἀντήγειρε ταῖς τεκνοτρόφοις.
 ἀνῆπτο καὶ πῦρ, ἀντέλαμπε τὰ ἕλιφα, 125
 ἐπορφύρου γῆν ἢ ῥοὴ τῶν αἱμάτων,
 καὶ Κρητικοῖς ἦν τοῖς τόποις μεμιγμένη,
 ὡς χρώμα καινὸν, τρίχροος τιμωρία.
 ἐπεὶ δὲ Κρητῶν δέεινον οἱ μὲν ὀρνέων
 ἔκειντο νεκροὶ καὶ πνοῆς ἐξηρημένοι, 130
 ἄλλοι δὲ τὴν νέκρωσιν ἐπιικῶ τάχει
 φυγόντες εἰσῆγοντο τῶν πυλῶν ἔσω,
 ὁ μὲν, πατήσας τῶν πυλῶν ἔνδον φόβῳ
 ἔρειχεν ἐχθρὸς τῇ φυγῇ πεπνυμένος.
 ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκδραμῶν χώραν ὄλην, 135

113. Fort. συμφορᾶς.
 114. C.

116. Fort. πρὸς φυγὴν.

121. εἶ-

iniiciens domibus. At postquam omnes egressi sunt contra belluas, hinc et inde pestis instar rapide excurrentes, conspiceres gravem luctum, et fugam, et horrendas visu hostium angustias. Iacebat enim turba in uno pulvere virorum et mulierum caesorum misere. Illic pueri properantes ad necem humi cadebant conculcati pedibus: illic senes aetate incurvati cadebantur incidentes obvii, ac purpuream tingebat comam gladius, quam albam aetas tinxerat: illic mulieres e sinu parvulos demittebant, et in filios amorem maternum extinguebat instans periculum. Rutilabant flammæ, coruscabant gladii, rufefaciebant terram rivi sanguinis, et mixta erat Cretæis in locis tamquam odor novus, ultio tricolor. Et iam Cretenses, alii in pastum avibus prostrati iacebant et exanimæ, alii autem, mortem ope equorum celestium fugientes, recipiebant se intra moenia; et quis ingressus portas ob metum hostis agebat animam fuga praefocatus. Dux autem postquam totam ex-

καὶ τὴν μὲν εἰς πῦρ τμητικῶς περισχίσας,
 τὴν δὲ ξίφει δοῦς, καὶ κατασκάψας πόλεις,
 ἤλαυνεν εὐθὺς εἰς στροφὴν ὀπισθίως,
 καὶ θῦττον ἔλθων, ναυτικῶν ὀρισμάτων
 ἕνδον κατεκράτησε τὸν στρατὸν μόλις. 140
 καὶ ναῦς ἀνάψας, γῆ χαρίζεται φέρων,
 ἄπιστον εἰδὼς τὴν ὑγρὰν εὐεργέτην.
 ἐκεῖ δὲ μένας ἡμερῶν τριῶν κύκλους,
 τὴν ἵππον ἠτοίμαζε καὶ τὸν ἵππότην,
 καὶ γῆν σκοπήσας ἀμφιδέξιφ τρόπῳ,
 ἔστησε πληθὸς χιλιανδρὸν τεκτόνων,
 καὶ γῆθεν ἐρύϊζωσε πυργηρομένην
 πόλιν, φυλάττειν τὰς στροφὰς στρατευμάτων.
 Ὅμηρε δεῦρο, καὶ πάλιν μετ' ἀλοχύνης
 Ἑλληνικὰς κήρυσσε τὰς τειχοφυγίας,
 ὡς Ἐκτορος χεῖρ καὶ βολὴ καταστρέφει
 ἀραχνοειδῶς τοῖς στρατοῖς ἐκτισμένας.
 ὡς οὖν καμίνους οἱ μὲν ἐκ τῶν τεκτόνων
 περιφλεγούσαις ἀντανῆπτον ταῖς λίθοις,
 οἱ δὲ στροφὰς ἔπασχον ἀνθελυγμάτων,
 τοῖς μαγγάνοις βάλλοντες εἰς βάθρον πέτρας 155
 οἱ Κρητικοὶ δράκοντες οἱ λοφοδρόμοι
 ἐκ τῶν φαράγγων ἐκδραμόντες, εἰς μίαν
 βουλήν συνηθροῶντο τὴν αὐτόκτονον,

138. εἰς om. C. ex cod. restituit F. 139. Male vulgo distinguitur post ὀρισμάτων. 142. εἰδὼς om. C. ex cod. revocavit F. εὐεργέτην corrigiit Boissonad. ad Nicet. I. 216. p. 60. 146. ἔστησε vulg. 151. καὶ βουλή C. βολή cod. 154. Fort. περιφλεγούσας. 155. ἀνθελυγμάτων C. Pro ἔπασχον fortasse legendum ἐπίσχον, adhibebant. 157. λοφοδρόμοι C. λοφόδρομοι Feg. 159. αὐτόκτονον C. fortasse rectius.

currit regionem, atque his quidem excisis, et igne perditis, his autem gladio absumptis, et everis urbibus, illico properavit regredi: statimque accedens ad stationes navium, vix intus exercitum cohibuit. Et naves alligans in terram trahit infidum benefactorem sciens esse mare. Ibi autem moratus diebus tribus equitatum paravit, atque equites, ac summo terram perscrutatus studio posuit infinitum numerum artificum, et a fundamentis excitavit turrigeram civitatem ad custodienda exercitus tentoria. Adsis, Homere, et rursus cum verecundia edissere Graecorum propugnacula, quae evertit manus, et impetus Hectoris aranearum instar, excitata ab exercitu. Dum itaque calcaris alii artifices incendebant decoquentes lapides, et alii volentes labore improbo saxa, in foveas demittebant vectibus, Cretaei dracones montivagi rapide agressi ex speluncis, simul congregati agebant de accepta clade:

- καὶ τῷ στρατῷ μὲν συμβαλεῖν οὐκ εὐτόχουν· 160
 ἔπληττεν αὐτοὺς ὁ στρατὸς γὰρ ὡς βέλος.
 τοῖς τέκτοσι δὲ προσβαλόντες ὀξέως,
 πίπτουσιν εἰς γῆν τῇ βολῇ τῶν τεκτόνων.
 ὁ σὸς γὰρ αὐτοὺς ὡς στρατηγέτης πόθος
 ἔπειθε τὴν δίκειλλαν εἰς ξίφος τρέπειν· 165
 καὶ γίνεται ῥοῦς ἐκχυθεὶς τῶν αἱμάτων
 εἰς πλησμονὴν ἄπειρον ὕδατουμένην,
 καὶ τὰς καμίλους σβεννύει τὰς ἐμπύρους,
 ὡσπερ χαράδρας εἰσπεσοῦσα πικρία.
 λαβὼν δὲ τὴν ἄσβεστον, εἶχεν ὁ κτίσων 170
 φοινικοειδεῖ τῶν πετρῶν τῇ συνθέσει.
 κάλει στρατηγὲ τὴν πόλιν φοινικίαν,
 φοινίσσεται γὰρ τῇ βαφῇ τῶν αἱμάτων.
 Ὡς οὖν στρατηγῶν ὁ κρατῶν Νικηφόρος
 ἔγνω τὸ συμβᾶν — καὶ γὰρ ἠγγόει τότε — 175
 πέμψας κατέσχε ζῶντας ἐκ τῶν βαρβάρων
 ὄφεις πονηροὺς πέντε πεντακοντάδας.
 βαλὼν δὲ κλοιοὺς εἰς ἀκαμπεῖς αὐχένας,
 τούτοις παρείχε πατρικὰς τὰς ἀξίας. 180
 Κρήτη, τὰ τέκνα, βαρβαροτρόφε, βλέπε,
 οἷων μετέσχον ἀξιομάτων ἄφνω.
 ἐπεὶ δὲ μοῖραν εἶχε νῦξ τὴν ἐβδόμην,
 τῆς εὐφρόνης γὰρ τὸ ἀκότος παρεκράτει,
 σάλπιγγας ἠλάλαξαν ἐν βοῇ ξένη,
 καὶ πῦς κρατῶν ἦν σὸν βοῇ τὴν ἄσπίδα, 185

162. Scr. τέκτοσιν. 163. τῇ βουλῇ C. quod ex cod. emendavit F.
 167. Fort. ὕδατουμένων, sanguinis aquae ad instar effusi. 171. φοι-
 νικοειδῆ (sic) C. Fort. φοινικοειδῆ τ. κ. τὴν σύνθεσιν.

at desperabant congregi cum exercitu feliciter: terrebat enim eos exercitus instar fulminis. Repente ergo irruentes in artifices interficiuntur icti ab artificibus: namque erga te studium, instar ducis, eos ligonem docuit in gladium convertere. Hinc prodit flumen ex effuso sanguine in immensum excrecens aquarum instar, et fornaces ardentes extinguit, tamquam in alveos cadens acerba ultio. Accipiens autem fabricator calcem, habuit purpuream saxorum compositionem. Voca hanc, o Dux, civitatem purpuream, purpurascit enim tinctura sanguinis. Ut itaque supremus Dux Nicephorus cognovit factum, nihil nam sciebat hactenus, detinuit superstites ex barbaris malos serpentes, quinquaginta quinquies. Inflexibilia autem colla constringens vinculis, eos decoravit patriis honoribus. Creta barbarorum nutritrix filios aspice quos dignos honores participarint illico. At postquam venit noctis hora septima, tunc enim noctis praevalabant tenebrae, perterricrepus tubarum clangor insonuit, ac quisque iaculans apprehendit clypeum,

πεζὸς, στρατηγὸς, ταξίαρχος, ἱππότης.
 τῆς ἡμέρας δὲ τῆς ῥοδόχρου λαμπάδας
 ἐκ τῶν σκοτεινῶν ἀντανανυσίσης πόρων,
 φύλαγξ ἀνῶρων ἱππικῆ ξιφηφόρος,
 ἔχουσα πληθὸς μυριάνδρον πεντάδος · 190
 πεζῶν δὲ πολλῶν ἦν ὄρῶν πανοπλίαν
 κινουμένην ἄριστα τακτικῆ βίασει,
 καὶ τοὺς στρατηγούς, ὥσπερ ἐν πολίμνῃ μέσον
 βαλινοντάς ἀρνῶν θηροβάκχους ποιμένας.
 ὡς δὲ κλοπῆ χαίροντες ἄρπαγες λύκοι 195
 χειμῶνος ὥρα καὶ παρεκτάσει κρύους,
 ὁμοῦ ζυγέντες τῶν ὥρῶν ὁμοφρόνως
 μάνδρας κλονοῦσι, καὶ βιάζουσι κύνας ·
 οὕτω ζυγέντες οἱ κλάδοι τῶν σῶν πόρων
 ἱππεῖς, στρατάρχαι, τοξόται, λοχοκράται 200
 πύργους βαλεῖν ἔσπευδον ἐν τάχει κάτω,
 θυμοῦ πνέοντες, ὥσπερ οἱ κρήτες ζάλης.
 ὁ λαμπάδας δὲ φωσφόρους, κακοχρόους,
 καιροῖς ἀνίσχων, καὶ καταστέλλων πάλιν,
 λουτροῖς κατημαύρωσε τὰς λαμπηδόνας, 205
 καὶ νύξ τὸ πέπλον ἐκ βάφης μελαγχρόου
 εἰς πάντα γῆς ἤπλωσε καὶ πόλου μέρη.
 τῶν σῶν δὲ πληθὸς οὐ στρατῶν, ἢ θηρίων —
 θῆρες γὰρ οὗτοι τοῖς σπαραγμοῖς βαρβάρων —
 τὸν ὕπνον εἶχε τὴν βάσιν καὶ τὴν στάσιν. 210
 εἰ δ' ἦν κλαπέις τις εἰς ἀμερίμνους ὕπνους,

197. Scr. τῶν ὄρῶν, *caulas in montibus*. 202. Fort. ὥσπερ ἄριες
 ζάλης. Vid. Annot. 203. Fort. καλοχρόους. 208. πληθὸς C.
 Fort. πληθὸς ἢ στρατῶν.

pedites, duces, centuriones, equites. Verum, dum splendores dies rosea
 a tenebrosis accendit meatibus, processit phalanx hastatorum equitum, decem
 quinque millia habens virorum. Peditum autem videre erat armatam aciem
 gressu militari se moventem optime, et duces, tamquam medio in grege pasto-
 res ovium, gradientes rapide contra feras. Ac veluti furto gaudentes rapa-
 ces lupi hiemali tempore, et acerbo frigore, et velut congruentes con-
 corditer ovilia aggrediuntur, et saeviunt in canes; sic una simul institu-
 tionis tuae germina, equites, duces, sagittarii, centuriones turres repente
 festinabant evertere iram spirantes, tamquam venti turbinem. At qui de-
 colores ignes Hesperii ministrat opportune, et rursus subtrahit, labentibus
 diem obscuravit crepusculi, et nox peplum colore tinctam nigro super omnes
 terrae et caeli extendit plagas. Tuis tamen omnibus militibus, aut magis
 feris, ferae nam erant in barbarorum excidium, pro somno erat aut incede-
 re, aut stare. Quod si cui somnus quietus obreperet, tu illi adstant e

ἐκεῖ παρεστῶς ἔξ ὄνειράτων πύλης,
 τοιαῦτα φωνῶν, τῆς βλάβης ἀνεστόμους·
 „τί τὸν στρατηγὸν οὐ δεδοικῶς, ἰππότα,
 μέσον σφαγῆς πέπτωκας εἰς ξένους τόπους, 215
 ὅπου τροπή, κίνδυνος ἔστομωμένος,
 πνέει καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκβόλους;
 μικρόν τι καρτέρησον, ἐμβαλὼν κράνος,
 ἔπερ * θυνῶν ἴστασο καὶ τῆς δίκης.
 ἄφες τὸν ἕπνον, καὶ κράτει τὴν ἄσπίδα, 220
 μὴ γνῶ τὸ συμβᾶν ὁ στρατηγὸς τῆς μάχης.”
 οὕτω τὸ νωθρὸν ἐξέκοπτες ἐργάτου,
 εἶπερ παρῆν τις νωθρότης τοῖς οἰκέταις.
 ἐπεὶ δὲ καὶ φῶς ἡμέρα προμηνύει
 λευκοῖς χιτῶσιν ἤρξατο ζοφοφθόρος, 225
 πέπλοις δὲ λαμπροῖς ἐστόλισεν αἰθέρα,
 ἦν γῆν θεωρεῖν λευκόμορφον, καὶ μάχης
 κήρυκα τῶν σῶν ἐκδραμεῖν στρατευμάτων,
 τελεῖ μὲν ἀκρῶ τὴν φάλαγγα προσξέειν
 ἐπεισπεσοῦσαν τῶν ἐναντιῶν ἄφνω. 230
 ἐκεῖ τὸ πλῆθος τῶν φερεκλοίων ἅπαν
 τάξας στρατηγὸς τμητικῶς ἀναρπύσαι,
 οἱ συστρατάρχαι τῆς πικρῆς ἀλγηδόνας
 τὸ συμβᾶν οὐκ ἤνεγκον, ἀλλὰ τὰς θύρας
 ἤνοιξαν, ἐξέπτησαν ἀντι στρουθίων, 235
 καὶ πρὸς τάφρον πλήξαντες ἀντανακλάσει,
 τὴν τάφρον ἀντέβαινον, ἀλλ' ἐμπροσθίως

213. ἀνεστόμον C. 215. εἰς ξένους, in not. ξένους C. ut in
 cod. esse testatur. 219. Fort. ἔπερ θεοῦ (Θῷ) συνίστασο, pro
 deo pugna et pro iustitia. 226. Fort. ἐστόλιζεν. Cf. III. 83.
 229. τελεῖ μὲν in not. vel μακρῶ C. Vid. Annot.

somniorum ianua his verbis admonebas de periculo: „Cur non reformidans
 duocem, eques, fervente pugna cubas extraneis in locis, ubi consternatio
 manifesto periculo spirat contra nos ardentis impetus? paulum quid su-
 stinere, et imposita galea pro religione sta, et pro legibus: excute sonnum,
 et prehende clypeum, ne rem cognoscat dux praelii.” Ita socordiam depel-
 lebas a milite, si quandoque inerat tuis familia. Cum autem aurora prae-
 nunciare lucem coepisset alba veste expellens tenebras, et adrem vestibus
 exornasset lucidis, prospiceres terram albicantem, et pugnae praeconem
 currere per tua agmina, et ex alto septo phalangem educere, quae repente
 irruturata erat in hostes. Ibi cum omnem captivorum turbam dux statuasset,
 ut traherentur ad necem, commilitones eorum acerbi doloris casum non tu-
 lerunt, verum ianuis apertis advolabant instar passerum, et ad fossam tur-
 matim irruentes illam violenter pertransibant, sed a fronte percussī festi-

πληγέντες, ἐξήλαννον ἐξοπισθίως.
 ὡς οὖν φυγῆς ἦν, καὶ τρόμον, καὶ δειλλας
 δεινὸς χαρακτήρ, καὶ ταχύστροφος κλόνος, 240
 ἢ τάφρος αὐτῆ τῶν ἐναντίων τάφος,
 καὶ συμφορᾶς ἦν ἀστέγαστος οἰκία.
 εἶχον γὰρ αὐτοὶ συμποδιστὰς καὶ τόπους,
 οὔσπερ κατεσκευάζον εἰς σωτηρίαν,
 ὡς ἂν μάθωσιν ἐξ ἀναισθήτων τόπων 245
 τὴν πίστιν αὐτῶν ἀξίαν ὑβρισμένων.
 τίς ἂν προφήτης εὐρεθεὶς πρὸ τῆς μάχης
 τοῖς ταφρορύκταις εἶπεν ἂν τῶν βαρβάρων,
 ὡς τύμβον ἐξώρυττον, οὐ τάφρον, τέκνοις;
 ἀνικμε Κρήτη, μὴ στένης ἀνομβρίαν, 250
 τὰ τέκνα λαμβάνουσα τῇ μάχῃ νέφη,
 ἐν οἷς ἐπελθὼν ὡς πνοὴ Ῥώμης δόρυ,
 καὶ πνεῦσαν, ὥσπερ συστροφὴ τις, τοὺς φόνους
 ὄμβρους ἀφῆκεν αἱμάτων πολυρρότων.
 Δημόσθενες, Φίλιππος οὐκ ἔχει κράτος· 255
 Πλούταρχε, Καῖσαρ οὐκ ἔχει παρρησίαν·
 Δίων, ὁ Σύλλας εἰς μάτην Δημοκράτωρ·
 ἄφες, Ξενοφῶν, τοὺς ἀνικητοὺς γράφειν·
 τὸν Ῥωμανὸν θαύμαζε καὶ μόνον γράφε.
 Κύζικε συνδρήνησον, ἢ κεκαυμένη 260
 Κρήτη παθοῦσα συμφορὰς ἰσοκρατεῖς.
 σοὶ γὰρ παλαιὸς τοὺς φόνους Μιθριδάτης,

239. ἦν γὰρ τρόμον, in not. melius καὶ C. quod in cod. est teste F.
 — καὶ δειλλας C. 258. ἀνικίτους C. 260. Fort. ἦν κεκαυμένη,
 quamquam verbum substantivum etiam alibi omittitur. Cf. II. 34.
 261. ἰσοκράτους, lego ἰσοκρατεῖς C.

nabant retro cedere. Dum ergo esset fugae, et metus, et formidinis terri-
 bilis imago, et praeceps tumultus, fossa ipsa sepulcrum hostium fiebat, et
 caedis aperta domus. Erant enim ipsis impedimento etiam loca, quae ad
 salutem sibi praeparaverant, ut ex locis quoque sensu expertibus discerent
 suam fidem dignam contumeliis. Quis iam rogatus propheta ante proelium
 barbaris dixisset fossam effodientibus, sepulcrum filiis, non sibi vallum ef-
 fodere? arida Creta siccitatem ne gemas tuam, cum filii in proelio tibi sint
 pro nubibus, quibus superveniens instar venti Romanorum gladius, et spi-
 rans caedes, instar turbinis, expressit imbres copiosi sanguinis. Demo-
 sthenes, Philippo non est potentia: Plutarche, Caesari non est virtus ani-
 mi: Dion, frustra Sylla Dictator fuit: tuos, Xenophon, heroes laudare de-
 sine, Romanum admirare, et eum solum celebra. Cyzice collacrimare: in-
 cendio perdita Creta passa est clades tuis similis: tibi enim cladem vetus

βαλὼν ἀπ' αὐτῆς τῆς σφαγῆς ἡττημένην ; 10
 τίς ἦν ὁ Καῖσαρ ἢ στρατευμάτων τρέχων
 ἐν ταῖς ἀφύρτοις συμπλοκαῖς καθημέραν ;
 τίς ἦν ἐκεῖνος ὁ κρατηθεὶς ἐν στόλῳ,
 καὶ τοὺς κρατοῦντας ἀνταναλώσας ξύλῳ ;
 οὐκ ἦν στρατηγὸς ἄλλος, ὡς ὁ δεσπότης, 15
 κῆν πλουτολεκτῶν ἐκδραμῶν ὁ Πομπῖος
 ὡς τῶν παραστῆ ταῖς μάχαις ὠπλισμένος,
 καὶ δῶ τὰ λαμπρὰ τῆς τύχης διπλῶ στέφη.
 σὺ δὲ κτυπῶν, Ὅμηρε, κομπῶδεις κτύπους
 ἄψῳν τὰ μικρὰ, δεῦρο μὴ κλέπτων λόγους 20
 λάλει πρὸς ἡμᾶς ἡσύχως μετ' αἰσχύνης.
 πορθήσειωσ γὰρ τῆς δεκαχρόνου κλόνος
 μικρὸς παρ' ἡμῖν ἄρτι, καὶ πλήρης ψόγων.
 τῆς Ἰλίου γὰρ τοὺς * πορπυργίους δόμους
 ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῆς λειψάνων ἐγνωκότες, 25
 εἰς θαῦμα καὶ γέλωτα συμπεπτωκότες,
 πῆ μὲν γελῶμεν τῇ πλοκῇ τῶν ψευσμάτων,
 πῆ δ' αὖ κροτοῦμεν τῇ στροφῇ τῶν ῥημάτων.
 ἀλλ', ὦ στρατηγῶν ὁ κρατῆρ, ὁ μιγνύων
 πράξεις ταπεινάς εἰς ἐπηρμένους λόγους, 30
 δίκασον αὐτὸς, καὶ προσωποληψίαν
 ἀφείς παλαιὰν, ὡς ζυγὸς γενοῦ σταθμοῦ.

10. τῆς om. C. 15. ὡς om. C. 17. Fort. ἀστῶν παραστῆ. 24. πορ-
 πυργίους C. F. et sic in Annot. Scr. πορπυργίους, adiectivo male for-
 mato a πορπύργιον, quod est ap. Tzetz. in Schol. ad Lycophr. 290.
 27. ψευσάντων C., in not. ψευσμάτων. 29. ὁ κρατῆρ in metrum pec-
 cat, neque tamen suspecta lectio. Huius generis peccata in his Acroa-
 sibus ad triginta numeravimus praeter licentias in nominibus propriis
 admissas. 32. σταθμοῦ om. C. ex tenuibus codicis vestigiis lectio-
 nem eruit F.

superatam subigens? quis fuit Caesar, qui exercituum excurrerat per con-
 flictus quotidie insuperabiles? quis ille, qui navali victus praelio postea vi-
 ctiores superavit classe? non fuit dux alius unquam sicut Despota: Pompeius
 namque irrupit aurum colligens, ac quasi armatus aditisset praeliis, for-
 tunae illustres coronas ostentavit duplices. Tu vero, Homere, ciens magnos
 strepitus, magnificans parva, adsis verbis non decipiens placide nobiscum,
 et verecunde loquere. Namque obsidionis decennialis rumor parvi apud
 nos est, et mendaciorum plenus. Illi nam domos lato munias turribus ex
 eius adhuc noscentes ruderibus, in admirationem incidentes, et risum, modo
 ridemus complexionem mendaciorum, modo verborum plaudimus ambagibus.
 Ast, o Ducum crater, qui Ducum misces cum fastosis verbis actiones hu-
 miles, iudica ipsemet, et personarum respectam dimittens veterem, fias

τοῦ δεσπότου δὲ καὶ θανῶν κρότει λόγους
 τὰς παντοπόμους, καὶ σοφὰς στρατηγίας.
 μικρὸς γὰρ ἡμῖν ὁ στρατὸς τῆς Ἑλλάδος, 35
 μικραὶ φύλαγγες, ἀσθενεῖς στρατηγέται,
 Αἴας, Ἀχιλλεύς, Ὀδυσσεύς, Διομήδης,
 οἷς δόξα πολλή, καὶ θεῶν ψευδωνύμων
 ἢ συντριβὴ φέρουσα τὰς ὀμίλλας
 κακῶς κατεσπάραττεν ἐκ τῶν ἐλπίδων. 40
 ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι τῆς ἀληθείας τρίβους
 καλῶς βυθίζειν, ἢ κακῶς περιτρέχειν,
 ἐνταῦθα παῦε τῶν φόνων τῆς Ἰλίου,
 Κρήτης τραγωδῶν τὰς ῥοὺς τῶν αἱμάτων. .
 Ἐπεὶ γὰρ ἤκεν ὁ στρατὸς τοῦ δεσπότου 45
 πολλαῖς ταχείαις ὀλκάσι πεφραγμένος,
 ἢ γῆ μὲν ἐστέναζεν ἢ τῶν βαρβάρων,
 καὶ γειτονοῦσαν τὴν ὑγρὰν ἀπεστράφη.
 ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ σταλεῖς, Νικηφόρος,
 εἰδὼς ἑαυτὸν τῆς μάχης πρωτεργάτην 50
 ἔστησε τὰς φύλαγγας ἐγξίφους ὄλους,
 ἔστησε τάξεις, οὐλαμοὺς πυργοδρόμους.
 ἔλαμψεν ἀσπίς, ἠκονομένη σπάθη·
 θώραξ κατ' ἐχθρῶν εἶχε τὰς λαμπηδόνας·
 δόρυ κρατηθὲν δεινὸν ἀντηγύει φόνον. 55
 ἐπεὶ δὲ πάντας εἶδεν ἐκ τῶν ὑδάτων
 καὶ τῶν μεγίστων κυμάτων σείσωσμένους,

33. Fort. κρότει λόγοις, domini nostri expeditiones verbis celebra.

39. Fort. φύρουσα, turbans. 46. Scx. ὀλκάσιν. 51. 52. ἔστη-
 es vulg. 53. ἠκονομένη corrig. cum C.

uti scapus trutinæ, et quamvis mortuus plaude verbis Despotæ, missis
 ubique sapientibus expeditionibus. Parvus enim est nobis Græciæ exerci-
 tus, parvæ phalanges, infirmi Duces Ajax, Achilles, Ulysses, Diomedes, quos
 ambitio multa, et falsorum Numinum contentio afferens conclonum discordias
 male divellebat a spe. Verum si velis veritatis semitas calcare recte, nec male
 percurrere, hic finem impone Ilii caedibus, Cretæ tragice canens stuvios san-
 guinis. Namque ubi advenit exercitus Despotæ multis velocibus munitus na-
 vibus, terra quidem barbarorum ingemuit, atque vicinum aversata est mare.
 Dux autem, missus qui fuit, Nicephorus videns se pugnae constitutum prin-
 cipem, statuit phalangas cinctas omnes gladiis, acies, cohortesque qua-
 drato agmine procedentes. Emicuit clypeus, et acutus ensis: thorax contra
 hostes emittebat radios, hasta apprehensa caedem refulgebat terribilem.
 Postquam autem omnes conspexit ex aquis, et a procellis maximis incolumes,

μέσον σταθεις ἤνοιξε πρὸς Θεὸν στόμα·
 „ἰδοὺ τὸ σὸν στρατεύμα τοῖς ἐναντίων
 ὄροις παρεστῶς, δημιουργὲ κτισμάτων· 60
 τῶν σῶν κατ' ἐχθρῶν ἤρε τὴν πανοπλίαν,
 καὶ σὲ προβάλλει μυρίων πυργωμάτων
 λύοντα δεσμοδὸς ἐν κλεῦ στρατηγέτην.
 πλάτυνον αὐτῶν εἰς μάχην τὰς καρδίας·
 δλώξον αὐτοῖς τὴν πικρὰν δειλανδρίαν· 65
 αἰσχρον ἐχθρῶν τῶν προφητῶν τοὺς λόγους·
 δεῖξον Πέτρος τίς, καὶ τίς ὁ ψευδοπλόκος,
 ὃ τὰς καμήλους ἐσθλὴν ἐπιτρέπων,
 ὃ πορνομύστας ἐκτελῶν τοὺς βαρβάρους,
 ψευδοπροφήτης ἐκφανεὶς πανουργία.” 70
 οὕτω βοήσας, καὶ λαβὼν τὴν ἀσπίδα
 δημηγορῶν ἐλέξε τοῖς συνεργάταις·
 „ἄνδρες, στρατηγοὶ, τέκνα, σύνδουλοι, φίλοι,
 Ῥώμης τὰ νεῦρα, δεσπότην πιστοὶ φίλοι —
 οὗτος γὰρ ὑμᾶς τέκνα καὶ φίλους ἔχει, 75
 λόγοις παραινῶν, οὐκ ἀναγκάζων πόνοις —
 ὄρᾶτε τοῦσδε τοὺς ἀλιδρόμους τόπους·
 ὄρᾶτε πολλὰς ἡμέρας νήσους πέριξ·
 Ῥώμης ὑπῆρχον πατρικῆς κατοικίας,
 καὶ δεσποτῶν γῆ· πλὴν παρερπύσας ὄκνος, 80
 καὶ νωθρότης, ἔδειξε γῆν ἄλλοτριαν,
 τρέφουσαν ἐχθροὺς καὶ στερουμένην τέκνων.
 ἴωμεν ἀνθ' ὧν ἐσθενῶς πρὸς βαρβάρους·

60. Scr. *παρεστώς*. 64. *αὐτὴν C.*, in not. *αὐτῶν* ut in Cod. invenit F. 78. Fort. *ἡμέρους, cultas*.

medius stans aperuit os ad Deum: „Ecce tuus exercitus iam hostium fini-
 bus adstans, rerum creaturarum opifex, contra tuos inimicos cepit arma, et
 te opponit, ut millium turrium compages dissolvas, gloriosum Ducem. Dilata
 eorum corda ad praelium, repelle ab illis acerbam timiditatem, confunde
 inimicorum vatum verba, ostende quis sit Petrus, et quis mendacia fingens,
 qui camelos comedere permisit, qui fornicatores effecit barbaros, falsus pro-
 pheta calliditate proditus.” Ita est precatus, et accepto clypeo concionando
 allocutus est commilitones: „Viri, duces, filii, conservi, amici, Romae vi-
 res, et fidi amici Despotae, (ille enim vos filios, et amicos habet, verbis
 adhortans, non cogens laboribus) adspicite hos omnes mari cinctos locos,
 circumspicite multas pulchras insulas: Romae iam fuerunt patriae domicilia,
 et dominorum terrae: at irrepens desidia, et segnities alienam terram red-
 didit nutrientem hostes, et carentem filiis. Eamus ergo strenue contra bar-

λάβωμεν αὐτῶν ἐν ξίφει καὶ τὰς πόλεις,
 καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ τῶν τέκνων τέκνα. 85
 μηδεὶς φοβείσθω τὰς βολὰς τῶν βαρβάρων·
 μηδεὶς φοβείσθω τραῦμα φλεγμαῖνον μάχης·
 μηδεὶς τὸ πικρὸν, τὴν τελευταίαν βλάβην.
 ἂν γὰρ τὸ λουτρόν τις λαβὼν ἡμαγμένον
 εἰς αἷμα λουθῇ τῶν ὑβριστῶν βαρβάρων, 90
 πλύνει τὸ σῶμα ταῖς ῥοαῖς τῶν αἱμάτων,
 καὶ λαμπρὸς ἐκ γῆς αἴρεται νικηφόρος.
 εἰ δ' ἔστιν αὐτὸς τέκνα, καὶ κλήρους ἔχων,
 πατὴρ ὄπισθεν δεσπότης λελεγμένος,
 ἐκείνος αὐτοῦ φροντίσει, καὶ τῶν τέκνων, 95
 καὶ τῆς γυναικὸς· τοῦτο μὴ δεδοικέτω.
 μόνον κρατεῖτω συμπλοκαῖς τὴν ἀσπίδα·
 μόνον προθύμως δῆξ' τεινέτω δόρυ·
 μόνον φανείτω πατρικὸς ὤπλισμένος·
 μόνον τὸ 'Ρώμης μὴ καθυβρίση κράτος." 100
 τοῦτοις πτερώσας τοῖς λόγοις τοὺς οἰκέτας
 ἀνὴρ ὁ πιστὸς ἐν μάχαις Νικηφόρος,
 λέοντας ἐξέπεμψεν ὡς δρειτρόφους,
 πᾶσαν κλονοῦντας Ἑρητικὴν κακουργίαν,
 οὐ μὴν παρέργως, ἢ στρατηγέτου δίχα. 105
 μέσον γὰρ αὐτὸς ἵπποτων ἐξωσμένος
 τανύστομον μάχαιραν ἠκονημένην,
 πῆ μὲν πατάσσων ἔπτετο ξενοτρόπως,
 πῆ δ' αὖ τὸ πῦρ μύστιγα βάλλων οἰκλαῖς.

91. στάμα C. 93. αἰδ' ἔστιν vulg. Pro αὐτὸς fort. leg. αὐ
 τος. 97. κρατεῖτω in not. vel κραταίτω C. vid. Annot. 99. Scr.
 πατρικῶς cum C., πατρικὸς cod. quam lectionem Fog. male tuetur
 in Annot.

baros, capiamus illorum civitates gladio, simulque uxores, et filiorum filios.
 Nemo extimescat barbarorum iacula, nemo extimescat vulnus ardens praelii,
 nemo, quod est acerbius, damnum ultimum. Nam si cruentum quis accipiens
 balneum, impiorum barbarorum lavetur sanguine, sanguinis fluente corpus
 abluit, et illustris e terra victor tollitur. Quod si quis est, qui filios, et bona
 habeat, patris assumens nomen posthac Despota, ipse eius curam, et filiorum
 geret, et uxoris: nullo pacto hoc timeat. Solum obiciat clypeum in con-
 flictibus, solum alacriter acutam intentet hastam, solum se ostendat patrum
 militem, solum Romae haud dedecoret imperium." Cum sic militibus addidisset
 alas vir fidelis in praeliis Nicephorus, emisit eos tamquam leones montanos
 ad devastandam omnem improbitatem Creticam non sine bellandi consilio,
 aut absque duce; medius enim ipse equitans, armatus ingenti, et per-
 acuto gladio, modo percutiens mira edebat opera, modo flagellum ignis

Ἐπεὶ δὲ πάντες ἦσαν ἀντὶ θηρίων,
 ἐκεῖθεν ἔνθεν λοιμικῶς ἠπλωμένοι,
 ἦν θοῆνον οἰκτρὸν καὶ φυγὴν βλέπειν τότε,
 καὶ θαῦμα πικρὸν συμφορᾶς ἐναντίας.
 ἔκειτο καὶ γὰρ πλήθος εἰς κόνιν μίαν
 ἀνδρῶν, γυναικῶν δυστυχῶς ἐσφαγμένων. 110
 ἐκεῖ τὰ τέκνα πρὸς σφαγὴν ἠπειγμένα
 ἔπιπτον εἰς γῆν τῇ ποδῶν περικλάσει.
 ἐκεῖ γέροντες τῷ χρόνῳ κεκυφότες
 ὄλισθον εἶχον ἐμποδῶν πεπτωκότες,
 καὶ φοινικὴν ἔβαπτεν τὸ ξίφος τρίχα,
 ἦν εἶχε λευκὴν ὁ χρόνος βεβαμμένην. 115
 ἐκεῖ γυναῖκες ἀγκυλῶν κάτω βρέφη
 ἔβριπτον εἰς γῆν, καὶ γονῆς ἀστοργίαν
 κίνδυνος ἀντήγειρε ταῖς τεκνοτρόφοις.
 ἀνῆπτο καὶ πῦρ, ἀντέλαμπε τὰ ξίφη,
 ἐπορφύρου γῆν ἢ ῥοὴ τῶν αἱμάτων,
 καὶ Κρητικοῖς ἦν τοῖς τόποις μεμιγμένη,
 ὡς χρῶμα καινὸν, τρίχροος τιμωρία.
 ἐπεὶ δὲ Κρητῶν δεῖπνον οἱ μὲν ὀρνέων
 ἔκειντο νεκροὶ καὶ προῆς ἐξηρμένοι, 130
 ἄλλοι δὲ τὴν νέκρωσιν ἱππικῶ τάχει
 φυγόντες εἰσέγοντο τῶν πυλῶν ἔσω,
 ὁ μὲν, πατήσας τῶν πυλῶν ἔνδον φόβῳ
 ἔρηγχεν ἐχθρὸς τῇ φυγῇ πεπνυμένος.
 ὁ δὲ στρατηγὸς ἐκόραμῶν χώραν ὄλην, 135

113. Fort. συμφορᾶς.
 115. Fort. πρὸς φυγὴν.
 121. ἀ-
 γεν C.

iniciens domibus. At postquam omnes egressi sunt contra belluas, hinc et inde pestis instar rapide excurrentes, conspiceres gravem luctum, et fumum, et horrendas visu hostium angustias. Iacebat enim turba in uno pulvere virorum et mulierum caesorum misere. Illic pueri properantes ad necem humi cadebant conculcati pedibus: illic senes aetate incurvati caedebantur incidentes obvii, ac purpuream tingebat comam gladius, quam albam aetas tinxerat: illic mulieres e sinu parvulos demittebant, et in filios amorem maternum extinguebat instans periculum. Rutilabant flammae, coruscabant gladii, rubefaciebant terram rivi sanguinis, et mixta erat Cretaeis in locis tamquam color novus, ultio tricolor. Et iam Cretenses, alii in pastum avibus prostrati iacebant et exanimis, alii autem, mortem ope equorum celestium fugientes, recipiebant se intra moenia; et quis ingressus portas ob metum hostis agebat animam fuga praefocatus. Dux autem postquam totam ex-

καὶ τὴν μὲν εἰς πῦρ τμητικῶς περισχίσας,
 τὴν δὲ ξίφει δοῦς, καὶ κατασκάψας πόλεις,
 ἤλαυνεν εὐθὺς εἰς στροφὴν ὀπισθίως,
 καὶ θάπτον ἔλθων, ναυτικῶν ὀρισμάτων
 ἔνδον κατεκράτησε τὸν στρατὸν μόλις. 140
 καὶ ναῦς ἀνάψας, γῆ χαρίζεται φέρων,
 ἄπιστον εἰδὼς τὴν ὑγρὰν εὐεργέτην.
 ἐκεῖ δὲ μέλας ἡμερῶν τριῶν κύκλους,
 τὴν ἵππον ἠτοίμαζε καὶ τὸν ἵππότην,
 καὶ γῆν σκοπήσας ἀμφιδέξιν τρόπῳ, 145
 ἔστησε πλῆθος χιλιάνδρον τεκτόνων,
 καὶ γῆθεν ἐρρίξωσε πυρρηρομένην
 πόλιν, φυλάττειν τὰς στροφὰς στρατευμάτων.
 Ὅμηρε δεῦρο, καὶ πάλιν μετ' αἰσχύνης
 Ἑλληνικὰς κήρυσσε τὰς τειχουργίας, 150
 ὡς Ἐκτορος χεῖρ καὶ βολὴ καταστρέφει
 ἀραχνοειδῶς τοῖς στρατοῖς ἐκτισμένους.
 ὡς οὖν καμίνους οἱ μὲν ἐκ τῶν τεκτόνων
 περιφλεγούσαις ἀντανῆπτον ταῖς λίθοις,
 οἱ δὲ στροφὰς ἔπασχον ἀνθελιγμάτων, 155
 τοῖς μαγγάνοις βάλλοντες εἰς βάθρον πέτρας·
 οἱ Κρητικοὶ δράκοντες οἱ λοφοδρόμοι
 ἐκ τῶν φαράγων ἐκδραμόντες, εἰς μίαν
 βουλήν συνηθρολίζοντο τὴν αὐτόκτονον,

138. εἰς om. C. ex cod. restituit F. 139. Male vulgo distinguitur post ὀρισμάτων. 142. εἰδὼς om. C. ex cod. revocavit F. πύργους corrigit Boissonad. ad Nicet. I. 216. p. 60. 146. ἔστησε vulg. 151. καὶ βουλή C. βολή cod. 154. Fort. περιφλεγούσας. 155. ἀνθελιγμάτων C. Pro ἔπασχον fortasse legendum ἐπίσχον, ἀδιδέβαντ. 157. λοφοδρόμοι C. λοφόδρομοι Feg. 159. αὐτόκτονον C. fortasse rectius.

currit regionem, atque his quidem excisis, et igne perditis, his autem gladio absumptis, et everis urbibus, illico properavit regredi: statimque accedens ad stationes navium, vix intus exercitum cohibuit. Et naves alligans in terram trahit infidum benefactorem sciens esse mare. Ibi autem moratus diebus tribus equitatum paravit, atque equites, ac summo terram perscrutatus studio posuit infinitum numerum artificum, et a fundamentis excitavit turrigeram civitatem ad custodienda exercitus tentoria. Adsis, Homere, et rursus cum verecundia ediasere Graecorum propugnacula, quas evertit manus, et impetus Hectoris araneorum instar, excitata ab exercitu. Dum itaque calcarias alii artifices incendebant decoquentes lapides, et alii volventes labore improbo saxa, in foveas demittebant vectibus, Cretaci dracones montivagi rapide egressi ex speluncis, simul congregati agebant de accepta clade:

καὶ τῷ στρατιῷ μὲν συμβαλεῖν οὐκ εὐτόχουν · 160
 ἔπληττεν αὐτοὺς ὁ στρατὸς γὰρ ὡς βέλος.
 τοῖς τέκτοσι δὲ προσβαλόντες ὀξέως,
 πίπτουσιν εἰς γῆν τῇ βολῇ τῶν τεκτόνων.
 ὁ σὸς γὰρ αὐτοὺς ὡς στρατηγέτης πόθος
 ἔπειθε τὴν δίκειλλαν εἰς ξίφος τρέπειν · 165
 καὶ γίνεται ῥοῦς ἐκχυθεὶς τῶν αἱμάτων
 εἰς πλησμονὴν ἄπειρον ὕδατουμένην,
 καὶ τὰς καμίλους σβεννύει τὰς ἐμπύρους,
 ὡσπερ χαράδρας εἰσπεσοῦσα πικρία.
 λαβὼν δὲ τὴν ἕσβεστον, εἶχεν ὁ κτίσων 170
 φοινικοειδῆ τῶν πετρῶν τῇ συνθέσει.
 κάλει στρατηγὲ τὴν πόλιν φοινικίαν,
 φοινίσσεται γὰρ τῇ βαφῇ τῶν αἱμάτων.
 Ὡς οὖν στρατηγῶν ὁ κρατῶν Νικηφόρος
 ἔγνω τὸ συμβάν — καὶ γὰρ ἠγγόει τότε — 175
 πέμψας κατέσχε ζῶντας ἐκ τῶν βαρβάρων
 ὄφεις πονηροὺς πέντε πεντακοντάδας.
 βαλὼν δὲ κλοιοὺς εἰς ἀκαμπτεῖς αὐχένας,
 τούτοις παρεῖχε πατρικὰς τὰς ἀξίας.
 Κρήτη, τὰ τέκνα, βαρβαροτρόφε, βλέπε, 180
 οἷων μετέσχον ἀξιομάτων ἄφρω.
 ἐπεὶ δὲ μοῖραν εἶχε νῆξ τὴν ἐβδόμην,
 τῆς εὐφρόνης γὰρ τὸ σκότος παρεκράτει,
 σάλπιγγας ἠλάλαξαν ἐν βοῇ ξένη,
 καὶ πῦς κρατῶν ἦν σὸν βοῇ τὴν ἀσπίδα, 185

162. Scr. τέκτοσιν. 163. τῇ βολῇ C. quod ex cod. emendavit F.
 167. Fort. ὕδατουμένων, sanguinis aquae ad instar effusi. 171. φοι-
 νικοειδῆ (sic) C. Fort. φοινικοειδῆ τ. π. τὴν σύνθεσιν.

at desperabant congregari cum exercitu feliciter: terrebat enim eos exercitus in-
 star fulminis. Repente ergo irruentes in artifices interficiuntur icti ab artifici-
 bus: namque erga te studium, instar ducis, eos ligonem percussit in gladium
 convertere. Hinc prodit flumen ex effuso sanguine in immensum excre-
 scens aquarum instar, et fornaces ardentes extinguit, tamquam in alveos
 cadens acerba ultio. Accipiens autem fabricator calcem, habuit purpuream
 saxorum compositionem. Voca hanc, o Dux, civitatem purpuream, purpu-
 rascit enim tinctura sanguinis. Ut itaque supremus Dux Nicephorus co-
 gnovit factum, nihil nam sciebat hactenus, detinuit superstites ex barbaris
 malos serpentes, quinquaginta quinques. Inflexibilia autem colla constrin-
 gens vinculis, eos decoravit patriis honoribus. Creta barbarorum nutrix
 filios aspice quos dignos honores participarint illico. At postquam venit
 noctis hora septima, tunc enim noctis praevalabant tenebrae, perterricre-
 pus tubarum clangor insonuit, ac quisque iaculans apprehendit clypeum,

πεζός, στρατηγός, ταξιάρχης, ἱππότης.
 τῆς ἡμέρας δὲ τῆς ῥοδόχρου λαμπάδας
 ἐκ τῶν σκοτεινῶν ἀντανανύσεως πόρων,
 φύλαγξ ἀνώρων ἱππικῆ ξιφηφόρος,
 ἔχουσα πλήθος μυριάδου πεντάδος · 190
 πεζῶν δὲ πολλῶν ἦν ὄρῳ πανοπλίαν
 κινουμένην ἄριστα τακτικῇ βάσει,
 καὶ τοὺς στρατηγούς, ὥσπερ ἐν πολίμῃ μέσον
 βαίνοντίας ἀρνῶν θηροβάκχους ποιμένας.
 ὡς δὲ κλοπῇ χαίροντες ἕρπυγες λύκοι 195
 χειμῶνος ὥρα καὶ παρεκτάσει κρύους,
 ὁμοῦ ζυγέτες τῶν ὥρῶν ὁμοφρόνως
 μάνδρας κλονοῦσι, καὶ βιάζουσι κύνας ·
 οὕτω ζυγέτες οἱ κλάδοι τῶν σῶν πόρων
 ἱππεῖς, στρατάρχαι, τοξόται, λοχοκράται 200
 πύργους βαλεῖν ἔσπευδον ἐν τάχει κάτω,
 θυμοῦ πνέοντες, ὥσπερ οἱ κρῆες ζάλης.
 ὁ λαμπάδας δὲ φωσφόρους, κακοχρόους,
 καιροῖς ἀνίσχων, καὶ καταστέλλων πάλιν,
 λουτροῖς κατημάρρωσε τὰς λαμπηδόνας, 205
 καὶ νῆξ τὸ πέπλον ἐκ βύφης μελαγχρόου
 εἰς πάντα γῆς ἤπλωσε καὶ πόλου μέρη.
 τῶν σῶν δὲ πλήθος οὐ στρατῶν, ἢ θηρίων —
 θῆρες γὰρ οὗτοι τοῖς σπαραγμοῖς βαρβάρων —
 τὸν ὕπνον εἶχε τὴν βάσιν καὶ τὴν στάσιν. 210
 εἰ δ' ἦν κλαπεῖς τις εἰς ἀμερίμους ὕπνους,

197. Scr. τῶν ὄρῶν, *caulas in montibus*. 202. Fort. ὥσπερ ἄκριες
 ζάλης. Vid. Annot. 203. Fort. καλοχρόους. 208. πλήθος C.
 Fort. πλήθος ἢ στρατῶν.

pedites, duces, centuriones, equites. Verum, dum splendores dies rosea
 a tenebrosis accendit meatibus, processit phalanx hastatorum equitum, decem
 quinq̄ue millia habens virorum. Peditum autem videre erat armatam aciem
 gressu militari se moventem optime, et duces, tamquam medio in grege pasto-
 res ovium, gradientes rapide contra feras. Ac veluti furto gaudentes rapa-
 ces lupi hiemali tempore, et acerbo frigore, eadem hora congruentes con-
 corditer ovilia aggrediuntur, et saeviant in canes; sic una simul institu-
 tionis tuæ germina, equites, duces, sagittarii, centuriones turres repente
 festinabant evertere iram spirantes, tamquam venti turbinem. At qui de-
 colores ignes Hesperii ministrat opportune, et rursum subtrahit, labentibus
 diem obscuravit crepusculis, et nox peplum colore tinctum nigro super omnes
 terræ et cæli extendit plagas. Tuis tamen omnibus militibus, aut mavis
 feris, feræ nam erant in barbarorum excidium, pro somno erat aut incede-
 re, aut stare. Quod si cui somnus quietus obreperet, tu illi adstans e

ἐκεῖ παρεστῶς ἐξ ὄνειράτων πύλης,
 τοιαῦτα φωνῶν, τῆς βλάβης ἀνεστόμους·
 „τί τὸν στρατηγὸν οὐ δεδοικῶς, ἰππότα,
 μέσον σφαγῆς πέπτωκας εἰς ξένους τόπους, 215
 ὅπου τροπή, κίνδυνος ἑστομωμένος,
 πνέει καὶ ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκβόλους;
 μικρόν τι καρτέρησον, ἐμβαλὼν κράνος,
 ὑπὲρ *θῶν ἴστασο καὶ τῆς δίκης.
 ἄφες τὸν ὕπνον, καὶ κράτει τὴν ἄσπίδα, 220
 μὴ γινῶ τὸ συμβᾶν ὁ στρατηγὸς τῆς μάχης.”
 οὕτω τὸ νωθρὸν ἐξέκοπτες ἐργάτου,
 εἴπερ παρῆν τις νωθρότης τοῖς οἰκέταις.
 ἐπεὶ δὲ καὶ φῶς ἡμέρα προμηνύειν
 λευκοῖς χιτῶσιν ἤρξατο ζοφοφθόρος, 225
 πέπλοις δὲ λαμπροῖς ἐστόλισεν αἰθέρα,
 ἦν γῆν θεωρεῖν λευκόμορφον, καὶ μάχης
 κήρυκα τῶν σῶν ἐκδραμεῖν στρατευμάτων,
 τελεῖ μὲν ἀκροῦ τὴν φάλαγγα προσξέειν
 ἐπεισεσοῦσαν τῶν ἐναντιῶν ἄφρω. 230
 ἐκεῖ τὸ πλῆθος τῶν φερεκλοίων ἕπαν
 τάξας στρατηγὸς τμητικῶς ἀναρπάσαι,
 οἱ συστρατάρχαι τῆς πικρῆς ἀλγηδόνοιο
 τὸ συμβᾶν οὐκ ἤνεγκον, ἀλλὰ τὰς θύρας
 ἤνοιξαν, ἐξέκτεσαν ἀντὶ στρουθίων, 235
 καὶ πρὸς τάφρον πλήξαντες ἀντανακλάσει,
 τὴν τάφρον ἀντίβαινον, ἀλλ’ ἐμπροσθίως

218. ἀνεστόμον C. 215. εἰς ξένους, in not. ξένους C. ut in
 cod. esse testatur. 219. Fort. ὑπὲρ θῶν (θῶ) συνίστασο, pro
 deo pugna et pro iustitia. 226. Fort. ἐστόλισεν. Cf. III. 83.
 229. τελεῖ μικροῦ in not. vel μακροῦ C. Vid. Annot.

somniorum ianua his verbis admoneras de periculo: „Cur non reformidans
 ducem, eques, fervente pugna cubas extraneis in locis, ubi consternatio
 manifesto periculo spirat contra nos ardentis impetus? paullum quid sus-
 tine, et imposita galea pro religione sta, et pro legibus: excute somnum,
 et prehende clypeum, ne rem cognoscat dux praelii.” Ita socordiam depel-
 lebas a milite, si quandoque inerat tuis familia. Cum autem aurora prae-
 nunciare lucem coepisset alba veste expellens tenebras, et aërem praecoxem
 exornasset lucidis, prospicioeres terram albicantem, et pugnae praecoxem
 currere per tua agmina, et ex alto septo phalangem educere, quae repente
 irruturata erat in hostes. Ibi cum omnem captivorum turbam dux statuisset,
 ut traherentur ad necem, commilitones eorum acerbi doloris casum non tu-
 lerunt, verum ianuis apertis advolabant instar passerum, et ad fossam tur-
 matim irruentes illam violenter pertransibant, sed a fronte percussī festi-

πληγέντες, ἐξήλαννον ἐξοπισθίως.
 ὡς οὖν φυγῆς ἦν, καὶ τρόμον, καὶ δειλίας
 δεινὸς χαρακτήρ, καὶ ταχέστροφος κλόνος, 240
 ἢ τάφρος αὐτῆ τῶν ἐναντίων τάφος,
 καὶ συμφορᾶς ἦν ἀστέγαστος οἰκία.
 εἶχον γὰρ αὐτοὶ συμποδιστὰς καὶ τόπους,
 οὔσπερ κατεσκευάζον εἰς σωτηρίαν,
 ὡς ἂν μάθωσιν ἐξ ἀναισθήτων τόπων 245
 τὴν πίστιν αὐτῶν ἀξίαν ὑβρισμένων.
 τίς ἂν προφήτης εὐρεθεὶς πρὸ τῆς μάχης
 τοῖς ταφρορύχταις εἶπεν ἂν τῶν βαρβάρων,
 ὡς τύμβον ἐξώρυττον, οὐ τάφρον, τέκνοις;
 ἀνικμε Κρήτη, μὴ στένης ἀνομβρίαν, 250
 τὰ τέκνα λαμβάνουσα τῇ μάχῃ νέφη,
 ἐν οἷς ἐπελθὼν ὡς πνοὴ Ῥώμης δόρυ,
 καὶ πνεῦσαν, ὥσπερ συστροφὴ τις, τοὺς φόνους
 ὄμβρους ἀφῆκεν αἱμάτων πολυρρότων.
 Δημόσθενες, Φίλιππος οὐκ ἔχει κράτος· 255
 Πλούταρχε, Καῖσαρ οὐκ ἔχει παρρησίαν·
 Δίων, ὁ Σύλλας εἰς μάτην Δημοκράτωρ·
 ἄφες, Ξενοφῶν, τοὺς ἀνικητοὺς γράφειν·
 τὸν Ῥωμανὸν θαύμαζε καὶ μόνον γράφε.
 Κύζικε συνθρήνησον, ἢ κεκυμένη 260
 Κρήτη παθοῦσα συμφορὰς ἰσοκρατεῖς.
 σοὶ γὰρ παλαιὸς τοὺς φόνους Μιθριδάτης,

239. ἦν γὰρ τρόμον, in not. melius καὶ C. quod in cod. est teste F.
 — καὶ δειλίας C. 258. ἀνικητοὺς C. 260. Fort. ἦν κεκυμένη,
 quamquam verbum substantivum etiam alibi omittitur. Cf. II. 34.
 261. ἰσοκράτους, lego ἰσοκρατεῖς C.

nabant retro cedere. Dum ergo esset fugae, et metus, et formidinis terri-
 bilis imago, et praecipuus tumultus, fossa ipsa sepulcrum hostium fiebat, et
 caedis aperta domus. Erant enim ipsis impedimento etiam loca, quae ad
 salutem sibi praeparaverant, ut ex locis quoque sensu expertibus discerent
 suam fidem dignam contumelias. Quis iam rogatus propheta ante proelium
 barbaris dixisset fossam effodientibus, sepulcrum filius, non sibi vallum ef-
 fodere? arida Creta siccitatem ne gemas tuam, cum filii in proelio tibi sint
 pro nubibus, quibus superveniens instar venti Romanorum gladius, et spi-
 rans caedes, instar turbinis, expressit imbres copiosi sanguinis. Demo-
 sthenes, Philippo non est potentia: Plutarche, Caesari non est virtus ani-
 mi: Dion, frustra Sylla Dictator fuit: tuos, Xenophon, heroes laudare de-
 sine, Romanum admirare, et eum solum celebra. Cyzice collacrimare: in-
 cendio perdita Creta passa est clades tuis similis: tibi enim cladem vetas

νέος γε ταύτη Ῥωμανὸς πλέκει φόνους.
 ἀλλ' ὃ στρατηγὲ γῆς ὅλης, καὶ γὰρ πρέπει
 τὸ μέλλον εἰπεῖν, μὴ φθόνοι τὸν οἰκέτην
 κροτοῦντα τὰς σὰς νικοσυνθέτους μάχας,
 τράνου δὲ γλῶτταν, δὸς παρήξισιαν λόγου·
 πλήττει γὰρ ἡμᾶς κέντρον τῆς ἀτολμίας.
 Θεοδοσίου μὴ παραβλέψῃς πόνουσ,
 τοῦ στέμματός σου συγγραφέντας εἰς κλέος,
 ὡς ἂν βαδίζῃ χεῖρ γράφειν ἠπειγμένη
 πρὸς δευτέραν σου τοῦ στρατοῦ πανοπλίαν.

265

272

ΑΚΡΟΑΣΙΣ Β.

Οὕτως ἐχόντων Κρητικῶν παλαισμάτων,
 Ῥώμης τὸ κάλλος, Ῥωμανὲ σκηπτοκράτορ,
 οἱ μὲν κακῶς ἔπασχον ἐν ξένοις τόποις,
 εἰς καῦμα καὶ μάχαιραν ἀνθωπισμένοι.
 τὰς γὰρ φλογώδεις λαμπάδας βελῶν δίκην
 ἔπεμπε τοῖς σοῖς οἰκέταις ὁ φωσφόρος.
 αὐτὸς δὲ καῦμα καὶ ξίφος τὰς φροντίδας
 εἶχες δι' αὐτοὺς ἔνδον ἐν τῇ καρδίᾳ.
 ὡς οὖν τὸ πῦρ σε τῆς ἀγρυπνίας φλέγον
 ὠχρὰν ἐπολεῖ τὴν ἑναστρόν σου θῆαν,
 οὐκ εἶχον εἰπεῖν οἱ βλέποντες αἰτίαν,

5

10

263. Scr. νέος δέ.
 τρα. Cf. III. 13.

265. εἶπον, potius εἰπεῖν C.
 272. σοῦ τοῦ C.

268. Scr. κέν-

Π. 4. ἀνθωπισμένοι vulg. ἀνθωπλισμένοι C.

Mithridates, huic iunior Romanus cladem intulit. Sed, o Imperator orbis, namque decet fari futurum, servum tuum ne aegre feras plaudentem armis tuis victricibus: disertam fac linguam, da loquendi facultatem liberam, stimulo enim timiditatis pungimur: Theodosii versus ne despicias diadematis tui scriptos ad gloriam, ut manus pergat scribere, progrediens ad alteram expeditionem tui exercitus.

ACROASIS SECUNDA.

Dum sic haberent se conflictus Cretici, Romae decus, Romane, qui sceptrum regis, illi quidem mala patiebantur extraneis in locis adversus aetum, et gladium in armis stantes: ardentes enim ignes instar iaculi in tuos servos immittebat Lucifer. Tibi autem aetum, et gladius sollicitudines propter illos ingerebat in corde. Cum ergo ignis urens te vigiliae pallore inficeret tuum aspectum splendidum nesciebant respicientes causam reddere, cur

πῶς σου τὸ φαιδρὸν εἰς στουγνὸν μετετρέπη·
 ἕως στενάξας ἐμπόνως ἕξ ἑγκάτων,
 φλογμονὸς ἀφῆκας τῶν κάτω πυρσευμάτων,
 λέγων τὸ πρᾶγμα πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις. 15
 ἔπληττε γάρ σε πατρικῶν στρατευμάτων
 πληθῆς σταλεῖσα τοῖς ὁμοστόλοις πόνοις.
 ἀλλ' οὐ παρῆν σοι ψυχαγωγῶν οἰκέτης·
 πᾶσι γὰρ ἦν ἄγνοια τῶν πεπραγμένων.
 θεὸς δὲ τὴν σὴν θάλλειν εἰς εὐθυμίαν 20
 θᾶπτον μετεσκεύασεν, ὃς παραυτίκα
 τὸν ἄγγελόν σοι δεικνύει νικηφόρον
 ἐκ τοῦ μάχαιραν δουλικῶς ἐζωσμένου.
 ἐπεὶ δὲ τὸν νοῦν τῶν γεγραμμένων ἔγνως,
 ἐπιστολὴν γὰρ εἶχεν ἐσφραγισμένην, 25
 οὐ τὴν λύραν ἔκρουσας, ὡς Δαβὶδ πάλαι,
 ἢ γλωττίαν ἐτρένωσας ἀντὶ τῆς λύρας·
 εὐθὺς δὲ τὴν φάλαγγα τῶν μονοτρόπων· —
 φάλαγξ γὰρ αὕτη καὶ ἕξρους χωρὶς τρέπει
 κλίει τὰ νῶτα, καὶ καταστρέφει πόλεις· — 30
 ταύτη κατ' ἐχθρῶν μυστικῶς ἐπεκρότεις,
 καὶ παννύχους δέδωκας εὐχαριστίας
 τῇ συστρατηγοῦ προσδραμιῶν κατοικίᾳ.
 τοιαῦτα μὲν σὺ συμπονῶν τοῖς οἰκέταις.
 Ἐπεὶ δὲ ποιητὴς ἐξεπληρώθη στόμα, 35
 ποιητὴ γὰρ ἐχθροῖς τῆς σφαγῆς ἢ πικρία,

19. Scr. πᾶσιν. 20. σὴν om. C. quod ex cod. restituit F.
 23. ἐξωσμένου C. ἐζωσμένου cod. 36. ἢ πικρία om. C. vox e
 tenuibus codicis vestigiis eruta.

in tristitiam tua versa esset hilaritas: donec aeger suspirans imo ex pectore
 flammam emisisti ardoris intimi, cunctis rem enarrans tuis subditis. Te
 patriorum namque angebat agminum multitudo missa ad belli labores: nec
 erat servus, qui te laetum faceret, etenim nulli facta haec erant cognita.
 Verum Deus tristitiam tuam in gaudium subito convertit, qui statim fe-
 rentem victoriam tibi praesto fecit nuncium missum ab eo, qui pro te gla-
 dium strinxerat. Ut vero cognovisti scriptorum sensus, namque obsignatam
 habebat epistolam, non lyram pulsasti, ut olim David, sed potius lingua
 usus es pro lyra. Ac statim solitariorum phalangem adiens, (phalanx nam-
 que ista vincit absque gladio, fugat copias, et evertit urbes) cum hac
 mystice plaudebas devictis hostibus: atque tota nocte egisti gratias accur-
 rens in domum Dei adiutoris tui. Talia quidem agebas cum tuis famulis.
 Postquam ergo hiatus impletus est caedibus, poena enim cladis hostibus

τὴν τάφρον εἰδὼς ὁ στρατηγὸς τῆς μάχης
 κρημνοὺς ἔχουσαν καὶ φαραγγώδεις τόπους
 βαλεῖν πέτρας ἔταξε, καὶ γῆν, καὶ ξύλον,
 ὀδοιπορῆσαι τὰς χελώνας εὐκόλως. 40
 ἐκεῖ τὸ πληθὺς εἶχε τῶν προσταγμάτων
 ἔργον τὸ λεχθὲν· ἀλλὰ τῶν ἐναντίων
 νέφη παρέχον αἱ βολαὶ τεταγμέναι.
 ἀπὸ λάλησον, μαρτύρει, μὴ διστάσης,
 τοῦ σοῦ χιτῶνος τὴν ὑφανθεῖσαν κόρκην, 45
 ἐν ᾗ στολισθεὶς ἀντανέκλασας βλάβην
 ἐκ τῶν ἀδήλων συμφορῶν ὑφασμένην,
 δι' ἧς ἔπιπτον τῶν ἐπάλλξεων κάτω
 οἱ τὴν ὄφρον ἔχοντες ἄρπαγες κύνες.
 ἐπεὶ δὲ λοιπὸν ἡμερῶν ὀκτὼ μέγρι 50
 ὁ τῆς χαράδρας ὄμβρος οὐκ ἀνεστάλη,
 ἀλλ' εἶχε κηρὸν ἢ φαρέτρα καὶ βέλος,
 κριοὺς ἀφῆκε καὶ χελωνίους τέχνας,
 καὶ πετροπόμπους σφενδόνας, καὶ συνθέσεις
 δεινὰς κατ' αὐτῶν κλιμάκων ἀσυνδέτων. 55
 ὡς οὖν ἐκεῖνων τὰς νέας τιμωρίας
 οἱ καστρανοῖκται μὴ φέροντες ἠπόρουν,
 τάττει τὸν ὄχλον καὶ πάλιν ποινὰς πλέκει
 ὁ σοὶ ποθητὸς οἰκέτης Νικηφόρος.
 τῶν γὰρ, πεσόντων δυσμενῶν ταῖς σφενδόνας 60
 ἔταξε πέμπειν τὰς κάρας βελῶν δίκην·

40. ὀδοιπορῆσαι et ἀκόλως C. utrumque ex cod. emendavit F. 44. ὄγρ
 F. ex coniectura. Vid. Annot. 45. τὴν om. C. 48. ἐπάλλξεων ἦτω,
 in not. lego κάτω C. Sic in cod. invenit F. 52. Fort. εἶχε καιρὸν.
 Cf. not. ad Anth. Pal. p. 515. 55. Fort. εὐσυνδέτων, in quod incidit
 etiam Boisson. ad Nicet. p. 23. 57. οἱ om. C. restituit ex cod. F.

acerbissima, prospiciens fossam dux praelii multis locis praeruptam ac praecipitem, iniicere saxa, et terram, et ligna iussit sub testudinibus, ut facile iter sternerent. Ibi mandatorum obibat plebs frequens commissum munus: at interim ab hostibus missa spicula caelum obducebant nubibus. Aër nunc loquere, testare, ne dubites, tramam contextam tui tegminis, qua protectus percussisti noxam nectens dolos ex occultis insidiis, ex quibus deliciebantur e propugnaculis supercilia attollentes, rapaces canes. Ceterum vero quum per octo dies non destitisset ferreus imber ingruens, sed fatum inferret iaculum et pharetra, aristes admovit, et testudinum machinas, saxaque iacientes fundas, compositionesque terribiles non iunctarum scalarum adversus eos. Dum igitur nova illa supplicia oppidani reformidantes nescirent, quo se verterent, ordinat turbam, et novas poenas addit tuus dilectus famulus Nicephorus. Fundis enim caesorum hostium iussit iaci ca-

ὡς ἂν τὸ λεπτόνητον αἰθέρος πλάτος
χαρῆ μολυνθὲν συμφορᾷ τῶν βαρβάρων,
καὶ γινῶ τὸ πλῆθος τῆς ἀμαρτίας ὅτι
καὶ τῶν μελῶν ἔχουσιν εἰς ποιήν θάσειν. 65
ἔβριπτον ἔνδον ἀντὶ πετρῶν τὰς κάρας·
ἔβαλλον αὐτῶν πολλάκις καὶ πατέρας,
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ θανῶν εἰς ἐν μάχῃ
φονεὺς ἕπηρχε πατρικῆ φονουργία.
τῆς γὰρ κρατούσης σαρκικῆς ἀβλειψίας 70
λυθεὶς ἐκείνος, καὶ μαθὼν τὸ συμφέρον,
τοῖς χριστολάτραις συμμαχεῖν ἠπειγμένους,
τοῖς ψευδολάτραις ἦν βολῆ ποιηφόρος.
ὡς οὖν ἐκείνας εἶχε τὰς σάρκας πόλις
πλήρεις μολυσμῶν, οἱ ξόνημοι τῷ γένει 75
ἔκραζον οὕτω τῇ βοῇ τῶν βαρβάρων·
,,σεισηφ ἔχειμᾶτ ἰσχαρόπ καὶ τὴν ῥάσαν
σερμητ μιδήνη καὶ χάητ ἰψησάνη.”
ἀλλ’ ἡ βοή μὲν ἦν ἔθει τῷ πατρίῳ,
ἡ δὲ σφαγὴ σοι Κρητικοῖς εὐρημένη. 80
ἦν οὖν ἐκείνων ὁ κρατῶν στρατηγίας
γέρον. Ἀμηρῶς, ὠχρός, ἔμπλεος πόνων,
μικρός, φαλακρός, δεινόφρων, τὸν ἐκ Πύλου
γέροντα νικῶν ἐν μελιρῥύτοις λόγοις.
ἀλλ’ οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησαν οἱ λόγοι, 85
κἂν ἦσαν εὐθεῖς προσβαλεῖν σου τῷ κράτει.

62. λεπτόνημον C. quod emendavit F. nescio an ex cod. Fort. λεπτόστημον ut ap. Pisid. Hexaem. 271. ἔργον ἀερόστημον. 68. θανεῖν C. Idem om. εἰς. Utrumque emendatum a F. ex cod. ut videtur. 75. Scx. ξύναιμοι. 80. σφαγή σοι C.

pita telorum instar, ut tenuis latitudo aetheris barbarorum caede inquinata hilareresceret, et populus peccator cognosceret, etiam propria membra ipsis esse ad poenam. Proiciebant intus pro saxis capita, quae percutebant saepe et suos patres, et fratres: ac mortuus iam in praelio homicida fiebat in caede patria; namque a carnali caecitate, qua detinebatur, solutus ille, et meliora noscens, Christi cultoribus opem ferre coactus, falsis cultoribus erat fatale iaculum. Dum ergo eas haberet carnes civitas plenas inquinamentis, coniuncti genere ita clamabant barbarorum voce: „σεπηφ, echimat, ισχαροπ, et ρησαν, σερμητ, μιδήνη, et χαήτ ἰψησάνη.” Sed haec quidem strepebant more patrio, caedes autem a te erat illata Creticis. Erat porro eorum dux exercitus senex Ameras, pallidus, fractus laboribus, parvus, calvus, callidus, Pylium senem vincens mellifluis sermonibus. Sed nihil ipsi profuere verba, quamvis directa ferent ad evertendas vires tuas:

ὁμως ἐτόλμα, καὶ γὰρ ἦν στρατηγέτης
 τρέφων ἑαυτὸν ἐν κεναῖς ταῖς ἐλπίσι.
 βουλήν δὲ ποιεῖ, καὶ καλεῖ τοὺς ἐν χρόνῳ
 δημοστόλους γέροντας ἐν συνεδρίῳ. 90
 ἐκεῖ καθισθεὶς καὶ στενάζας ἐκ βάρους
 φωνὴν ἔφηκε τοῖς πόνοις μεμιγμένην·
 „τίς, ἄνδρες, ὕμων πῦρ ἔχει τῇ καρδίᾳ
 καῖον, φλογίζον, ὡς ἐμὲ φλέγει φάλαγξ
 Ῥώμης κλονοῦσα τὴν ἐμὴν τοπαρχίαν· 95
 τίνος τὰ τέκνα τὴν τελευταίαν βλάβην
 ἐκ τῆς σπάθης εἴληφε τῆς τεθηγμένης·
 τίνος τὸν ἀγρὸν ἐκβιβρώσκειται ζέον
 τὸ πῦρ ἐπελθὼν, ἢ πικρὰ τιμωρία·
 ἐκεῖνος ἡμῖν ἄρτι συμβουλευέτω, 100
 γνώμην διδοὺς ἄριστον ἀντὶ τοῦ σθένους.
 ἀλλ', εἰ δοκεῖ, στήσωμεν ἄνδρας ἱππότας
 τρεῖς ἑπτὰ τοῖς βάλλουσι πεντηκοντάδας·
 ἔπειτα πεζῶν ἑξάδας τρισμυροὺς,
 πάντας σιδηροῦς, εἰς θῆαν μελαγχρόους, 105
 ὡς ἂν καταπλήξωσι τοὺς ἐναντίους
 φανέντες αὐτοῖς τῶν πυλῶν παρ' ἐλπίδα."
 οὕτως ὁ τὸ πρὶν εὐθραδῶς ἠπλωμένος,
 δημηγορῶν ἦν δυστυχῶς ἐσφειγμένος.
 καὶ δὴ στρατεύσας καὶ φαλαγγώσας ὄλους 110
 ἐκ τῶν ὀπῶν ἤθροισεν ὁ δράκων ἦφεις.
 εἰδὼς δὲ πάντας εἰς ὄδοις δειλανθρίας

92. Fort. τοῖς σθένους.
 93. ἡμῶν C.
 107. Fort. ἐπὶ τῶν
 πυλῶν.
 108. ἀφθαδῶς C.

audebat tamen, etenim dux erat, qui se ipsum pascebat isani spe. Conciliū
 cogit, et seniores advocat expeditionis socios ad consilium. Ibi sedens, et
 suspirans imo ex pectore vocem sic emisit mixtam gemitibus: „Quicumque
 vestrum, viri, ignem habet in corde ardentem, urentem, ut me urunt
 milites Romani devastantes meum imperium; cuius filii extremam noxam
 acceperunt ab acuto gladio; cuius agrum devorat urentis ignis inieci-
 tum supplicium; ille nos modo consilio iuvet sententiam dicens optimam
 pro viribus. Verum, si placet, collocemus equites, contra iaculatores,
 mille et quinquaginta; peditum vero triginta sex millia, omnes ferro ar-
 matos, aspectu terribiles, ut timorem iniiciant hostibus, inopinato extra por-
 tas prodeuntes adversus eos.” Sic, qui antea audacter ditionem dilatave-
 rat, disserebat ad incitas redactus. Et iam cogens phalangas, omnemque
 exercitum ex antris congregabat serpentes draco; sed cum vidisset eunctos

- ὁμοῦ βυθίζειν, ἢ σφαγῆς αἵρουμένους,
 σταθεῖς παρῶρμα τοὺς κακοὺς παρεργάτας·
 „ἐν τῇ τρυφῇ σπεύσωμεν, ἄνδρες ἱππῶται, 115
 τῆς νῦν φανείσης μυριοξίφου μάχης·
 ἴωμεν εἰς μάχαιραν ἀντὶ τῶν τέκνων,
 ὑπὸ γυναικῶν, καὶ φίλων, καὶ πατρίδος.
 μηδεὶς φοβείσθω τὰς τομὰς τῶν φασγάνων.
 εἰ γὰρ θάνη τις, σώζεται παραντίκα, 120
 καὶ ζῶν πορευθῆ καὶ λάβη κατοικίας,
 ὅπου προφήτης οἶδε χειμαρρῶσ ἴβειν
 γάλακτα ἐμέλιτα ἔξοίνου ῥέειν.
 εἰ δ' αὖ δεδοικῶς οὐχ ὑπὲρ τέκνων θάνη,
 τοῦ δὲ προφήτου τοὺς λόγους περιδράμη, 125
 θνήξῃ παρ' ἡμῶν, καὶ μεταστὰς τοῦ σκότους
 τὴν ἀπρόοπτον δέξεται τιμωρίαν.”
 οὕτω παραινῶν καὶ παρ' αὐτῶν εἰς μάχην
 προωδοποιεῖ τὴν σφαγὴν τοῖς ἀξίοις.
 ὃ δὲ στρατηγὸς ὁ κρατῶν Νικηφόρος 130
 οὐκ εἶχε καιρὸν ἀγνοεῖν τὰς τοῦ πλίνου
 ὡσπερ παρέλκων ἔπλεκε στροφοφυγίας.
 ἦν γάρ τις αὐτὰς τὰς ὁδοὺς προμηνήων,
 ἐκ τῶν ἀκόσμιως ἔνδον ἐγκλεισμένων.
 οὕτω στρατάρχας, ἄνδρας εὐθεῖς ἱππῶτας, 135
 φαλαγγοσώστας, πεζοτοξοκράτας

118. Scr. ὑπὲρ γυναικῶν. Cf. 193. 121. Ne quis hunc versum
 corrigendum censeat cf. II. 163. 194. III. 192. 123. Scr. γα-
 λακτός, ἐκ μέλιτος, ἐξ οἴνου ῥέειν (cf. Fogg. Annot.). In μέλιτος
 media producitur, littera τ pronuntiando geminata. 125. Fort.
 παραδράμη. 128. Fort. παραινῶν καὶ παρορμῶν. Cf. III. 169.
 IV. 41. nisi malis πυρακτῶν, incendens. Cf. Heliodor. II. 9. 133. Fort.
 αὐτοῖς vel αὐτῶ. 136. καὶ videtur inserendum ante πεζοτοξοκρά-
 τας, in quo vocabulo primum ὀ producitur, littera τ duplicata.

desidiae vias calcare potius, quam caedes appetere, stans incitabat malos
 illos milites: „Laetantes festinemus, viri equites, ad pugnam ingentem, quae
 se nobis offert, sumamus gladium pro filiis, pro uxoribus, pro amicis, et
 pro patria. Nemo timeat acutas ferri acies; si quis enim moritur, salvus
 fiet illico, et vivens ibit, et sedes accipiet, ubi propheta dixit se vidiisse
 torrentes lacte, et melle, et vino manare. Quod si quis pavidus renuerit
 pro filiis mori, atque prophetae verba contempserit a nobis occidetur, et
 involutus tenebris non opinatum accipiet supplicium.” Sic milites hortatus,
 eos ad pugnam praeivit, iter sternens ad caedem meritam. Dux autem su-
 premus Nicephorus opportune noscebat deceptoris fraudes, quas incassum
 struebat: erat enim, qui ipsas nunciabat insidias ex iis, qui furtim intus
 clausi erant. Quare militum duces, excelsos equites, legionarios, pedites

εἰς ἓν συνῆψε τοῖς στρατηγέταις ἅμα,
 μέσον δὲ τούτων, εὐτέλης ὡς ἱππότης,
 σταθεὶς ἀφῆκεν ὀπλικωτάτους λόγους·
 „Ρώμης τὰ νεῦρα, τέκνα, σύνδουλοι, φίλοι, 140
 ἰδοὺ καὶ ἡμῶν καὶ πάλιν τὸ θηρίον
 κενὰς ἔσωθεν ἤρξατο σχευωρίας·
 ἰδοὺ τὸ δεινὸν τῆς Χαρύβδews στόμα
 ἀναδρόσῃσαι μαίνεται Ῥώμης κλύτος·
 ἰδοὺ συρριμοὺς ὁ δράκων χειᾶς μέσον 145
 κήρυκας ὀργῆς καὶ σφαγῆς ἀναπνέει,
 φουσᾷ τὸν ἰὸν καὶ βιάζει τὴν φύσιν.
 ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ τὸ θρούσος δειλανδρία.
 μηδεὶς φοβηθεὶς ἐξόπισθεν φευγέτω·
 θυμὸς γὰρ αὐτῷ μέχρι τῶν κτύπων μόνων. 150
 ἔωμεν ἀνθ' ὧν εὐσθενῶς ὠπλισμένοι·
 ἔχουσι σάρκας καὶ τὰ τῆς Ἄγαρ τέκνα.
 οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σὰρξ σίδηρος ἢ λίθος.
 ἀλγοῦσιν, ἂν λάβωσι, Ῥωμαίων πλέον·
 ἀργοῦσιν, αὐτῶν εἰ κοπῶσιν αἱ χεῖρες· 155
 πίπτουσιν εἰς γῆν, εἰ κοπῶσιν οἱ πόδες.
 μηδεὶς νοσήσει τὴν πικρὰν ἀνανδρίαν·
 μηδεὶς φοβηθεὶς οὐ φανεῖ Ῥώμης κλύδος.
 μηδεὶς νόθον γέννημα καὶ σποράν ξένην
 δέξειν ἑαυτὸν ἐν κακοῖς σπουδαζέτω. 160
 αἰδῶς, ἀδελφοί, τῆς φρυγῆς ἢ ζημία.

139. Syllabam στα om. C. 142. γεν. . . ἔσωθεν. Sic C. κενὰς
 F. e cod. vestigiis eruit. Fort. καινάς. 145. ἰδ. . . συρι-
 γμούς. Sic C. 154. ἀλγοῦσι C. 155. ἀργοῦσι C. 160. δει-
 ξεν C.

arcitenentes in unum collegit cum praefectis simul. Interque hos medius,
 tamquam privatus eques stans haec emisit verba ad bellum excitantia: „Ro-
 mae robur, filii, conservi, amici, ecce adversum nos iterum bellua molita
 est intus irritas insidias; ecce Charybdis os terribile Romanum absorbere
 imperium nititur: ecce sibi ille draco lustrum in medio emittit, irae atque cae-
 dis nuncia, spirat venenum, et vim infert naturae. Attamen timida est eius
 audacia: nemo exterritus vertat terga fugae, namque illi est animus summis
 tantum labiis. Armati itaque eam contra illos strenue, carnei sunt etiam
 Agar filii, nec illis inest caro ferrea, aut saxea. Si vulnerentur, plus
 quam Romani, dolent: torpescunt, si incidantur eorum manus: humi pro-
 cumbunt, si amputentur pedes. Nemo labore improba desidia, nemo tre-
 mens non appareat Romae germen, nemo spuriam progeniem, et extraneum
 genus in adversis se satagat ostendere. Turpis est, fratres, fuga, et po-

αἰδεῖσθε φεύγειν καὶ ποιεῖσθαι τὰ ξίφη.
 ποῦ γὰρ φυγοῦσιν εὐρεθῆ σωτηρία,
 μένουσιν ἔνδον Κρητικῶν ὀρισμάτων;
 οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸς τῆς Ἄγαρ τοῖς ἐγγόνοις· 165
 θεὸς γὰρ ἡμῖν συμμαχεῖ καὶ συντρέχει.”

Οὕτω στομώσας τοῦ στρατοῦ σου τὰ ξίφη,
 λόχους ἐποίει, καὶ τροπὴν πεπλασμένην,
 ὡς ἂν κλαπέντες ἔνδοθεν τειγισμάτων,
 ἔξωθεν θαρσύνωσιν ἐκβεβηκέναι. 170

ὡς οὖν καιρὸς ἤγγισε τῶν βουλευμάτων,
 χώραν ἐχούσης τῆς ῥοδόχροου τρίτην,
 χεῖρας ἀνῶρων, ὡς ὄφεις, οἱ τὰς κάρας
 ἔχοντες, ὡς ὄνειδος, ἐξυρημένους.

τούτων ὑπῆρχε καὶ κρότος ταῖς ἀσπίσι,
 βοή τε πολλή, καὶ τρόμου πατὴρ φόβος,
 καὶ πάντα δεινὰ· τοῖς δὲ σοῖς στρατηγέταις
 τάξις, σιωπὴ, σεμνότης, προθυμία. 175

εἰς οὖν στρατηγῶν, εὐγενοῦς ῥίζης κλάδος,
 ἀνὴρ κραταῖος εἰς στροφὴν ἀκοντίου,
 βραδὺς δὲ φεύγων, καὶ ταχὺς κατατρέχων,
 λόγους γλυκεῖς ἔλεξεν ἐν στρατῷ μέσον· 180

„πρωτοστράτηγε, πῶς λιπὼν τὸν δεσπότην
 οὐχ ὡς μάγειρος τῆ βαγανυσίῳ τέχῃ
 κυκῶν ἕμιξας τούτων ἐν παραινέσει,
 ὡς ἂν τὸ νέκταρ ὁ γλυκὺς στεφηφόρος 185

162. ποιῖσθε C. 169. τειγισμάτων, in notis: μέλιος τειγισμάτων C. quod in cod. invenit F. 171. Fort. ὡς οὖν ὁ καιρὸς. Fort. etiam praeterea ἤγγισεν βουλευμάτων, a pedibus enim trisyllabis abstinere solet Theodosius. 176. Fort. φόφος, strepitus ad terrorem incutiendum concitatus.

riculosa, pudeat vos fugere et pavere gladios; nam quo fugientes salutem invenient manentes intra Cretica confinia? nullum est robur Agar posteris, Deus enim nos tuetur atque adiuvat.” Cum sic acuisset enses sui exercitus, insidias paravit et fictam fugam, ut decepti, qui stabant intra moenia, foras auderent egredi. Ut igitur statutum tempus advenit, horam habente rosea die tertiam, ex antris, ut serpentes, erumpebant, capita detonans habentes, tamquam de plebis faece. His erat etiam clypeorum strepitus, clamorque multus, et tremoris pater metus, et undique confusio: tuis autem militibus ordo, silentium, gravitas, alacritas. Unus porro militum claro natus genere vir fortis in iactu iaculi, tardus ad fugam, et ad insectandum velox, haec dulcia emisit verba in medio exercitu: „Supreme Dux, curnam omisso Despota, veluti coquus in arte culinaria non eum admiscuisti in horum adhortatione, ut dulcis dominator, instar nectaris, tuis condimentum fie-

ταῖς σαῖς γένηται προσταγαῖς ἄρτυσία;
 ἐκεῖνος ἡμᾶς νουθετῶν, ἐπιτρέπων,
 τὴν χεῖρα πᾶσιν ἔξαπλῶν, εὐεργέτει.
 μνησθῶμεν αὐτοῦ ῥημάτων μελιβρύτων, 190
 καὶ τῶν τραπεζῶν, εἶτα τῶν χαρισμάτων.
 μνήσθητε, καὶ θάνομεν, ἄνδρες, εἰς δέον,
 ὑπὸ γένους ἄνακτος εὐσεβεστάτου.
 μόνον πλατυνθῆ σκῆπτρον τῆς μοναρχίας,
 καὶ γῆς ἀνάξει Ῥωμανὸς πάσης μόνος." 195
 Ἐπεὶ δὲ πληθὺς μυριάδων βαρβάρων
 ἐκ τῶν πυλῶν ὤρμησεν, ὡς νότου νέφος,
 βροχὴν ἀπειλοῦν, καὶ προδεικνύον σπόρον,
 οἱ σοὶ τραπέντες εἰς φυγὴν πεπλασμένην
 πάγην ἐτεχνάζοντο τὴν κρητεκτόνον. 200
 πύργον δὲ μακρὸν πάντες ἐκβεβηκότες,
 καὶ τῶν πυλῶν ἔξωθεν ἔξωρμηκότες
 ποινὰς ὑπέιχον πίστεως τὰς ἀξίας.
 ἐκ τεττάρων γὰρ στρατικῶς ἐγκρουμάτων
 κλύδων ἐγερθεῖς, καὶ σφοδρῶς ἐπιβράσας, 205
 χειμῶνα γεννᾶν ἤρξατο πρὸς τῆς μάχης·
 καὶ δυσμενῶν ἦν συμφορὰ, κλόνος, στόνος,
 λαῶν δὲ τῶν σῶν χαρμονὴ νικηφόρος.
 ὡς οὖν σταθέντες ἦσαν ἐν μεταίχμιῳ,

188. ἡμᾶς om. C. ex cod. restituit F. 191. ταῖν τραπεζῶν.
 193. Scr. ὑπὲρ γένους. cf. II. 118. 194. πλατυνθῆς, in not. lego
 πλατυνθῆ. 195. Fort. ἀνάξην. 198. βροχὴν, in not. potius
 βροχὴν C. Pisidas Heracliad. I. 36. p. 97. αἱ βροχαὶ τῶν αἱμάτων.
 198. Fort. σπόρον, vel quod malim φθορον. 201. Fort. πύργων, e
 turribus egressi longaeque progressi. 202. τῶν σὺλῶν C.
 204. ἐγκρουμάτων C. 206. Fort. πρὸ τῆς μάχης: agitur enim de
 iis, quae ante pugnam commissam facta sunt.

ret imperiis? admonens ille, et nostri curam gerens beneficam manum exten-
 debat omnibus. Recordemur eius verba melliflua, et mensas atque mu-
 nera. Recordemini, et moriamur, si opus fuerit, pro familia Regis piissi-
 mi. Solum extendatur sceptrum imperii, conctoque orbi unus Romanus
 imperet." Postquam vero infinita multitudo barbarorum e portis irruit, tam-
 quam coacta ab Austro nubes minitans tempestatem, et mala nuncians se-
 getibus, tui se vertentes in fictam fugam laqueum parabant in perditionem
 Creticam. Cuncti autem e longis exeuntes turribus, atque portis se foras
 erumpentes, poenas luebant fide eorum dignas. A quatuor namque insidiis
 tuorum militum aestus commotus, et vehementer fervens, procellam coepit
 producere in praelio; hostibusque erat clades, tumultus, suspirium, tuis
 autem populis triumphale gaudium. Cum ergo essent circumventi ab acie-

τὴν ἔκβασιν βλέποντες ἰστερωμένην,	210
οἱ τῆς ἑαυτῶν αἰτίοι φονουργίας,	
ἔβαλλον εὐθύς, ἀνεβάλλοντο πλέον,	
καὶ τὴν φυγὴν ἔχοντες ἠπορημένην, —	
πάντη γὰρ αὐτοῖς ἦν ταράττουσα βλάβη —	
ἔστησαν εἰς ἓν τῆς ταφῆς τὸ χωρίον.	215
τίς ἐκ τραγωδῶν ἐκβοήσει τοὺς φόνους,	
καὶ τὴν ἑκάστου τῆς σφαγῆς τιμωρίαν;	
ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐν νεφροῖς βεβλημένος,	
περιτροπὰς ἔπασχεν, ὥσπερ ἠγνῶει,	
καὶ πρὶν χορευτῶν οὐ μαθῶν περικλάσεις,	220
ἄκων χορευτῆς ἦν λαβῶν ἀκοντίῳ.	
ἄλλος στερηθεὶς τῆς κεκαρμένης κάρας	
ἔκειτο πρηγῆς στρατικῶς ἠπλωμένος,	
καὶ τοὺς ἑαυτοῦ δυστυχῶς κινῶν πόδας,	
χύσει κολυμβᾶν ἤθελε τῶν αἱμάτων.	225
ἄλλος δὲ πληγείς τὴν κατάξηρον ῥάχιν,	
κύπτων ἄκων ἦν προσκυνῶν σου τὸν στόλον.	
ἄλλος δὲ νεκρός, καὶ πόδας τετμημένος,	
λελησμένος προῦκειτο τῶν ἵππασμάτων.	
ἄλλος δὲ τὴν ἄνακτον ὠσθεὶς γαστέρα,	230
χεροὶ καταῖχε τὴν πλοκὴν τῶν ἐντέρων,	
καὶ πρὶν μαχητῆς εὐσθενῆς κεκριμένος,	
μάγειρος ἦν ἄπειρος ἐντεροπράτης.	
οὕτως μετελλάξαντο τὴν πανοπλίαν	
εἰς ἀλλοτέχνους συμφορὰς οἱ τῆς Ἄγαρ.	235

212. Scr. ἀνταβάλλοντο. 216. Scr. ἐκτραγωδῶν. Vid. Boisson. ad Nicet. IV. 109. p. 198. s. 220. χορευτῶν C. Male vulgo post χορευτῶν distinguitur. 221. λαβῶν. cf. supra v. 154. 231. Scr. χερσίν.

bus, sibi praeclusum aspicientes exitum, et sibi esse auctores propriae caedis, vulnerabant statim, sed vulnerabantur magis; nullumque habentes ad salutem effugium, nex enim illis iminebat undique, constiterunt in unum sepulcri locum. Quis ex tragicis caedes enarrabit, et singulorum saevum mortis genus? alter quidem eorum sauciatus renibus, quas ignorabat, patiebatur vertigines, ac saltans, non edoctus motus choreae, invitus saltator fiebat ictu iaculi. Alter orbatus suo detonso capite iacebat pronus stratus ab exercitu, suosque infelix movens pedes natate videbatur rivo sanguinis. Alter autem ictus in arida dorsi spina procumbens, tuum invitus adorabat exercitum. Alter mortuus, et abscissis pedibus neglectus iacebat ad conculcationem equitum. Alter insatiabili confossus in ventre manibus tenebat intestinorum gyros, et qui antea censebatur pugnator strenuus, coquus fiebat inexpertus viscerum. Ita commutabant arma in alias artes calamitosas

καὶ πᾶς τελευτῶν εἶχε τὴν τιμωρίαν,
 τέχνην πονηρὰν εἰς ἀναίρεσιν βίου.
 εἰς οὖν ἐκείνων ἦν ἀνὴρ Κρήσις ἱππότης,
 γεγαντοειδής, ὃς λαβῶν τὴν ἄσπίδα,
 καὶ τὴν μάχαιραν, τῷ στρατηγῷ τῆς μάχης 240
 ἐναντίως ἤλαυνε, προσβαλεῖν θέλων.
 ἀλλ' οὐκ ἀφῆκεν ἡ δίκη τοῦτον φθάσαι·
 πλήττει γὰρ αὐτὸν ὁ κρατῶν Νικηφόρος
 τῆς δεξιᾶς κάτωθεν, ὀμφαλοῦ μέσον.
 καὶ τοῦ μὲν εἶχε σῶμα νεκρὸν ἢ κόνις, 245
 τοῦ δὲ κλέος μέγιστον ὁ πλατύς στόνουξ.
 οὕτω κακῶς ἔπασχον ἐγκεκλεισμένοι
 ἐκείθεν ἐνθεν τοῖς φονευταῖς ἐνδίκως
 οἱ τῶν ἀθέσμων πράξεων ὑπηρεταί.
 εἰ δ' ἦν τις αὐτῶν εἰς φυγὴν ὠρμημένος, 250
 ἔμπροσθεν εἶχε φραγμοὺς ἐμποιοῦν ξίφος,
 καὶ τὸν στρατηγὸν πανταχοῦ Νικηφόρον
 βάλλοντα, καὶ κράζοντα τοῖς στρατηγέταις·
 „βάλλωμεν, ἄνδρες, τοὺς βιοφθόρους λύκους.”
 Ὅμηρε, ποιητῶν λόγων ὁ τῆς μάχης 255
 πόρρω πεφυκός, ὡς παρῶν δὲ συγγράφων,
 ὁ πολλὰ κάμων ἐν κενοῖς, καὶ τοὺς πόνουσ
 διεξιῶν ἅπαντας Ἑλλήνων μάτην·
 σὺ δεῦρο, καὶ βόησον ὄγκῳ ῥημάτων
 Ῥώμης στρατοῦ καύχημα, καὶ μέγαν στόνον 260

245. νεκρὸν ἀκόνης, in not. quid ἀκόνης hic loci? responde. C. ἡ κό-
 νις ex cod. dedit F. 246. πλατύς στα... Sic C. 251. φρα-
 γμοὺς, in notis: φραγμοὺς εἰ πιασεῖ. C.

Agareni, ac quisque moriens habebat pro supplicio saevam aliquam artem ad interitum. Erat porro inter illos vir Cretensis eques gigantis specie, qui accepto clypeo et gladio, contra pugnae ducem agebat equum cum eo cupiens congregari. Sed non permisit Deus eum propositum suum exsequi, percussit enim illum imperans Nicephorus infra renes umbilico in medio: et hic quidem occubuit stratus in pulvere, illius autem laudem maximam assecutus est gladius. Sic mala patiebantur angustiati merito hinc inde ab interfectoribus iniquarum actionum ministri. Si quis autem ex illis erat, qui tentaret fugam, letalem enses habebat sibi obicem, et imperantem ubique Nicephorum ferientem, et voce adhortantem milites, „feriamus, viri, hos voraces lupos.” Homere, qui poetiis sermonibus praelia licet longe absens, ut praesens tamen conscribis, qui multum fatigaris in rebus inanibus, ac labores Graecorum omnes frustra versu complecteris, huc adsis, et verborum gravitate celebra Romani exercitus gloriam, ingentesque gemitus

ἔχθρων παλαιῶν, δυσμενῶν, δουλοσπόρων.
 ἔξεις γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν τύπον,
 ὡς τοῖς Ἀχαιοῖς τὴν παρέμβασιν τύπον.
 οὐκ ἦν γὰρ ἔνθα τις φηγὼν ἐκ τῆς μάχης,
 οὐδ' εἰ πτερωτὴν εἶχε βάρβυρος φύσιν. 265
 Ξέρξης δὲ τὸ πρὶν γῆν θαλασσωῶσαι θέλων,
 μὴ προσβαλὼν σου τῷ κράτει τιμὴν ἔχει;
 οὐκ εἶδεν οὗτος γυμνὰ Ῥωμαίων ξίφη·
 οὐκ εἶδε τὴν σὴν, Ῥωμανὲ, σκηπτουχίαν.
 ἦ γὰρ παρήλθε τὸν στρατὸν σου θανυμάσας,
 τὴν ἦτταν ἐν σοὶ προσλαβὼν, σκηπτοκράτορ. 271

Α Κ Ρ Ο Α Σ Ι Σ Γ.

Ὁ τῆς ἀβύσσου τὰς πολυστόμους χύσεις
 κλείων, χαλινῶν, ἔξανόγων, ἔξάγων,
 οὗτος πλατύνει τοὺς ὄρους τοῦ σου κράτους,
 ἄνυκτος νιέ, καὶ κρατύνει τὸν στόλον,
 καὶ πάντα ποιεῖ, καὶ καταστρέφει πόλεις. 5
 καὶ τίς κατ' ἄξίαν σε τῶν λογογράφων,
 ἄναξ, ἐπαινεῖν εἰς τοσοῦτον ἰσχύσει,
 κἄν ἔστιν ἄλλος ἐν Σταγειρίταις, Πλάτων,
 ἢ τῶν Ἀθηῶν ὁ κρατῶν Δημοσθένης,
 ἢ τὴν παλυθρύλλητον ὁ κρούων λύραν; 10

266. Ξέρξ ὁ τὸ, in mg. Ξέρξης C. quod in cod. esse testatur F. 267. Post ἔχει interrogandi signum posui. 269. εἶδεν vulg.

III. 2. κλείων C. 3. τοῦ σοῦ C. 8. σταγειρίταις C. σταγειρίτης ἢ Πλ. corr. F. Fort. ἐν Σταγειρίοις ἢ Πλάτων. Not. crit. in Anth. Pal. p. 61.

veterum infensorum hostium ex servili semine: habebis enim in nostris veritatem pro typo, sicut in Achaeis excessum pro typo. Hic nam non erat qui ex pugna fugeret barbarus, neque si alatum haberet naturam. Xerxi, qui olim terram in mare redigere studebat, quod non sit congressus tuis viribus honori est? Non novit ille nudos Romanorum gladios, non novit tuum, o Romane, imperium. Retro cessisset certe, tuum admiratus exercitum, accipiens a te cladem, o sceptriger.

ACROASIS TERTIA.

Qui abyssi circumfusos gurgites claudit, cohibet, aperit, emittit, ille tui fines extendit imperii, o Regis proles, et roborat exercitum, et omnia agit, urbesque destruit. Equisnam oratorum te pro meritis, o Rex, laudare in tantis rebus poterit, etiamsi sit alius aut Stagiritis, aut Plato, aut Atheniensium maximus Demosthenes, aut qui canora clarus cecinit lyra?

ἐγώσε τῶν σῶν δουλικῶς ἐγκωμίων
 ὃ τῆς παρουσίας ἡμέρας λογαγράφος
 ἀπύρχομαι μὲν, ἀλλὰ τῆς ἀτολμίας
 τὰ κέντρα κεντεῖ, καὶ βιάζει τὸν λόγον.
 σὺ δὸς τὸ τολμῆν, ἐξάνοιγε τὸ στόμα,
 δίδουζον ἡμᾶς μὴ σιωπῶν εὐκόλως,
 15
 διαν τοσαύτη συμφορὰ τοῖς βαρβάροις.
 πλύτνε τὸν φάραγγα τῇ παρήρσει·
 καὶ γὰρ στενοῦται προσβαλῶν σου τοῖς πόνοις·
 ἀγωνιᾷ χεῖρ, εἴργεται νοῦς πολλάκις,
 20
 συστέλλεται δὲ, καὶ πτοεῖται, καὶ θέλων
 τοῖς σοῖς βαδίζειν χραιομιμήτοις τρόποις,
 ὡς πτώξ δεδοικῶς τὰς ὁδοὺς περιτρέχει.
 σὺ γὰρ τὸ νικῶν πανταχοῦ κεκτημένος,
 τὸ κοινὸν ὠφέλησας, ἠῤῥησας μόνος,
 25
 σὺ τὴν φύλαγγα τῶν ἐναντίων πόνοις
 ὠθήσας εἰς φάραγγα δυσβιάτων τόπων.
 σὺ τὰς πόλεις ἐπλησας οὐ σκύλων μόνων,
 ἀλλ' εἰρήνης ἐπλησας, καὶ πολλῆς δόξης.
 ἀγαλλιάσθω τάξις ἀγγέλων ἄνω,
 30
 χορευέτω σύστημα τῶν βροτῶν κάτω.
 οὐχ Ἡρακλῆς ἔσωσε τοῦ κήτους Φρύγας,
 ὁ δεσπότης δὲ κόσμον ἐκ φονουργίας.
 σὺ Μελέαγρος τοῦ πυρὸς τὴν πατρίδα,
 ὁ Ῥωμανὸς δὲ πῦσαν ἄρτι τὴν κτίσιν.
 35
 τοῖς σοῖς Ἄλωεῦ τίς χάρις παισὶ πάλαι

11. Scr. *ἔγωγε*. 14. *κεντεῖ* om. C. ex cod. restituit F. 23. *τὰς πόλεις* (ex cod. teste F.), in not. *lego πόλως* (*πόλεις* voluit) C.
 29. *Versus auctoris, ut videtur, culpa vitiosus.* 31. *χορευέτω* C.
 36. Scr. *καιοίν*.

Ego tuarum laudum, ut servum decet, scriptor factus hac die incipio quidem: sed formidinis stimuli me urgent et orationem premunt. Tu animum praesta, linguam tu solve meam, tu edoce nos loqui confidentius, quoniam tanta est barbaris angustia. Dilata guttur data fandi copia, arctatur enim gesta tua aggrediens: labat manus, saepius mens refugit, contrahitur et pavecit, et cupiens tuos imitantes Christum mores pingere trepide circumcursat instar leporia. Nam tu assequutus undique victorias, rempublicam iuivisti, auxisti solus. Tu ingenti labore hostium agmina redequisti in loca praerupta, et impervia. Tu urbes replevisti non solum spoliis, sed etiam pace atque multa gloria. Exsultet Angelorum ordo in caelis, tripudiet coetus mortalium in terris: non Hercules servavit a cete Phrygios, sed mundum ab immani caede Despota: non ab immani bellua Meleager patriam, sed universum nuper Romanus orbem. Quid olim pro-

χαλκοῦν τεγνουργεῖν Ἄρειος πίθον μέγαν ;
 οὐ μητριὰ γὰρ τοῦτον, ἀλλ' ὁ δεσπότης
 κινεῖ κατ' ἐχθρῶν Κρητικῶν, λύσας πίθον.
 οὐκ ἦν γὰρ εἰκὸς, ἕστρον Ἥλιε, στέφους
 σοῦ σκῆπτρον λαμπρόνατος ἐν μοναρχίᾳ,
 ἐκείνον εἰρκτῆ καὶ στενοῦσθαι, καὶ μένειν·
 ἀλλ' ἢ σὺν αὐτῷ σε κρατεῖν τὴν ἀσπίδα,
 καὶ γῆν μολύνειν αἵμασι τῶν βαρβάρων.
 Ἐπεὶ δὲ Κρητῶν ἡ φάλαγξ κατεσφάγη,
 ὡς ἐν κυνηγοῖς πτωῆς πεσῶν ἀνηρέθη,
 πολλοῖς μὲν ἡ γῆ συμφορῶν ἀπηλλάγη,
 ἀπεπλύθη δὲ μυρίων μiasμάτων·
 καὶ πᾶς Σκύθης ἔκειτο νεκρὸς εἰς χθόνα,
 κυσὶ ποθητῆς, καὶ γυναιξὶ, καὶ τέκνοις.
 τούτων ἀπάντων ἀγνοῶν τὰς ἐκβάσεις,
 αὐτὸς, στρατηγέ, καὶ πάλιν τὰς φροντίδας
 ἔνδον συνῆγες, ὡς στρατὸν, τῆς καρδίας,
 ἕως τὸ γράμμα θῦπτον ἐξ ὑπηκόων
 πολλῆς ἐπῆλθε χαρμονῆς πεπλησμένον.
 μαθῶν δὲ πάντα, καὶ κροτήσας τὰς χεῖρας,
 οἷαν προσευχὴν οὐκ ἔχει λέγειν φύσις,
 πρὸς τὸν θεὸν δέδωκας· ἀλλ' ἴσως, ἀναξ,
 τὴν τοῦ προφῆτου, „Κύριε,” κράζων μέγα,
 „ὁ κύριός μου μὴ σιωπήσης ὄλωσ·”

43. Scr. ἀλλ' ἦ. cf. Bornem. ad Xenoph. Conv. p. 58. 44. Scr. αἵμασιν. 47. πολλῶν corr. F. Bene haberet etiam πολλῆς—συμφορᾶς. cf. v. 55. 50. Scr. κυσίν. 52. Fort. αὐτῆς στρατηγέ. 53. εἰς κλάτος τῆς καρδίας corr. Boisson. ad Nicet. II. 10. p. 83. quod non necessarium. Verba ὡς στρατὸν referenda ad curas cum infesto comparatas exercitu. 57. οἷαν F. οἷαν C.

fuit Aloëe filii tuis aeneum fabricare magnum contra Martem dolium? non enim hunc noverca, verum Despota movet contra hostes Creticos solvens dolium. Nam non par erat, o Sol, corona tua sceptrum adornante monarchiae, illum arctari, et manere in carcere, sed potius cum eo te gestare clypeum, terramque inficere barbarorum sanguine. Cum ergo Cretensium caesa essent agmina, perempta ut lepus, quae in venatores incidit, a multis terra erepta est miseriis, atque purgata ab infinitis sordibus: et quisque Scythia iacebat humi mortuus a canibus desideratus, uxoribus, et filiis. Quia horum omnium ignorabas exitus ipse, Imperator, novis curis in animo angebaris ob tuum exercitum, donec paullo post a servis tuis litteras plenas accepisti multo gaudio. Cuneta erga edoctus, atque plaudens manibus, quas non valet natura edicere preces, ad Deum fudisti: sed fortasse, o Rex, illud Prophetas cecinisti: „Domine, valde clamabo Dominus meus, ne aileas

εἰ γὰρ σιωπήσειας, εἰς τῶν ἐν βόθρῳ
 βαινόντων εἰμι, σκυθραπὸς, πλήρης μόχθων.
 ἄκουσον ἡμῶν εὐτελῶν ὀδυρμάτων,
 καὶ σὸν φυλάττων ποίμνιον σεσωσμένον
 τρόπῳσον ἐχθροῦς, καὶ κόπασον τοὺς πόνοους, 65
 οὗς ὁ στρατὸς σου καρτερῶν ἀσπάζεται. —
 τοιαῦτα μὲν σὸ σοστρατηγῶν οἰκέταις,
 καὶ μὴ παρῶν ἔπραττες, ὡς Μωσῆς πάλαι
 τροπῶν Ἀμαλῆκ τῇ χειρῶν ἐπεκτάσει.
 ὁ δὲ στρατὸς σου ταῖς ἐπ' ἀλλήλοις μάχαις 70
 νικῶν ὑπῆρχεν εἰς ὄφρῶν ἐπηρμένος.
 ἐδεῖτο λοιπὸν εὐκεράστου φαρμάκου
 εἰς σωφρονισμόν τῆς ἐπιστάσης νόσου.
 καὶ νυκτὸς ἄρτι τῆς στυγνῆς ἀπλουμένης,
 καὶ τοῦ στρατοῦ χαίροντος ἢ καυχωμένου, 75
 καὶ πρὸς μονὴν σπεύδοντος ἢ καλουμένου,
 ὡς ἐν ξυρῶ πῦς ἦν τόπος ξιφηφόρος,
 βουνοὶ, νάπαι, φάραγγες, εὐθεῖς κοιλάδες·
 τῶν Κρητικῶν γὰρ ἐκχυθεῖς φωλευμάτων,
 προευτρεπισθεῖς ἐπτυσήμαντος στόλος 80
 πολλὴν παρεῖχε τῷ στρατῷ δειλανδρίαν,
 ἄφνω προκύψας, καὶ φανείς παρ' ἐλίδα.
 καὶ νῦξ μὲν ἐστολίζεν ἐν φωτὶ σκότος·
 θύραξ γὰρ ὡς φῶς, καὶ μάχαιρα, καὶ κρᾶνος
 μετημφιάζον τὴν βαφὴν τῆς ἐσπέρας. 85

61. ἐμβόθρων C. contra cod. fidem. 62. μόχθων, in not. lego
 μόχθων C. 65. Scr. κόπασον. 70. Scr. ἐκαλλήλοις, continuis
 proeliis. 71. εἰς ὄφρῶς C. 73. ἐπιστάσεις C. quod ex cod.
 emendavit F. 77. ξιφηφόρος vulg. 80. προευτρεπισθεῖς.

omnino, si enim silueris, tamquam qui in lacum descendunt! fio, tristis, plenus miseriis. Exaudi quaeso nostros fletus humiles, tuumque ovile custodi, quod salvum fecisti: fuga hostes, et da finem laboribus, quos exercitus tuus constanter subit." Haec quidem tu, militans cum servis tuis, licet absens, agebas, ut Moses olim, qui fugavit Amalec levans in altum manus. Verum exercitus tuus in mutuis praeliis victor existens extollebatur superbia. Opus ergo erat efficaci pharmaco, ut sanaretur ab imminente morbo. Iamvero tristi nocte habente omnia, et exercitu in gaudium effuso, vel potius in superbiam, nondumque vocato properante ad praesidia, omnis locus gladiis tamquam novaculis cinctus erat, montes, valles, rupes, antra immania. Et Creticis enim effusus latebris antea tremens exercitus victus septies multam incussit militibus tuis formidinem, repente irrumpens, et praeter spem prodians. Et nox quidem habebat mixtas luci tenebras, thorax namque ut lux, et ensis, et galea commutabant colorem vesperae.

οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς φυγὴν κεκλιμένοι,
 ταῖς ἀσπίσι σκέποντες ὤρων ἀχένας,
 καὶ πᾶς ὁ φεύγων εἶχεν ὡς εὐεργέτην
 Θάλασσαν αὐτὴν, καὶ τὰ τῶν πλοίων σκάφη.
 οὐκ ἦν γὰρ ἰσχύς, νυκτὶ καὶ τοῖς βαρβάρους
 ἄμφω μάχεσθαι, καὶ κατασφάττειν πάλιν· 90
 εἰ μῆπερ αὐτὸς — θαῦμα καὶ τοῦτο ξένον
 ἄκουσμα — θερμὸς πᾶσιν ἐστὼς ἱππότης
 ἐκ τῶν ἀδῆλων, ὡς δοκεῖν, ἱππασμάτων
 παραινέτης ἦς, καὶ κατάπληξις μόνος· 95
 καὶ θῦττον ὤρμας ἐκ φυγῆς πρὸς τὴν μάχην
 τοὺς ἐκπλαγέντας τῇ κεκρυμμένῃ μάχῃ.
 ὡς οὖν στραφέντες εἰς ἀνελεπίστους βίας
 ἔτεινον ἄπλῶς ἠκονημένα ξίφη,
 ἤχησεν ἀσπίς, ἐκρότησε τὸ κράνος, 100
 ἔλαμψεν ἢ νύξ συμπονοῦσά σοι τότε,
 καὶ πᾶς ἔκειτο Κρητικὸς παρεργάτης
 εἰς αἷμα νεκρὸς, καὶ νιοῆς ἐξημέρους.
 οὐκ εἶχε λοιπὸν νύξ ἀφορμὴν τὸ σκότος
 ἐν τῇ τοσαύτῃ συμφορᾷ τῶν τῆς Ἄγαρ.
 ἤριξε ταῖς πρὶν ἡμέραις, καὶ τοὺς φόνους 105
 πλεῖον προεξέτεινεν ἡμερῶν δέκα.
 οἱ βάρβαροι δὲ κατὰ κρητὸν ἐκ σκότους,
 κατητιῶντο τῷ σκότει τῆς ἐσπέρας,
 καὶ τὴν ῥοδόχρουν εἰς προσευχὴν ἡμέραν
 ἔστησαν ἐλθεῖν· εἶτα καὶ τοῦ φασφύρου 110
 ἀκτῖσι λευκάναντος ἄρτι γῆς πλάτῃ,

107. Fort. προσεξέτεινεν.

Duces autem ruentes in fugam clypeis protegentes colla dabant se praecipites, et omnis fugiens habebat pro benefactore mare ipsum atque navium alveos. Non enim valebant cum nocte et barbaris simul pugnare, et novas caedes facere, nisi ipse (mirabile hoc et novum auditu) ardens omnibus astans eques ex occultis, ut videbatur, equitatibus hortator fuisset, et terrefaciens solus, statimque ex fuga vertissas ad praelium eos, qui ob nocturnam pugnam erant territi. Ut ergo conversi ad insperatos impetus eduxerunt omnes acutos gladios, insonuit clypeus, obstrepuit galea, emicuit nox collaborans tecum, iacebatque omnis operarius Creticus sanguine immersus et exanimis. Ceterum non habuit nox opportunas tenebras in tanta caede Agarenorum: contendit enim cum praeteritis diebus, et cladem maiorem effecit, quam decem dies. Barbari vero, quamvis extra tenebras, criminabantur tamen tenebras vesperae, et precabantur auream roseam ut adventaret: sed quum postea Lucifer iam totam terram dealbaret radiis, gratias agebant viis vespe-

Theodosius.

ἀπηγαρίστου ταις ὁδοῖς τῆς ἐσπέρας,
 καὶ τὴν ποθητὴν ἦν περ εἶχον ἡμέραν,
 ἐχθρὸν βδελυκτὸν ἔβλεπον μεμνητότα. 115
 οὕτω κακῶς τρωθέντες, ἔξοπισθίως
 φεύγοντες ἐξήλαντον οἱ λελειμμένοι·
 καὶ γῆ στολὴν εἴληφεν ἐκ τῶν σωμαίων
 καινὴν, ὕφαντήν ἐκ ξιφῶν τεθηγμένων.
 ἐκεῖ τὸν ἵππον ἱππῶται θεὸν τότε 120
 πρὸ τοῦ πεσεῖν ἔκραζον· οἱ πεπτωκότες,
 τὸν εὐσθενῶς τρώσαντα, μὴ βαλεῖν ἔτι.
 τοδὲ οὖν φυγόντας τὴν πικρὰν ταύτην μάχην
 οὐ μέχρι φημὶ τετάρων, ἢ καὶ δέκα·
 τοσοῦτον ἦσαν τῆς τελευταίας τύχης, 125
 ἐξ ὧν κακῶς ἔπαττον οἱ Κρήτες τότε.
 τίς Ἴδομενεὺς ὁ θρασὺς δημηγόρος,
 ὁ συστρατηγῶν Ἑλλάδος στρατηγέτης,
 ᾧ τὰς ἀπειλὰς ἔξονειδίλων πάλαι,
 πρὸς τὴν μάχην ἤγειρεν Ἀτρείως γόνος, 130
 φθάσας παρελθεῖν εὐτυχῆς ἦν τὸν βίον,
 ὡς τὴν ἄλωσιν οὐκ ἰδὼν τῆς πατρίδος;
 ὡς δὲ τραπέντας εἶδεν ὁ πρῶτος Χάρων
 Κρήτης Ἀμυθαῖς ἔνδοθεν πεφραγμένος —
 ἐκ τῶν ἄνω γὰρ ἔβλεπε πυργωμάτων — 135

116. Vulgo distinguitur post ἔξοπισθίως. cf. Π. 149. 117. οἱ λε-
 λεγμένοι C. quod ex cod. emendavit F. 119. Vulgo distinguitur
 post ὕφαντήν. 126. ἔπραττον corrigit F. 127. τίς Ἴδομενεὺς,
 in mg.: „*particulam tantum aīis supplere placet, et carmen et sen-
 sus melius se habebunt.*“ C. In Ἴδομενεὺς penultima producitur,
 littera ᾧ pronuntiando geminata. Sensem restitues scribens: Ἦ ᾧ
 Ἴδομενεὺς, deleto v. 132. interrogandi signo. Vid. Annot. 129. ᾧ
 πᾶς, in not. potius τὰς C. 135. Scr. ἔβλεπε.

rae, atque auroram, quam desideraverant, insani respiciebant quasi hostem
 abominabilem. Ita vulnerati a tergo turpiter, qui superfuerant, fugientes
 ruebant: vestemque terra accepit cadaveribus novo more intextam opera
 acutorum ensium. Ibi equites equum veluti Deum antequam caderent pre-
 cabantur, et qui ceciderant, strenuum percussorem, ne feriret amplius.
 Qui ergo evaserant ex hoc saevo proelio, vix, ut ita dicam, quatuor fuere,
 aut decem, adeo redacti erant ad extremam fortunam ob mala, quae pa-
 tiebantur, Cretenses. Quis, ut Idomeneus orator audax, qui commilitavit
 cum duce Graeciae, quem olim minas ei, quas iactaverat, exprobans ad prae-
 lium excitavit Atrai filius, adeo felix fuit, ut sua prius relinqueret quam
 captivitate videret patriae? ut ergo primum suos fugatos vidit Charon
 Cretae Ameras, qui erat intra propugnacula, ex altis enim respiciebat tur-

λαοῖς κατασχεῖν τὰς πόλεις ἐπιτρέπει,
 καὶ τὸ πρόσωπον χερσὶ τύψας ὁ δράκων,
 ἀφῆκε καπνὸν συμφορῶν ἐκ καρδίας.
 ἦψας γὰρ αὐτοῦ πῦρ, ἄναξ, τοῖς ἐγκάτοις,
 σπινθῆρας αὐτῶ σὺς ἄφεις στρατηγέτας. 140
 ἀγαλλιάσθω πᾶσα Ῥωμαίων πόλις·
 θάλασσα συγχόρευσον, εὐφραίνου κτίσις.
 ὁ θῆρ ὁ δεινὸς σάρκας ὁ πρὶν ἐσθίων,
 κοινῶν στερεῖται σιτίων κεκλεισμένος.
 ὁ μὴ κορεσθεὶς ἐν ῥοαῖς τῶν αἱμάτων, 145
 διψᾷ σταλαγμῶν ὕδατος τεττηγμένος.
 οὕτω κακῶς ἔχουσιν οἱ θεαρχίας
 πράξει πονηρῶ τὸ τρισέμφω τὸ κράτος
 ἐκ τῆς ἑαυτῶν καρδίας ὠθηκότες.
 ὡς οὖν ὑπῆρχεν ἔνδοθεν πεφραγμένος, 150
 τελεῖ πεποιθὼς, οὐ σθένει στρατευμάτων,
 ὁ σὸς στρατηγὸς καὶ πάλιν Νικηφόρος
 κριοῖς, χελώναις, σφενδόλαις ἐπιτρέπει
 βαλεῖν τὸ τεῖχος, τὰς ἐπάλξεων βάσεις,
 τοὺς εἰς τὸ τεῖχος, πάντα σὺν προθυμίᾳ 155
 ποιεῖν, τελεῖν, πρῶττεν τε τοῖς ἐναντιοῖς.
 τούτου λαλοῦντος τῆς ἀηδόνος δίκην,
 αἰσθητικῶς ἔκαμνε πεντάδος μέτρον.

143. ἡ θῆρ, in not. melius ὁ θῆρ C. ut est in cod. teste F.
 147. ἔχουσι οἱ C. 148. τὸ τρισέμφωτον κράτος emendavi in not.
 ad Anth. Pal. p. 11. 151. πεποιθῶς C. πεποιθῶς cod. 152. Fort.
 αὐ πάλιν. 155. πάντα συμπροθυμία, in mg.: num legendum
 potius: πάντα σὺν προθυμίᾳ. C. ut est in cod. teste F. 158. Fort.
 αἰσθητικῆς: circumscriptio est quinque sensuum, qui omnes duce ver-
 ba faciente diverso modo afficiebantur. Similiter Pisid. de Bello Abarico
 v. 507. αἰσθήσειον δὲ πενταχόρδον συνθέσει Τὸν ἄκρον εἰς τὸν
 πρῶτον ἔκαμνε τόνον.

ribus, gentibus suis mandavit portas claudere, atque faciem manibus tum-
 dens draco fumum emisit suspiriorum ex aestuanti pectore: nam accendisti,
 o Rex, ignem in eius praecordiis, tamquam scintillas, tuos immittens mili-
 tes. Exsultet omnis Romanorum civitas, tripudiet mare, totus laetetur
 orbis: fera terribilis carnes antea devorans arctata, cibis privatur com-
 munitibus; et quae non est satiata rivis sanguinis guttam aquae nunc ta-
 bescens sitit. Talia habent mala, qui divini imperii tripliciter emicans
 dominium factis improbis procul ab eorum corde tentant pellere. Ergo
 cum ille intus communitus foret moenibus confisus, non viribus militum,
 tuus dux iterum Nicephorus arietibus, testudinibus, fundis iubet percu-
 ti moenia, et pinnarum bases, et eos, qui supra moenia stabant, et cun-
 cta alacriter facere, perficere, operari contra hostes. Illo loquente luscii-
 niae instar fatigabatur quinque sensuum numerus, nam fons lacrimarum

τῶν ὀμμάτων γὰρ κρουνοὺς ἔρρει δακρύων,
 ὀσφρήσεως πῦρ, ἤχος ἐκ τῶν ὠτίων · 160
 λόγων δὲ κρουνοὺς ἐξέπεμπε τὸ στόμα,
 καὶ χεὶρ ῥοὰς ἔβλυζε πολλῶν αἱμάτων
 ἐκ τῆς στροφῆς πύσχοῦσα τῶν ἀκοτιῶν.
 οὕτως ἐκεῖνος, ὡς φανῆ σὸς οἰκέτης,
 ἐπλήττετο ζῶντι καρδίας πόθῳ. 165
 πλὴν εἶχε καιρὸν ἐμποδῶν τῶν πραγμάτων
 βάλλοντα τοῦτον ἀντὶ μυρῶν πόνων.
 ἦν οὖν βαδίζων, ἦν τρέχων ἄνω κάτω,
 κλαίων, παραινῶν, καὶ παρορμῶν τὰν στόλον.
 ἦδεῖτο καὶ γὰρ τοὺς πόνους τοῦ σοῦ κράτους, 170
 κενῶς δι' αὐτοῦ μὴ περιβλέψας ὄκνος
 ἐν τοῖς ἀθέτοις Κρητικοῖς ἀναπλᾶσθαι.
 ὁ δὲ στρατηγὸς σφενδονοστροφῶν, ἀναξ,
 ποιεῖ γέλωτος ἄξιόν τι καὶ πλέον.
 ἐν σφενδόνη γὰρ νωθρὸν ἐμβάλων ὄνον 175
 ῥίψαι κελεύει ζῶντα τοῖς ὄνοις ὄνον.
 οἱ δὲ, στραφθέντες τῇ πλοκῇ τῶν σφριγμάτων,
 πέμπονσι τὸν δύστηνον αἰθεροδρόμον ·
 ὁ δὲ προσηντρεπίζεν, ἐξήπλου πόδας,
 εἰς ἄερα προῦβαινεν ἀγρότης ὄνος, 180
 ὁ πρὶν ταπεινὸς, ἐν μεταρσίᾳ βᾶσει,
 ὁ νωθρὸς ἐν γῆ καὶ χελωνόπους ὄνος,
 νεφοδρομῶν ἐπληττε τοὺς Κρητᾶς τότε.

172. ἀναπλάσθαι C. In obscuris his versibus fort. legendum: μὴ πάλι βλάβας ὄνος, iterum ut antea exercitui inter impios Cretenenses noxam afferens. In ἀναπλάσθαι quid lateat, nescio. 173. Fort. rectius iunxeris σφενδονοστροφῶν ἀναξ, dux funditorum. 178. αἰθεροδρόμον C. αἰθεροδρόμον F. 179. προσηντρεπίζεν C.

fluebat ex oculis, nares spirabant ignem, resonabant aures, os autem verborum emittebat flumen, manusque fundebat rivos multi sanguinis in eiaculandis adlaborans telis. Ita ille, ut videretur servus tuus, flagrabat ardenti cordis desiderio. Verumtamen tempus erat impedimento rebus, quod eum angebat prae mille doloribus. Quare circuibat, excurrebat hac illac flens, adhortans, et confirmans exercitum. Verebatur enim labores tuorum militum, ne sensim in eos irrepens segnitias Creticis iniquis pares redderet. Dux autem funditorum, o Rex, facit quid risu dignum maxime. Funda enim inserens pigrum asinum iubet proiici vivum in asinos asinum. Quare hi conversi ad eum arcandum vinculis proiciunt infelicem per aëris semitas: ipse vero se agitabat, extendebat pedes, per aërem gradiebatur rusticus asinus, antea vilis in sublimi erat positus, in terra ignavus, atque tardus asinus per aërem currens terrori erat Cretensibus. Xerxes ostendit

Ξέρξης ἔδεικνυ γῆν ὕδωρ, τὸ πρὶν νέα,
καὶ πάντας ἐξέπληττε τοὺς ἐναντίους· 185

ὁ σὸς δὲ, παμμέγιστε Ῥωμανέ, στόλος
νωθροὺς ὄνους φάλκωνας ἀπτέρω βάσει.
τοῦτον πεταστὸν ὁ στρατηγέτης βλέπων
τοῖς συστρατηγοῖς μειδιῶν, ὡς ἐκ ζάλης
τὸν νοῦν ἀνέλκων, εἶπεν, ἐκ τῶν φροντίδων· 190

„νέον πετεινὸν εἰς τροφήν τὰ θηρία
καθήμενον νῦν ἐνδοθεν, φίλοι, λάβη
ὡς ἐξ ἀφάντων καὶ κεκρυμμένων πόρων,
πλήσει τε τὴν τράπεζαν ἐκ τῶν βρωμάτων·
δεῖσθαι γὰρ αὐτοῦ τῶν ἀναγκαίων λόγος.” 195

ᾧ φθέγμα κλεινὸν, ᾧ μελιζῶντον στόμα
τοῦ σοῦ στρατηγοῦ, δόξα τῶν ἀνακτόρων.
τίς οἶδεν ἄλλος τῶν πάλαι βροτῶν πλέον,
ἐξ ᾧν ἀνέγω, τῶν τανῶν πεπραγμένων;
εἴ τις γινώσκει θαῦμα Ῥωμαίων μάχαις, 200

τοῖς ἱστοροῦσιν ἐντυχῶν λογογράφοις,
ταῖς δεσπότου νῦν δεῦρο δὴ προβαλλέτω
νίκαις ἐκεῖνο, καὶ φανήσεται τρίτον
ἔνυμει μεγίστῳ, καὶ πόνοις ἀνευδότηις.

Κῦρος, Δαρεῖος, Κροῖσος, οἱ στρατοκράται, 205
Καῖσαρ, Ἀχιλλεύς, Μάκεδων, καὶ Πομπόιος,
Φίλιππος ὁ πρὶν, ὃν γράφει Δημοσθένης,

184. νέον corr. F. Fort. τὸ πρὶν μέγα, cui respondet v. 186.
192. Fort. καθήμενοι (per synesin) νῦν ἐνδοθεν φίλον λάβη.
195. αὐτοῦ, in not. seu αὐτοῦς C. 200. Fort. μάχαις. 202. Scr.
προβαλλέτω. 206. Fort. Ἄλας, Ἀχιλλεύς, ut I. 87. Vid. Annot.
ad I. 16.

terram in aquam versam, novum antea, et omnibus terrorem incussit hostibus: tuus autem, maxime Romane, exercitus pigros asinos, falcones volantes absque alis. Hunc factum alitem dux aspiciens, sociis ducibus, subridens, tamquam a procella a curis mentem abstrahens, dixit: „Novum volucrum in cibum belluae iacentem nunc intus, o amici, accipient tamquam ex imperviis et occultis locis, illorumque mensam implebit cibus, nam eos egere necessariis intelligo.” O vocem inclitam, o mellifluum os ducis tui, Romane, Regum decus! quis veterum mortalium novit maius his, quae modo sunt gesta, libros perlegens? si quis cognovit mirum quid in Romanorum praeliis volvens quae scripta sunt ab historicis, modo, quaeso, conferat cum Despotae victoris illud, et apparebit leve adversus tantam sublimitatem, et improbos labores. Cyrus, Darius, Croesus exercituum duces, Caesar, Achilles, Macedo, et Pompeius, Philippus prior, in quem scripsit Demosthenes,

ὁ μικροτερπής, πλὴν φανείς ἀριστόπαις,
Κάρβων, ὁ Σύλλας, Βροῦτος, ὃς τοῦ Πομπίου
 ἔβαψε τὴν μάχαιραν ἐκ τῶν αἱμάτων · 210
 οὗτοι καθ' ἡμῶν τῶν ὑπηκόων, ἀναξ,
 ὁμοῦ στρατευέτωσαν, οὐκ ἔχει φόβον
 ἔχουσα τὴν σὴν ἢ πόλις πανοπλίαν.
 μῦθοι βοῶσι τοὺς πόνοους Ἡρακλέους,
 ὑψοῦσιν αὐτὸν τῆς ἀληθείας πέρα, 215
 φωνοῦσι πολλὰ, καὶ καταπλήττουσί με,
 καὶ πλεῖστα φημιζουσιν ἴσως ἀξίως.
 πλὴν ἐκράτησεν, ἢ κατέστρωσε πόλεις.
 πολλὰς γὰρ εἴποις· ἀλλὰ τοιαύτην πότα·
 οὐκ ἦν τις ἄλλος τῆς πάλαι Ῥώμης ἀναξ· 220
 οὐκ ἦν τις ἄλλος ὡς ὁ κλεινὸς δεσπότης.
 πολλῶν ἀνέγων ἱστόρων πολλὰς βίβλους·
 Πλούταρχον ἑξαίροντα Ῥωμαίων κράτει —
 ἔγνω γὰρ αὐτὸν — οὗτος ἀλλὰ πολλάκις
 κλέπτει τὸ χαῦνον, καὶ τὸν ὄγκον εἰσάγει, 225
 ὑψοῖ τὸ μικρὸν, καὶ κατασπῆ τὸ πλεόν·
 Δίωνα τὸν τέττιγυ, τὴν σοφὴν λύραν·
 οὐχ εὔρον, ὡς σὲ λαμπρὸν ἐν στρατηγίαις·
 οὐχ εὔρον ἄλλον δεύτερον στρατηγέτην·
 οὐχ εὔρον ἄλλον Ῥωμανὸν βουληφόρον · 230
 οὐχ εὔρον ἄλλον· οὐδὲ τὸν τοῦ Φιλίππου,
 ὃν πρῶτον ὁ Πλούταρχος ἐν μάχαις ἔχει.

209. *κάρβων* C. ὁ τοῦ πομπίου C. 218. Scr. *κατέστρωσεν*.
 223. *κράτει*, in not. *lego κράτος*. Fort. *κράτη*. cf. IV. 31. 227. Fort.
 ante hunc versum unus aut alter excidit.

parvis insistens, visus licet filii pater maximi, Carbo, Sylla, Brutus, qui Pompeii tinxit pugionem sanguine: hi omnes contra nos servos tuos, o Rex, simul arma moveant, non times, dum tuis armis sit munita, civitas. Fabulae valde celebrant labores Herculis, ultra veritatem exaltant illum, inclamant multum, et me terrefaciunt, ac maxima ei tribuunt, forsitan merito; verumtamen vicit, non evertit urbes: quod si multas dixeris, sed talem quando? non fuit alter veteris Romae Rex, non fuit alter, ut inclitus Despotas. Plurium historicorum legi multos libros: Plutarchum extollentem Romanum imperium (novi enim ipsum), sed iste saepius celat mollitiem, et gravitatem praedicat, exultat parva, atque magnis detrahit: Dionem etiam cicadam, sapientem lyram. Non inveni, ut te illustrem in imperio militum, non inveni alium secundum ducem, non inveni alium Romanum in consiliis, non inveni alium, neque Philippi filium, quem Plutarchus in praелиis habet prin-

τοσοῦτον ἤρθης τῇ Θεοῦ συνεργίᾳ·
 τοσοῦτον ἐκράτησας ἄλλων ἐν μάχαις·
 τοσοῦτον ἐξέληξας ἐχθροὺς ἐν ξίφει.

Α Κ Ρ Ο Α Σ Ι Σ Δ.

Ἄρτι, κραταίᾳ φῶς, ἀναξ οἰκουμένης,
 τοῦ σοῦ στρατοῦ κάμνοντος ἐν παραστάσει
 βάρει σιδήρου, καὶ κόπῳ, καὶ φροντίδι,
 χειμῶνι πολλῷ, καὶ κρυμοῖς ἀνεδότοις·
 τῶν Κρητικῶν ἐξῶθεν οἱ πρῶτοι κύνες, 5
 οὐ γῆς τοπάρχαι, καὶ φαλαγγάρχαι τότε·
 κρημνοὺς γὰρ αὐτοὶ, καὶ φαραγγίδεις τόπους
 ᾤκουν, ἐκείθεν ἐξελαθέντες ξίφει,
 πληγέντες ὀρμῇ καὶ βολῇ τῇ τοῦ κρούου,
 καὶ τοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπειπόντες χρόνους, 10
 ὁμοῦ καθ' ἡμῶν (καὶ γὰρ εἰς συνοικέτας)
 ἐκ τῶν ὀρῶν ὤρμησαν εἰς σφαγὴν μίαν.
 ὡς οὖν τὸ βουνόθρεπτον ἄγριον γένος
 αἰγῶν, λαγῶν, καὶ ταπεινῶν δορκάδων
 χειμῶνι πικρῷ τὴν τροφήν λελαμμένων, 15
 ἐκ τῶν ἄνωθεν ψυχοκρυστάλλων τόπων
 κολοῖς προβαίνει καὶ βαδίζει χωροῖς,

IV. 1. φῶς corrigit Boisson. in Comm. Epigr. post Holstenii Epistolae p. 432. Malim distingui: κραταίᾳ, φῶς, ἀναξ, οἰκουμένης, res potentissime, lumen mundi. 7. κρημνοὺς vulg. cf. infra v. 113. 8. ἐξελαθέντες C. ἐξελαθέντες ex cod. emendavit F. Fort. ἐξελασθέντες. 10. Fort. ἀπειπόντες δόλους. cf. infra v. 77. 14. λαγῶν C. quod ex cod. emendavit F.

cipem: adeo elevatus es cooperante Deo, adeo superasti ceteros in praeliis, adeo exterruisti hostes gladio.

ACROASIS QUARTA.

Iam, o potens lumen, dominator orbis, exercitu tuo laborante procul a patria onere armorum, et molestiis, et curis, summa hieme, et frigoribus asperis, Creticorum, qui foris erant, primi canes, non amplius terrae domini, et duces agminum, praerupta enim ipsi, et argentia loca habitabant, inde erumpentes armati gladio, impetu afflicti et acerbitate frigoris, suosque nondum recusantes annos, simul contra nos (nam contra concives nostros) e montibus irruerunt ad caedem unam. Ut igitur in montibus educatum silvestre genus caprearum, leporum, et trepidantium damarum, dura hieme destitutarum cibo, ex altis locis conglaciatas frigore descendit gradibus per

τροφήν ἔρευνῶν καὶ βοτανάδεις τόπους·
 οὕτως τὰ φυῖλα τῆς ἁμαρτίας τέκνα
 τοῖς τῆς θαλάσσης κυμοδέγμοσι τόποις, 20
 σκέπαις ἐπακταῖς ἔτρεχον, καὶ κοιλάσιν.
 ὡς δὲ κρεῶν τὸ λίχνον ἐν θηρασί γένος
 λύκοι, κόρον σπεύδοντες εὐρεῖν γαστέρος,
 βαίνουσιν ὄργῃ καὶ κενώσει κοιλίας,
 πρὸ τοῦ φθάσαι χαλνόντες ἐκτάδην στόμα· 25
 οὕτως τὸ φύλον τῶν ἐκεῖ δουλοσπόρων
 τοῖς σοῖς βιασθεῖς, ποιμενάρχα, ποιμνίοις
 κατεξανέστη, καὶ παρεστόμου ξίφος,
 βρώξαι προθυμοῦν σάρκας ἀντὶ βρωμάτων,
 πίνειν τε θερμὸν αἷμα Ῥωμαίων θῆλον, 30
 καὶ πρῶτα λαμπρῶς τῆς μάχης λαβεῖν κρᾶτη.
 τούτοις ἐπήρχεν ἡγεμῶν τοῖς βαρβάροις
 ὁ Καραμούνης, ὁ σφαγίπλουτος γέριον,
 ὁ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν νέος δράκων,
 ὃ καὶ κρατῆσαι Κρητικῶν τὰς ἡνίας 35
 εἰς νοῦν ἔχων ἅπαντα τὸν ζωῆς χρόνον.
 οὗτος προευτρέπιζεν εἰς σφαγὴν τότε
 πληθὸς δεκαπλῆς ἐμβαλεῖν χιλιάδος,
 ἐπεὶ δὲ πάντας τῶν ὄρων εἶδε κάτω,
 ξιφηφοροῦντας, ἵππικὸς, πεζηλάτας, 40
 σταθεῖς παρῆνει, καὶ παρώρμα πρὸς ξίφη,
 φάλαγγας ἰστών, καὶ φαλαγγάρχας νέους,

20. Scr. κυμοδέγμοσι. 21. Fort. ἐκ' ἀκτῆς, fort. etiam σκο-
 παῖς. 22. Scr. θηρασί. 29. ἀτόδον, in not. forte ἀντὶ C. ut ex
 cod. emendavit F. 30. ποιεῖν τε, in not. melius πίνειν C. in cod.
 vox obscura. 32. ἐπήρχε C. F. 37. προκυπτρέπιζεν C. Fort.
 προηυτρέπιζεν. 39. Scr. εἶδεν. ταύτας τῶν C. πάντας cod.

apertos campos, Inquirens escas et herbosa loca: ita perversi peccati filii per
 loca maris illisa fluctibus, impervia, et senta situ currebant, et per vallēs.
 Ac veluti carniū avidum inter feras genus lupi, invenire festinantes ci-
 bum, gradiuntur ira, et ieiunio perciti, antequam quid tollant, aperto
 hiantes ore: ita horum barbarorum servile genus a tuis oppressum, summe
 Pastor, gregibus contra illos insurrexit, et exacuit gladios, comedere cu-
 piens carnes pro cibis, calidumque bibere Romanorum sanguinem, primas-
 que illustris pugnas consequi victorias. His imperator erat barbaris Cara-
 muntas, senex iugulans divites, antiquorum dierum juvenis draco, qui et
 habenas regere Cretensium in mente habuit toto vitae tempore. Hic tunc
 parabat ad faciendam caedem immittere numerum decem millium hominum.
 Ut autem hos vidit descendisse e montibus, ensiferos, equites atque pe-
 dites stans hortabatur, et incitabat ad praelium, phalangus statuens, iuve-

φράττων κύκλοις ἔξωθεν τὰς περιστάσεις,
 τοιαῦτα φωνῶν καὶ βοῶν τοῖς βαρβάροις ·
 „πολλὴ μὲν ἡμῖν, ἄνδρες, ἔστιν ἡ βία, 45
 πολλὰς ταραγμὸς, καὶ καταγωγὴ, καὶ πόνος,
 ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν θάττον ἢ σωτηρία,
 μόνον θέλωμεν, χερσὶν ἐξευρημένη.
 βῶμεν πρὸς ἐχθροὺς, μὴ φοβηθῶμεν ξίφη,
 στῶμεν κατ' αὐτῶν, μὴ πτοηθῶμεν δόρυ, 50
 καὶ πάντας εἰς θάλασσαν ἐξωθηκότας
 τρόπαιον ᾧδε στήσομεν λαοκτόνον.”
 καὶ πάντες εὐθὺς εἶπον ὥσπερ ἐν στόμα ·
 „θάνωμεν, εἰ δεῖ, σήμερον πατρῶν ἅμα,
 σὺ δὲ πρόθυμον, ὡς ἐνὶ πᾶσι, δίδου · 55
 σὺ γὰρ πατὴρ καὶ πύργος ἡμῶν ἐν μάχαις.”
 τούτοις τὸ κοῦφον ἐμπτερωθὲν ἀπτέρως
 ὤρμησε φῦλον προσβαλεῖν σου τῷ στόλῳ ·
 λαὸς πονηρὸς, δυσμενῆς, αἰμοδρόφος,
 φῦλον πονηρὸν Ἰσμαῆλ δουλοσπόρον. 60
 τοιαῦτα μὲν πράττοντες ἦσαν ἐν ζήλῃ
 βίαις τσοάντης Κρηῆτες, οἱ πεφηνγύτες,
 οἱ πολλάκις μὲν εἰσδραμόντες εἰς μάχην,
 καὶ πολλάκις πληγέντες ἐκ τοῦ σοῦ στόλου.
 τί δαὶ τὸ σὸν στράτευμα; τοῖς θαλαττίοις 65
 οἱ μὲν τόποις ἔκειντο, καὶ γὰρ ἦν κρύος

53. ὡς πάντες C. καὶ ex cod. restituit F. 54. πατέρων C. πα-
 τρῶν cod. 55. ἐν πᾶσι C. ἐνὶ in cod. esse videri ait F. Sex.
 πᾶσιν, aut quod proxima tantum non postulant ἐνὶ πασί. 64. καὶ
 om. C. evanida vox in cod. teste F.

nesque phalangum duces, exterius muniens in gyrum circumstantes milites, talibus confirmans verbis barbaros: „Multa nobis, viri, adest necessitas, multa turbatio, et procella, et calamitas, verum nobis est sollicita salus praesens, modo velimus uti manibus. Eamus contra hostes, ne timeamus gladios, resistamus illis, ne paveamus hastas, cunctosque detrudentes in mare tropaeum hic erigemus de caede huius populi.” Tum omnes statim dixerunt uno ore, „moriamur, si opus sit, cum patribus hodie, tu vero alacrem te praebere, ut semper soles, pater enim et propugnaculum nostrum es in praeliis.” Ita ad spem erecta sine spe ignava illa generatio erupit congressura cum exercitu tuo, populus iniquus, infestus, cupiens sanguinem, genus improbum, Ismaëlis orti ex famula. Talia quidem agebant in procella tantae necessitatis Cretenses desperari in fugam, qui saepe excurrentes in praelium saepe percussi sunt a tuis militibus. At quid exercitus tuus agebat? littoreis alij quidem in locis iacebant, nam frigus erat Borea spi-

βορῆᾶ κνέοντος εἰσβολαῖς δυσπρακτίαις ·
 οἱ δὲ κρατοῦντες τῶν πυλῶν τὰς ἐξόδους
 τοὺς ἔνδον ἐξέπληττον ἐν παραστάσει.
 μαθὼν δὲ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων 70
 κοίλοις τόποις βαινόντων, ὡς δὲ θηρίων
 θυμοῦ πνέουσιν, ἀλλὰ καὶ δειλυνδρίας,
 ἄρχων στρατηγὸς ἐν μάχῃ Νικηφόρος,
 ἄπιστον εἶχε τοῦτο· καὶ παραντίκτα
 τάττει τὸ τάγμα τῶν Θρακηδίων ὅλον 75
 μαθεῖν τὸ πρᾶγμα· καὶ γὰρ ἦν τοῦτο ξέρον
 ἐν τῇ τοσαύτῃ συμφορᾷ πλέκειν δόλους
 τοὺς ἐκκοπέοντας ἐπτάκις τῷ σῶ στόλῳ.
 τούτοις στρατηγὸς ἦν ἀνὴρ ὁ τὸ ξίφος
 ποθῶν ὑπὲρ σοῦ, καὶ προτείνων εἰς μάχην, 80
 καὶ μὴ δεδοικὼς τὴν τομὴν τῶν φασγάνων·
 ὁ καὶ πρὶν εἰς ἄπληστον ἐμπεσὼν γένος
 θάρσει μεγίστῳ, καὶ προθυμίᾳ ξένη,
 καὶ δοὺς ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν μονωτάτως,
 καὶ τοὺς ἀνίππους συνταράξας βαρβάρους· 85
 ὅς, φεῦ, κρατηθεὶς τῇ τροπῇ Μακεδόνων,
 καὶ πρὸς ξένην γῆν δέσμιος κατεσχέθη,
 καὶ τοὺς ἑνυπῶντας εἶχε πικροὺς δεσπότης.
 οὗτος σταλεὶς ἐκεῖθεν εἰς πρῶτον λόχον,
 ἔρωτι πληγῶν, καρδίας ὑπερζέσει, 90
 μέσον τὸ κοινὸν εὔρε βαρβάρων τέλος,
 ὡς φύλλα ῥίνας τῶν μελῶν τὴν τετράδα.

67. Βορῆᾶ vulg. Fort. Βορῆᾶ κνέοντος εἰσβολαῖς δυσπρακτίαις.
 Compositum προσπρακτικός est ap. Manass. Chron. p. 72. 13. ὑπάκ-
 κτως ap. Plutarch. Vit. Sert. c. 17.

rante vehementi impetu: alii autem custodientes portarum exitus adstando
 terrebant eos, qui intus erant. Iam vero edoctus agmen hostium per an-
 fractas incedere, ac ferarum instar iram spirare simul, et formidinem, su-
 premus dux pugnae Nicephorus vix illud potuit credere: sed statim ex
 Thracibus iuvenibus totum agmen instruit, ut rem inquirat: etenim erat
 novum in tantis angustiis dolos nectere eos, qui ab exercitu tuo caesi erant
 septies. Vix erat illis dux, qui gladium libenter pro te stringebat in prae-
 lio, neque reformidabat acies ensium: qui et antea genus inexplebile inva-
 serat audacia maxima, et alacritate mira, dederatque se ipsum in caedem
 unico, imperitosque equitandi confuderat barbaros, qui, heu! captus fue-
 rat ob fugam Macedonum, vincitusque ductus in terram extraneam, sordidos
 habuerat et iniquos dominos. Hic inde missus ad primas insidias vulnera
 cupiens ardenti pectore barbarorum in medio communem invenit finem, dum
 quatuor membra preticeret tamquam folia. Quemadmodum enim in-

ὡς γὰρ μέγιστος καὶ πολύχρονος λύκος
 ἔμπειρος ὢν ἄρπαξ τε καὶ ποιμνηλάτης,
 πεινῶν, ἑαυτὸν τῇ μονῇ τῶν ποιμνίων 95
 θάρσει προπέμπει, καὶ καταξάλλει κύνας,
 ἕως κρατηθῆ, καὶ σφαγῇ τοῖς ἀνδράσι,
 οἳ πολλάκις ἔβρουξαν εἰς αὐτὸν μέγα·
 οὕτως ἐκείνος ἐμπεισῶν στρατηγέτης
 Ῥώμης κραταῖος, καὶ μονωθεὶς εἰς μέσον, 100
 ἔδειξεν οἴους ἄνδρας ἢ Ῥώμη τρέφει.
 πολλῶν γὰρ αὐτῶν κύκλωθεν πεφραγμένων,
 πάντες τὸ κοινὸν ἐπτοοῦντο τοῦ τέλους·
 ὡς γὰρ κεραινὸν εἶχε χειρὶ τὸ ξίφος,
 κινῶν κατ' ἐχθρῶν, καὶ καθαιμάττων φόνους, 105
 ᾧ τοὺς μὲν ἐξέκοπτε τῶν ἐναντίων,
 ἄλλους καταρνάκαζε φεύγειν ἐντρόμους,
 ἄλλους, θεὸν κράζειν σε πείθων εἰς μάχην,
 νεκροὺς ἐδείκνυ, καὶ πεφυρμένους κόνει.
 ὁμῶς δὲ πληγεῖς, καὶ πεσὼν ξένοις τόποις, 110
 πολλοὺς προεξένησεν τῷ στρατῷ πόρους.
 καὶ δὴ δραμόντες ἵππῶται, πεζόδρομοι
 κρημνοὺς ἐκείνους καὶ φαραγγώδεις τόπους,
 πάντας καθεῖρξαν, καὶ κατέκλεισαν μέσον,
 καὶ βρῶσιν ἐργάσαντο Κρητῶν ὀρνέων. 115
 τοσοῦτον αὐτὸς εὐτύχης ἐν μάχῃ,
 τοσοῦτον αὐτὸς ἐκράτησας βαρβάρων,
 ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς τε καὶ συννεργίας.

108. ἄλλους δὲ κράζειν C. Vid. Annot.

109. πεφραγμένους C.

110. πληγαῖς C.

gens et senex lupus peritus raptor, et vastator gregum, cauriens, se ipsum in stationem ovium audacter introducit, et laniat canes, donec captus sit, caesusque ab hominibus, qui saepe infremuere in ipsum maxime: ita dux ille irruens Romae fortis, solusque in medio hostium ostendit quales viros Roma nutriat. Multis enim ex ipsis eum circumdantibus, omnes communem extimebant finem, stringebat namque ense, instar fulminis rotans contra hostes, et inficiens caedibus, quo alios quidem mactabat ex hostibus, alios cogebat trepidos aufugere, et alios, rogans te, ut advocares Deum ad pugnam, mortuos ostentavit et conspersos pulvere. Attamen vulneribus confossus extraneis in locis multos exercitui dolores intulit. Et iam accurrentes equites ac pedites hiantia illa et praeupta loca omnia cinxere, et incluserunt in medio, et Cretenses dedere in pastum avibus. Adeo in praelio fortuna usus es prospera, adeo domuisti barbaros cooperante divino

ἰδὼν δὲ τοῦτο καὶ φοβηθεὶς εὐθέως
 ὁ Καραμούνης ἐν χρόνοις ὁ δυσγέρον
 120 βάλλει τὸν ὄγκον τοῦ φρονήματος κάτω,
 φωνῇ δὲ χρᾶται πεζός· ἀλλὰ καὶ μόνος,
 ὀπῇ δὲ μικρᾷ προστρέχει πετροστίγῳ,
 κτάται δ' ἐκείθεν δυστυχῆ σωτηρίαν.
 ἔδει, γέρον, θανεῖν σε πολλῶν πρὸ χρόνων,
 125 ἥπερ κλονεῖσθαι καὶ παρεισδύνειν πέτραις,
 ὥσπερ λαγῶδες ἐκφυγῶν κυνηγέτας.
 ἐκεῖ καθέσθεις μέχρι δυσμοῦ ἡλίου,
 ἔρριψε τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν δακρῶν
 κλαίων τὸ πικρὸν τραῦμα τῆς δυσβουλίας,
 130 βάλλων ἑαυτὸν δυσπαλαισταῖς φροντίσι.
 πρώτης δὲ νυκτὸς ἔξυναστὰς τοῖς ἔσω
 ἤλαυνε κρημοῖς τῶν ὀρέων ἀγωνία
 γέμων Ἀμηνᾶς πεζός, ἀλλὰ τετράπους·
 βίαν γὰρ εἶχεν, ἥτις αὐτοῦ τὰς χεῖρας
 135 ἐπεκράτουν εἰς ποδῶν ὑπουργίαν.
 ὁ σὸς δὲ, παμμέγιστε Ῥωμανέ, στόλος
 τείχῃ στραφεὶς ἐπληττεν ἐν προθύμια,
 χαίρων κατασπῶν ταῦτα, ῥίπτων εἰς χθόνα.

122. Distingue: χρᾶται (fort. χρῆται)· πεζός ἀλλὰ καὶ μόνος. cf. infra v. 134. 123. Fort. πετροστίγῳ. 128. καθέσθεις C. Fort. δυσμῶν ἡλίου: hiatus enim vitare solet Theodosius. 129. ἔρριψε τὸ C. ἔρριψε ex cod. emendavit F. 131. Fort. δυσπαλαισταῖς. 134. Distingue: Ἀμηνᾶς, πεζός ἀλλὰ τετράπους. 135. τὰς χεῖρας C. χεῖρας F. 139. Fort. ῥίπτων τ' εἰς χθόνα.

auxilio! Videns autem hoc, et extimescens statim Caramuntos senex miserimus animi sui arrogantiam proicit, fugaque utitur pedes, atque solus ad cavernam currit arctam in saxo excisam, ibique infelicem salutem invenit. Multos ante annos, senex, te mori oportuit, potius quam vexari, et includi inter saxa, veluti lepus, quae venatores aufugit. Illic insidens usque ad occasum solis vultum profusis irrigabat lacrimis flens acerbum vulnus temeritatis suae, se ipsum curis maximis excrucians. Prima autem nocte consurgens per intima praecipitia montium festinabat anxius senex Ameras pedes, aut potius quadrupes; cogebatur enim, ut suas manus detineret in pedum ministerium. Tuus autem, maxime Romane, exercitus ad moenia conversus ea percutiebat alacriter gaudens haec diruere et ad terram delicere.

ΑΚΡΟΑΣΙΣ Ε.

Ἰῆ πᾶσα Ῥώμης, καὶ θάλασσα, καὶ πόλις,
 βουνοὶ, φάραγγες, ἕστρα, τῶν ἀειζήτων
 ἕδωρ ποταμῶν, τύγμα τῆς ἐκκλησίας,
 τὰ πάντα κοινῇ συγχάριτε δεσπότη.
 ἀγαλλιούσθω πλήθος ἀστέρων ἄνω, 5
 χορευέτω δὲ τάξις ἀγγέλων, ὅτι
 τὸ δυσπρόσιτον θηρίον κατεσφάγη,
 τὸ δεινόμορφον κήτος ἀνταγηρέθη,
 τὸ δυσκάλυκτον τραῦμα γῆς ἀνεστάλη.
 κήρυξον αἰθῆρ τοῦτο πᾶσαν εἰς χθόνα, 10
 βόησον, ἀστὴρ ἦλιε, τρέχων ἄνω
 τοῖς βαρβύροις νῦν τὴν σφαγὴν τῶν βαρβάρων.
 γνώτωσαν ἔθνη, καὶ πόλεις, καὶ χωρία
 τὸ τοῦ μεγίστου Ῥωμανοῦ νέον κράτος.
 μάθωσιν αὐτοῦ τοὺς ἀκοιμήτους πόρους, 15
 οἷους δι' ἡμᾶς ἔσχεν ὁ στεφηφόρος.
 λάβωσιν αὐτοῦ πείραν ἐκ τῶν πλησίον,
 πρὶν ἢ πρὸς αὐτοὺς ὁ σφαγεὺς ἀναδράμῃ.
 τῆς Ἀφρικῆς γῆς φρεῖατε ξιφηφόροι·
 ταράσσεται γὰρ Τυρσεωτῶν ἡ πόλις. 20
 ἄρὰν παλαιὰν, Ἀράβων φύλη, λάβης
 δουρὶ κραταιοῦ Ῥωμανοῦ· πλὴν ἐν τάχει
 τῶν δελμιτῶν, βελεβιτῶν τοὺς τόπους
 πείσει καλεῖσθαι σὺν βέλος, σκηπτροκράτορ.

V. 7. Fort. τὸ δυσπρόσιτον. cf. Oedip. Col. 572. 9. τραῦμα, in not. var. τραῦμα C.

ACROASIS QUINTA.

Terra omnis Romae, et mare et civitas, montes, valles, stellae, semper fluentium fluminum aquae, ordo Ecclesiae, omnia concorditer gratulamini Despotae. Exsultet multitudo astrorum caelitus, angelorumque ordo tripudiet, quoniam indomita occisa est bellua, terribilis visu sublatus est cetus, repressa est terrae plaga intolerabilis. Clama hoc aether per universam terram, refer, o solis astrum currens desuper, barbaris hanc barbarorum cladem. Noscant nationes, civitates, pagi novam Romani maximi potentiam: discant ipsius curas pervigiles, quas propter nos Imperator habuit. Sumant de eo experimentum ex finitimis antequam ad illos percussor accedat. Africanæ terrae formidate milites, conturbatur enim Tarsensium civitas. Maledictionem antiquam, Arabum tribus, accipe ab hasta potentis Romani: ceterum cito ut Delemitarum, Belebitarum loca vocentur efficiet iaculum

Αἰγυπτίων δὲ, χαῖρε, γῦπες σὺ ξίφει 25
 σάρκας καταβρώζουσι τὰς ἀσυστάτους.
 Χανδαῦς ὁ χανδὸν γῆν ὄλην λαβεῖν θέλων,
 χανῶν ἄναυδος συμφορᾷ Κρητῶν μένει.
 ὦ Χριστέ Πατὴρ τοῦ πρὸ αἰώνων τέκνον,
 οἷον παρέσχου σὺ στεφηνόφω κλέος. 30
 τίς ἂν στενάξῃ τὸν Πολυξένης τάφον;
 τίς τὴν Φρυγῶν ἄλωσιν; ὦ χορὸς νέων,
 δοσις Ὀμήρου φροντίς ἢ τῶν σκευμάτων,
 μὴ τοῖς λόγοις κλέπτεσθε τοῦ γεροντίου,
 μὴ τοῖς κτύποις θέλγεσθε τοῦ μυθοπλόκου. 35
 ψευδῆ γὰρ ἱστόρησεν, εἰ καὶ πανσόφως,
 ὁ πηρὸς, ὡς θέλητρα τοὺς λόγους ἔχων.
 Κρήτης κροτεῖτε τὴν ἄλωσιν, ἦν χρόνος
 καθεῖλε δουρὶ τῶν σοφῶν ἀνακτόρων.
 Κρήτης ἐκείνης τοῦ Διὸς τῆς πατρίδος, 40
 Διὸς τυράννου, δαίμονος ψευδωνύμου,
 ὃς εὔρε τὴν κάμινον ἄλλ' αἰώνιαν,
 ἂνθ' ὧν ἑαυτὸν ἦν θεὸν στήγας κάτω.
 ἂνθ' ὧν ἐπλησε γῆν σφαγῆς μiasμάτων.
 ἂνθ' ὧν ὑπῆρξεν εὐρετῆς παθημάτων. 45
 ταύτης ὁ κλεινὸς, ὁ γλυκὺς Ῥώμης κλάδος,
 ὁ παγγύλληρος, ὁ σφαγεὺς τῶν βαρβάρων,

27. χανδαῦς C. cum cod. χαβδαῦς F. 30. παρῑσχου, in not.
 potius παρῑεζες (?) C. 33. Fort. φροντίς ἦν. cf. not. cr. in Anth.
 Pal. p. 509. s. 35. μυθοπλόη, in not. forte μυθοπλόων C. μν-
 θεοπλόου ex cod. emendavit F. 43. στήγας, in not. lego στέγα (?).
 C. στέγας F. Scr. στήγας, quod se in terris constituit deum.

tum, o scepterifer. Euge, Aegyptiorum vultures a gladio tuo dilaceratis
 vescuntur carnibus: Chaudas, qui potiri inhiabat tota terra mutas stupe-
 scit ob cladem Cretensium. O Christe Patris sempiternae Fili, quantam
 tribuisti Regi tuo gloriam! quis iam plorabit Polyxenae necem? quis Phry-
 gum captivitatem? o iuvenes, quibus Homeri cordi sunt commenta, ne ver-
 bis senis sinatis vos decipi, ne carminibus fabulatoris mulceamini, falsa
 enim cecinit, sapienter licet, caecus verborum adhibens illecebras. Cretae
 plaudite excidio, quam denique domuit hasta sapientum Regum; Cretae
 illius, quae Jovis fuit patria, Jovis tyranni, mendacis daemoneis, qui deti-
 netur in igne, eoque aeterno, quoniam se in terris Deum appellari passus
 est, quoniam implevit mundum iniquis caedibus, quoniam inventor vicio-
 rum exstitit. Hanc inclitum, dulce Romae germen, serenissimum, barba-

ὁ πανάβαστος καὶ διώκτης Συρίας,
 ταύτην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκβόλους
 πέμπουσιν ἐκράτησεν. ὦ μέγα σθένος, 50
 ὦ δίστομα τρίκογχα, δίστομα ξίφη,
 βέλη δὲ τὰ τρίκογχα, πύγχαλκα κράνη,
 τὰ τὴν σφαγὴν δρᾶσαντα τῶν μαιφόνων,
 ἢ τοὺς φόνους στήσαντα τοὺς καθημέραν,
 οὓς εἶχεν ἡ θάλασσα ληστρικωτέρους. 55
 ὦ πετροπόμπων σφενδονῶν στροφοῦργλαι,
 ἵππων φριμαγμὸς, δξύτης ἀκοντίων,
 σπάθης τε, καὶ θώρακες, ἀσπίδος τύσις,
 αἶ γῆν κατηδάφισε βαρβαρουμένην,
 αἶ δεσπότης δέδωκεν ἀντὶ φαρμάκων, 60
 καὶ κόσμον ἐξέσωσε τῆς τυραννίδος.
 ὦ ναυστολήσαν πνεῦμα μυρία σκάφη,
 καὶ πομπὸς ὄφθην ἀβλαβῆς τοῦ δεσπότητος.
 θρήνησον ὦ γῆ πῦσα νῦν τῆς Συρίας,
 ἔχουσα τὸν σὸν τῆς βοῆς πρωτοστάτην, 65
 τὸν σὸν πλανήτην, οὐ προφήτην, Μωάμεθ,
 οὗ τὸν χιτῶνα μυρταῖς αἰσχροῦργλαῖς
 πεφυρμένον κρύπτουσιν οἱ δούλης γόνοι·
 κρύπτουσιν ὡς ἄσπιλον ἔσπιλωμένον·

49. ταύτην, in mg. ταύτης C. Ad ταύτης v. 46. verbum desideratur. Oratione abrupta poeta pergīt verbis: ταύτην ἐκράτησεν. Sed vereor, ne vitium lateat in hoc pronomine, quum Theodosius scripserit: ταύτης ὁ κλεινὸς — διώκτης Συρίας Ἄτην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκβόλους πέμπουσιν ἐκράτησεν. 50. ὦ μέγα C. 53. μαιφόνων, in. not. scribo μαιφόνων C. ut est in cod. teste F. 58. θώρακος C. 62. πνεῦμα, in not. melius πνεῦμα C. sic cod.

rorum domitor, angustissimus, et persequitor Syriae, hanc adversus nos ardores igneos emittentem vicit: o magnam potentiam! o trifidi umbones, gladii ancipites, telaque trifida, et aeratae galeae, quae homicidarum perfecerunt cladem, ac quotidie occiderunt eos, quos habuit mare praedonum pessimos! o saxa iaculantium fundarum gyri, equorum hinnitus, telorum acies, gladiique, ac thoraces, lati clypei, quae terram everterunt effectam barbaram, quae Despotae dedit pro pharmacis, ut mundum sanaret a tyrannide! o aura gubernans infinitas rates, tutumque comitem te praebens Despotae! Plora modo terra Syriae, habens gemitus tui consortem principem tuum deceptorem, non prophetam, Moameth; cuius vestem infinitis sordibus maculatam occultant filii famulae, maculatam occultant, tam-

ἔχουσιν ὡς ἄχραντον ἐγχεχραμμένον.	70
ἔδει γὰρ ὄντας ἐκ μiasμῶν ἄγῃ καλεῖν ἄχραντον τοὺς ξηνοσπόρους ἄγος.	
χίρρευε λοιπὸν Ἀφρικῶν Σικελίᾳ, εὐαγγελίζου πᾶσι τὴν εὐθυμίαν.	
Ἐλευθεροῦ σε συντόμως ὁ δεσπότης.	75
χόρευε γῆ, χόρευε Ῥωμαίων ὄση, ὡς ἠτύχησας εἰς ἀνακτόρων στέφη, ὡς ἐπλάτυνας εἰς τὰ πατρῶα πλάτη, ὡς ἐκράτησας τῶν πάλουσ κρατουμένων.	
εἶθε προκύνῃσαι τοῦ τάφου, Κωνσταντίνε,	80
εἶθε σκόπήσῃσαι, ὡς ἔχει τὰ Συρίας.	
Ἔγνωσ ἄν υἷόν, ὡς Οὐλιππος, ἱππότην· καὶ τοῦτον εἶπες, „ὦ τέκνον, ζήτει κράτος, οὐκ ἄρκετόν σοι γῆς ὅλης καὶ γὰρ κράτος.”	
Κρήτης γὰρ οἶος τῶν ὀδυσμάτων στόνος.	85
οἶος σπαραγμὸς, γυμνὰ Ῥωμαίων ξίφη ὄταν κατεῖδον ἔνδοθεν πυργωμάτων, ὄταν κατεῖδον τέκνα μικρὰ μητέρας, τάς μὲν βρόχοις ἔπισθεν ἐστρεβλωμένας, τάς δὲ πρὸς αἷμα καὶ κόπιν περυσμένας,	90
τάς δὲ στοιχηδὸν εἰς σφαγὴν προκειμένας. ἔκει τὰ τέκνα πατέρας, καὶ πατέρες παῖδας κατησπάζοντο, καὶ κοινῇ ξίφος	

71. 72. ἄγῃ et ἄγος F. ξηνοσπόρους C. contra cod. fidem. 78. πλά-
γη, in not. lego καλάγη, expende tamen. C. πλάτη cod. teste F.
83. ζήσαι, mg. ζήτει C. ut cod. — Fort. καὶ τοῦτ' ἄν εἶπες.
85. κρητῆς, in not. lego κρητῶν. C. 89. ἐστρεβλωμένας C.

quam sine macula, pollutam, tamquam impollutam habent. Oportebat enim, ut in sordibus instituti, scelera barbaro orti ex genere vocarent immaculata. Iamvero laetare Africanorum Sicilia, annuncia omnibus laetitiam, te cito in libertatem vindicabit Despotas. Exsulta, exsulta terra, quae Romanis subiaces, quod felix facta es in corona Regum, quod dilatasti ditiones patrias, quod superasti potentes in praeliis. Utinam, Constantine, e sepulcro surgeres, utinam prospiceres, quomodo se habent res Syriae, nosceres filium, ut Philippus, equitem, eique diceres, „fili, aliud quaere imperium, non enim tibi imperium totius orbis sufficit.” Sed Cretae qualis erat gemitus miser! qualis turbatio, nudos Romanorum enses statim ac conspexerunt ex turribus, statim ac parvuli viderunt matres, alias quidem post terga strictas vinculis, alias autem sanguine foedatas, et pulvere, alias ordinatim ad caedem expositas! ibi filii patres, et patres filios am-

κροουνηδὸν ὄρμαϊς ἔβρεχον τῶν αἱμάτων.
 ὑπῆρχε θρῆνος, ἣν βοή πορθουμένων, 95
 οὐκ ἦν προφήτης ἰσχύων, οὐδὲ σπάθη·
 αὕτη γὰρ ἐχθροῖς ὡς θεὸς τιμωμένη.
 ἐκεῖ γέροντες εἰς φυγὴν ὠρμηκότες
 ὄπισθεν ἐπλήττοντο τοῖς ἀκοντίοις.
 ἐκεῖ νέους φεύοντας ἢ χιτωνίων 100
 ἄζωστος εἰς ὄλισθον ἐκλώθε τάσις,
 καὶ συμποδισμόν ἐμπαρεῖχεν ἀζῶως
 νόμος παλαιὸς πατρικὸς τοῖς βυρβάροις.
 τῶν οὖν στρατηγῶν ἦν ὑπηκόοις νόμος,
 καὶ τοῦτο τῆς σῆς προσταγῆς, σκηπτοκράτορ, 105
 μὴ πρὸς γυναικας πορνικῶς καθυβρίσαι,
 μήπως τὸ σεμνὸν εἰς ἀβαπτίστους κόρας
 βάπτισμα χρανθῆ, καὶ μολυνθῆ σου στόλος.
 τοσοῦτον ἐφρόντιζες οἰκετῶν, ἀναξ,
 ὡς μέχρι λεπτῶν προφθάνειν σου τοὺς λόγους, 110
 καὶ μέχρι τούτων συνταπεινοῦσθαι φίλοις.
 καὶ γὰρ φίλος σοι πᾶς κρατῶν τὴν ἀσπίδα,
 καὶ πᾶς ὁ τείνων τὴν μάχαιραν ἐν μάχαις,
 καὶ πᾶς ὁ φεύγων τὴν πικρὰν δειλανδρίαν.
 οὕτω ταραγμὸς εἶχε Κρητῶν τὴν πόλιν, 115
 τὴν οὖσαν, ὡς πρὶν, καὶ πάλιν Ῥώμης πόλιν,
 πόλιν ποθητὴν, τὴν ἐπηρμένην πόλιν,
 τὴν ἐξάκουστον, τὴν πολὺπλουτον πόλιν.

94. ἔβρεχον C. ἔβρεχεν F. 101. Fort. ἐκλώσθη.

plectebantur, et ensis ubique tumidos torrentes effundebat sanguinia.
 Erat luctus, erat obsessorum clamor: potens non erat propheta, ne-
 que gladius, qui ab inimicis tamquam Deus honoratur. Ibi senes ruen-
 tes in fugam iaculis percutiebantur a tergore: ibi iuvenes fugientes ve-
 stium discincta extensio cogebat fataliter, ut caderent, et impedimentum
 praebebat merito lex patria antiqua barbaris. Lex autem erat subditis
 a ducibus lata, et hoc ex iussione tua, o sceptrifera, ne dedecorarent
 stupris feminas, ne in non baptizatis puellis venerabile baptismum pol-
 luerent, et macularent milites tui. Adeo tibi cordi erant servi tui, o
 Rex, ut etiam minutiora praeveniret tuum consilium, et usque ad haec
 te humiliares ob amicos tuos: nam tibi amicus est quicumque tenet cly-
 peum, et quicumque stringit ensem in praesens, et quicumque fugit tur-
 pem sequitiam. Ita turbata erat urbs Cretensium, quae modo est, ut
 antea, Romae civitas. O urbem optabilem, eximiam urbem, urbem ce-

τροφήν ξρευνῶν καὶ βοτανῶδεις τόπους·
 οὕτως τὰ φυῖλα τῆς ἁμαρτίας τέκνα
 τοῖς τῆς θαλάσσης κυμοδέμοσι τόποις, 20
 σκέπαις ἐπακταῖς ἔτρεχον, καὶ κοιλάσιν.
 ὡς δὲ κρεῶν τὸ λίχνον ἐν θηροῖσι γένος
 λύκοι, κόρον σπεύδοντες εὐρεῖν γαστέρος,
 βάλνουσιν ὄργῃ καὶ κενώσει κοιλάς,
 πρὸ τοῦ φθάσαι χαίνοντες ἐκτάδην στόμα· 25
 οὕτως τὸ φύλον τῶν ἐκεῖ δουλοσπόρων
 τοῖς σοῖς βιασθεῖς, ποιμενάρχα, ποιμνίους
 κατεξανέστη, καὶ παρεστόμου ξίφος,
 βρωῶσαι προθυμοῦν σάρκας ἀντὶ βρωμάτων,
 πίνειν τε θερμὸν αἷμα Ῥωμαίων θέλον, 30
 καὶ πρῶτα λαμπροῦ τῆς μάχης λαβεῖν κράτη.
 τούτοις ἐπῆρχεν ἡμεῶν τοῖς βαρβύροις
 ὁ Καραμούντης, ὁ σφαγίπλουτος γέριον,
 ὁ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν νέος δρόκων,
 ὁ καὶ κρατῆσαι Κορητικῶν τὰς ἡνίας 35
 εἰς νοῦν ἔχων ἅπαντα τὸν ζωῆς χρόνον.
 οὗτος προευτρέπιζεν εἰς σφαγὴν τότε
 πληθὸς δεκαπλῆς ἐμβαλεῖν χιλιάδος.
 ἐπεὶ δὲ πάντας τῶν ὄρων εἶδε κάτω,
 ξιφηφοροῦντας, ἵππικούς, πεζηλάτας, 40
 σταθεῖς παρῆνει, καὶ παρώρμα πρὸς ξίρη,
 φάλαγγας ἰστών, καὶ φαλαγγάρχας νέους,

20. Scr. κυμοδέμοσι. 21. Fort. ἐπ' ἀκτῆς, fort. etiam σκο-
 παῖς. 22. Scr. θηροῖν. 29. αὐτόν, in not. forte ἀντὶ C. ut ex
 cod. emendavit F. 30. ποιεῖν τε, in not. melius πίνειν C. in cod.
 vox obscura. 32. ἐπῆρχε C. F. 37. προκυπτρέπιζεν C. Fort.
 προηυτρέπιζεν. 39. Scr. εἶδεν. ταύτας τῶν C. πάντας cod.

apertos campos, inquirens escas et herbosa loca: ita perversi peccati filii per
 loca maris illisa fluctibus, impervia, et senta situ currebant, et per vallés.
 Ac veluti carniū avidum inter feras genus lupi, invenire festinantes cib-
 um, gradiuntur ira, et ieiunio perciti, antequam quid tollant, aperto
 hiantes ore: ita horum barbarorum servile genus a tuis oppressum, summe
 Pastor, gregibus contra illos insurrexit, et exacuit gladios, comedere cupi-
 ens carnes pro cibis, calidumque bibere Romanorum sanguinem, primas-
 que illustris pugnae consequi victorias. His imperator erat barbaris Cara-
 mantes, senex iugulans divites, antiquorum dierum juvenis draco, qui et
 habenas regere Cretensium in mente habuit toto vitae tempore. Hic tunc
 parabat ad faciendam caedem immittere numerum decem millium hominum.
 Ut autem hos vidit descendisse e montibus, ensiferos, equites atque pe-
 dités stans hortabatur, et incitabat ad praelium, phalangas statuens, inve-

- φράττων κύκλοις ἔξωθεν τὰς περιστάσεις,
 τοιαῦτα φωνῶν καὶ βοῶν τοῖς βαρβύροις·
 „πολλὴ μὲν ἡμῖν, ἄνδρες, ἐστὶν ἡ βία,
 45 πολλὰς ταραγμὸς, καὶ καταγῆς, καὶ πόνος,
 ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν θάττον ἢ σωτηρία,
 μόνον θάλωμεν, χερσὶν ἐξευρημένη.
 βῶμεν πρὸς ἐχθροὺς, μὴ φοβηθῶμεν ἕϊφθ,
 στῶμεν κατ' αὐτῶν, μὴ πτοηθῶμεν δόρυ,
 50 καὶ πάντας εἰς θάλασσαν ἐξωθηκότας
 τρόπαιον ᾗδε στήσομεν λαοκτόνον.”
 καὶ πάντες εὐθὺς εἶπον ὡσπερ ἐν στόμα·
 „θάνωμεν, εἰ δεῖ, σήμερον πατρῶν ἅμα,
 σὺ δὲ πρόθυμον, ὡς ἐνὶ πᾶσι, δίδου·
 55 σὺ γὰρ πατὴρ καὶ πύργος ἡμῶν ἐν μάχαις.”
 τούτοις τὸ κοῦφον ἐμπτερωθὲν ἁπτέρως
 ᾤρησε φῦλον προσβαλεῖν σου τῷ στόλῳ·
 λαὸς πονηρὸς, δυσμενῆς, αἰμορρόφος,
 φῦλον ποτηρὸν Ἰσμαῆλ δουλοσπόρου.
 60 τοιαῦτα μὲν πράττοντες ἦσαν ἐν ζήλῃ
 βίαις τοσαύτης Κρήτες, οἱ πεφηνγύτες,
 οἱ πολλάκις μὲν εἰσδραμόντες εἰς μάχην,
 καὶ πολλάκις κληγέτες ἐκ τοῦ σοῦ στόλου.
 τί δαὶ τὸ σὸν στρατεύμα; τοῖς θαλαττοῖς
 65 οἱ μὲν τόποις ἔκειντο, καὶ γὰρ ἦν κρῖος

53. ὡς πάντες C. καὶ ex cod. restituit F. 54. πατέρων C. κα-
 τρῶν cod. 55. ἐν πᾶσι C. ἐνὶ in cod. esse videri ait F. Scr.
 πᾶσιν, aut quod proxima tantum non postulant ἐνὶ παιοῖν. 64. καὶ
 om. C. evanida vox in cod. teste F.

nesque phalangum duces, exterius munies in gyrum circumstantes milites, talibus confirmans verbis barbaros: „Multa nobis, viri, adest necessitas, multa turbatio, et procella, et calamitas, verum nobis est sollicita salus praesens, modo velimus uti manibus. Eamus contra hostes, ne timeamus gladios, resistamus illis, ne paveamus hastas, cunctosque detrudentes in mare tropaeum hic erigemus de caede huius populi.” Tum omnes statim dixerunt uno ore, „moriamur, si opus sit, cum patribus hodie, tu vero alacrem te praebere, ut semper soles, pater enim et propugnaculum nostrum es in praeliis.” Ita ad spem erecta sine spe ignava illa generatio erupit congressura cum exercitu tuo, populus iniquus, infestus, cupiens sanguinem, genus improbum, Ismaelis orti ex famula. Talia quidem agebant in procella tantae necessitatis Cretenses desperari in fugam, qui saepe excurrentes in praelium saepe percussi sunt a tuis militibus. At quid exercitus tuus agebat? littoreis alii quidem in locis iacebant, nam frigus erat Borea spi-

βοῦρῆ κνέοντος εἰσβολαῖς δυσπρακτοῖς ·
 οἱ δὲ κρατοῦντες τῶν πυλῶν τὰς ἐξόδους
 τοὺς ἔνδον ἐξέπληττον ἐν παραστάσει.
 μαθὼν δὲ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων 70
 κοίλοις τόποις βαίνουσιν, ὡς δὲ θηρίον
 θυμοῦ πνέουσαν, ἀλλὰ καὶ δειλανδρίας,
 ἄρχων στρατηγὸς ἐν μάχῃ Νικηφόρος,
 ἄπιστον εἶχε τοῦτο· καὶ παραντίκα 75
 τάττει τὸ τάγμα τῶν Θρακηδίων ὅλον
 μαθεῖν τὸ πρᾶγμα· καὶ γὰρ ἦν τοῦτο ξένον
 ἐν τῇ τοσαύτῃ συμφορᾷ πλέκειν δάλους
 τοὺς ἐκκοπέοντας ἐπτάκις τῷ σῶ στόλῳ.
 τούτοις στρατηγὸς ἦν ἀνὴρ ὁ τὸ ξίφος
 ποθῶν ὑπὲρ σοῦ, καὶ προτείνων εἰς μάχην, 80
 καὶ μὴ δεδοικὼς τὴν τομὴν τῶν φασγύνων·
 ὁ καὶ πρὶν εἰς ἄπληστον ἐμπεσὼν γένος
 θάρσει μεγίστῳ, καὶ προθυμίᾳ ξένη,
 καὶ δοὺς ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν μονωτάτως,
 καὶ τοὺς ἀνίππους συνταράξας βαρβάρους· 85
 ὅς, φεῦ, κρατηθεὶς τῇ τροπῇ Μακεδόνων,
 καὶ πρὸς ξένην γῆν δέσμιος κατεσχέθη,
 καὶ τοὺς ὀρπούοντας εἶχε πικροὺς δεσπότης.
 οὗτος σταλεῖς ἐκείθεν εἰς πρῶτον λόχον,
 ἔρωτι πληγῶν, καρδίας ὑπερζέσει, 90
 μέσον τὸ κοινὸν εὔρε βαρβάρων τέλος,
 ὡς φύλλα ῥίνας τῶν μελῶν τὴν τετράδα.

67. Βορρῆ vulg. Fort. Βοῦρῆ κνέοντος εἰσβολαῖς δυσπρακτοῖς.
 Compositum προσάρακτιος est ap. Manass. Chron. p. 72. 13. ὑπάρα-
 κτιος ap. Plutarch. Vit. Sert. c. 17.

rante vehementi impetu: alii autem custodientes portarum exitus adstando
 terrebant eos, qui intus erant. Iam vero edoctus agmen hostium per an-
 fractus incedere, ac ferarum instar iram spirare simul, et formidinem, su-
 premus dux pugnae Nicephorus vix illud potuit credere: sed statim ex
 Thracibus iuvenibus totum agmen instruit, ut rem inquirat: etenim erat
 novum in tantis angustiis dolos nectere eos, qui ab exercitu tuo caesi erant
 septies. Vix erat illis dux, qui gladium libenter pro te stringebat in prae-
 lio, neque reformidabat acies ensium: qui et antea genus inexplebile inva-
 serat audacia maxima, et alacritate mira, dederatque se ipsum in caedem
 unico, imperitoseque equitandi confederat barbaros, qui, heu! captus fue-
 rat ob fugam Macedonum, victusque ductus in terram extraneam, sordidos
 habuerat et iniquos dominos. Hic inde missus ad primas insidias vulnera
 cupiens ardenti pectore barbarorum in medio communem invenit finem, dum
 quatuor membra proiceret tamquam folia. Quemadmodum enim in-

ὡς γὰρ μέγιστος καὶ πολύχρονος λύκος
 ἔμπειρος ὢν ἄρπαξ τε καὶ ποιμνηλάτης,
 πεινῶν, ἑαυτὸν τῇ μονῇ τῶν ποιμνίων
 θάρσει προπέμπει, καὶ καταξάινει κύνας,
 ἕως κρατηθῆ, καὶ σφαγῇ τοῖς ἀνδράσι,
 οἳ πολλάκις ἔβρουξαν εἰς αὐτὸν μέγα·
 οὕτως ἐκεῖνος ἐμπροσθῶν στρατηγέτης
 Ῥώμης κραταῖος, καὶ μονωθεὶς εἰς μέσον,
 ἔδειξεν οἴους ἀνδρας ἢ Ῥώμη τρέφει.
 πολλῶν γὰρ αὐτῶν κύκλωθεν πεφραγμένων,
 πάντες τὸ κοινὸν ἐπτοοῦντο τοῦ τέλους·
 ὡς γὰρ κεραυνὸν εἶχε χερσὶ τὸ ξίφος,
 κινῶν κατ' ἐχθρῶν, καὶ καθαιμάττων φόνους,
 ᾧ τοὺς μὲν ἐξέκοπτε τῶν ἐναντίων,
 ἄλλους κατηγάκαζε φεύγειν ἐντροβίους,
 ἄλλους, θεὸν κράζειν σε πείθων εἰς μάχην,
 νεκροὺς ἐδείκνυ, καὶ πεφυρμένους κόνει.
 ὅμως δὲ πληγείς, καὶ πεσῶν ξένοις τόποις,
 πολλοὺς προεξένησεν τῷ στρατῷ πόνους.
 καὶ δὴ δραμόντες ἱππῶται, πεζόδρομοι
 κρημνοὺς ἐκείνους καὶ φαραγγώδεις τόπους,
 πάντας καθειρῆξαν, καὶ κατέκλεισαν μέσον,
 καὶ βρῶσιν εἰργάσαντο Κρητῆτας ὀρνέων.
 τοσοῦτον αὐτὸς ἐτύχησας ἐν μάχῃ,
 τοσοῦτον αὐτὸς ἐκράτησας βαρβάρων,
 ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς τε καὶ συνεργίας.

108. ἄλλους δὲ κράζειν C. Vid. Annot.

109. πεφυρμένους C.

110. πληγαῖς C.

gens et senex lupus peritus raptor, et vastator gregum, canriens, se ipsum in stationem ovium audacter introducit, et laniat canes, donec captus sit, caesusque ab hominibus, qui saepe infremuere in ipsum maxime: ita dux ille irruens Romae fortis, solusque in medio hostium ostendit quales viros Roma nutriat. Multis enim ex ipsis eum circumdantibus, omnes communem extimebant finem, stringebat namque ense, instar fulminis rotans contra hostes, et inficiens caedibus, quo alios quidem mactabat ex hostibus, alios cogebat trepidos aufugere, et alios, rogans te, ut advocares Deum ad pugnam, mortuos ostentavit et conspersos pulvere. Attamen vulneribus confosus extraneis in locis multos exercitui dolores intulit. Et iam accurrentes equites ac pedites hiantia illa et praerupta loca omnia cinxere, et incluserunt in medio, et Cretenses dedere in pastum avibus. Adeo in praelio fortuna usus es prospera, adeo domuisti barbaros cooperante divino

ἰδὼν δὲ τοῦτο καὶ φοβηθεὶς εὐθέως
 ὁ Καραμούντης ἐν χρόνοις ὁ δυσγέρων 120
 βάλλει τὸν ὄγκον τοῦ φρονήματος κάτω,
 φωνῇ δὲ χρᾶται πεζός· ἀλλὰ καὶ μόνος,
 ὅπῃ δὲ μικρᾷ προστρέχει πετροστίγῃ,
 κτῆται δ' ἐκείθεν δυστυχῆ σωτηρίαν.
 ἔδει, γέρον, θανεῖν σε πολλῶν πρὸ χρόνων, 125
 ἥπερ κλονεῖσθαι καὶ παρεισδύνειν πέτραις,
 ὡσπερ λαγῶδες ἐκφυγῶν κυνηγέτας.
 ἐκεῖ καθεσθεις μέχρι δυσμοῦ ἡλίου,
 ἔρραινε τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν διακρύων
 κλαίων τὸ πικρὸν τραῦμα τῆς δυσβουλίας, 130
 βάλλων ἑαυτὸν δυσπαλαίσταις φροντίσι.
 πρώτης δὲ νυκτὸς ἔξυναστὰς τοῖς ἔσω
 ἡλαυνε κρημοῖς τῶν ὀρεῶν ἀγωνία
 γέφων Ἀμηρᾶς πεζός, ἀλλὰ τετράπους·
 βίαν γὰρ εἶχεν, ἥτις αὐτοῦ τὰς χεῖρας 135
 ἐπεκράτουνεν εἰς ποδῶν ὑπουργίαν.
 ὁ σὸς δὲ, παμμέγιστε Ῥωμανέ, στόλος
 τεῖχῃ στραφεὶς ἔπληττεν ἐν προθυμίᾳ,
 χεῖρων κατασπῶν ταῦτα, ῥίπτων εἰς χθόνα.

122. Distingue: χρᾶται (fort. χρῆται)· πεζός ἀλλὰ καὶ μόνος. cf. infra v. 134. 123. Fort. πετροστίγῃ. 128. καθεστεις C. Fort. δυσμῶν ἡλίου: hiatus enim vitare solet Theodosius. 129. ἔρραι το C. ἔρραινε ex cod. emendavit F. 131. Fort. δυσπαλαίσταις. 134. Distingue: Ἀμηρᾶς, πεζός ἀλλὰ τετράπους. 135. τὰς χεῖρας C. χεῖρας F. 139. Fort. ῥίπτων τ' εἰς χθόνα.

auxilio! Videns autem hoc, et extimescens statim Caramuntes senex miserimus animi sui arrogantiā proicit, fugaque utitur pedes, atque solus ad cavernam currit arctiam in saxo excisam, ibique infelicem salutem invenit. Multos ante annos, senex, te mori oportuit, potius quam vexari, et includi inter saxa, veluti lepus, quas venatores aufugit. Illic insidens usque ad occasum solis vultum profusis irrigabat lacrimis flens acerbum vulnus temeritatis suae, se ipsum curis maximis excrucians. Prima autem nocte consurgens per intima praecipitia montium festinabat anxius senex Ameras pedes, aut potius quadrupes; cogebatur enim, ut suas manus detineret in pedum ministerium. Tuus autem, maxime Romane, exercitus ad moenia conversus ea percutiebat alacriter gaudens haec diruere et ad terram delicere.

ΑΚΡΟΑΣΙΣ Ε.

Ἐἴη πᾶσα Ῥώμης, καὶ θάλασσα, καὶ πόλις,
 βουνοὶ, φάραγγες, ἄστρα, τῶν ἀειφύτων
 ὕδωρ ποταμῶν, τύγμα τῆς ἐκκλησίας,
 τὰ πάντα κοινῇ συγχάρητε δεσπότη.
 ἀγαλλιᾶσθω πλῆθος ἀστέρων ἄνω, 5
 χορευέτω δὲ τάξις ἀγγέλων, ὅτι
 τὸ δυσπρόσιτον θηρίον κατεσφάγη,
 τὸ δεινόμορφον κῆτος ἀντανηρέθη,
 τὸ δυσκάθεκτον τραῦμα γῆς ἀνεστάλη.
 κήρυξον αἰθῆρ τοῦτο πᾶσαν εἰς χθόνα, 10
 βόησον, ἀστὴρ ἥλιε, τρέχων ἄνω
 τοῖς βαρβάροις νῦν τὴν σφαγὴν τῶν βαρβάρων.
 γνώτωσαν ἔθνη, καὶ πόλεις, καὶ χωρία
 τὸ τοῦ μεγίστου Ῥωμανοῦ νέον κράτος.
 μάθωσιν αὐτοῦ τοὺς ἀκοιμήτους πόρους, 15
 οἷους δι' ἡμᾶς ἔσχεν ὁ στεφηφόρος.
 λάβωσιν αὐτοῦ πείραν ἐκ τῶν πλησίον,
 πρὶν ἢ πρὸς αὐτοὺς ὁ σφαγεὺς ἀναδράμῃ.
 τῆς Ἀφρικῆς γῆς φριξατε ξιφηφόροι·
 ταράσσειται γὰρ Τυρσεωτῶν ἡ πόλις. 20
 ἀρὰν παλαιᾶν, Ἀράβων φύλη, λάβης
 δουρὶ κραταιοῦ Ῥωμανοῦ· πλὴν ἐν τάχει
 τῶν δελεμιτῶν, βελεβιτῶν τοὺς τόπους
 πείσει καλεῖσθαι σὸν βέλος, σκηπτροκράτορ.

V. 7. Fort. τὸ δυσπρόσιτον. cf. Oedip. Col. 572. 9. στραῦμα, in not. var. τραῦμα C.

ACROASIS QUINTA.

Terra omnis Romae, et mare et civitas, montes, valles, stellae, semper fluentium fluminum aquae, ordo Ecclesiae, omnia concorditer gratulamini Despotae. Exsultet multitudo astrorum caelitus, angelorumque ordo tripudiet, quoniam indomita occisa est bellua, terribilis visu sublatus est cetus, repressa est terrae plaga intolerabilis. Clama hoc aether per universam terram, refer, o solis astrum currens desuper, barbaris hanc barbarorum cladem. Noscant nationes, civitates, pagi novam Romani maximi potentiam: discant ipsius curas pervigiles, quas propter nos Imperator habuit. Sumant de eo experimentum ex finitimis antequam ad illos percussor accedat. Africanæ terrae formidate milites, conturbatur enim Tarsensium civitas. Maledictionem antiquam, Arabum tribus, accipe ab hasta potentis Romani: ceterum cito ut Delemitarum, Belebitarum loca vocentur efficiet iaculum

Αἰγυπτίων δὲ, χαῖρε, γῦπες σὺ ξίφει 25
 σάρκας καταβρώξουσι τὺς ἀσυστάτους.
 Χανδαῖς ὁ χανδὸν γῆν ὅλην λαβεῖν θέλων,
 χανῶν ἄναυδος συμφορᾶ Κρητῶν μένει.
 ὦ Χριστέ Πατὴρ τοῦ πρὸ αἰώνων τέκνον,
 οἷον παρέσχου σὺ στεφηφόρῳ κλέος. 30
 τίς ἂν στενάξῃ τὸν Πολυξέντης τάρον;
 τίς τὴν Φρυγῶν ἄλωσιν; ὦ χορὸς νέων,
 ὄσοις Ὀμήρου φροντίς ἢ τῶν σκεμμιάτων,
 μὴ τοῖς λόγοις κλέπτεσθε τοῦ γεροντίου,
 μὴ τοῖς κτύποις θέλεσθε τοῦ μυθοπλόκου. 35
 ψευδῆ γὰρ ἰστόρησεν, εἰ καὶ πανσόφως,
 ὁ πηρὸς, ὡς θέλητρα τοὺς λόγους ἔχων.
 Κρήτης κροτεῖτε τὴν ἄλωσιν, ἦν χρόνος
 καθεῖλε δουρὶ τῶν σοφῶν ἀνακτόρων.
 Κρήτης ἐκείνης τοῦ Διὸς τῆς πατρίδος, 40
 Διὸς τυράννου, δαίμονος ψευδωνύμου,
 ὃς εὔρε τὴν κάμινον ἄλλ' αἰωνίαν,
 ἀνθ' ὧν ἑαυτὸν ἦν θεὸν στήγας κάτω.
 ἀνθ' ὧν ἐπλησε γῆν σφαγῆς μiasμάτων.
 ἀνθ' ὧν ὑπῆρξεν εὐρετῆς παθημάτων. 45
 ταύτης ὁ κλεινὸς, ὁ γλυκὺς Ῥώμης κλάδος,
 ὁ παγγάληνος, ὁ σφαγεὺς τῶν βαρβάρων,

27. χανδαῖς C. cum cod. χαβδαῖς F. 30. παρίσχου, in not.
 potius παρέσχες (?) C. 33. Fort. φροντίς ἦν. cf. not. cr. in Anth.
 Pal. p. 509. a. 35. μυθοπλόη, in not. forte μυθοπλόανου C. μυ-
 θεοπλόκου ex cod. emendavit F. 43. στήγας, in not. lego στέγα (?)
 C. στέγας F. Scr. στήγας, quod se in terris constituit deum.

tuum, o scepterifer. Euge, Aegyptiorum vultures a gladio tuo dilaceratis
 vescuntur carnibus: Chaudas, qui potiri inhiabat tota terra mutus stupe-
 scit ob cladem Cretensium. O Christe Patris sempiternae Fili, quantum
 tribuisti Regi tuo gloriam! quis iam plorabit Polyxenae necem? quis Phry-
 gum captivitatem? o iuvenes, quibus Homeri cordi sunt commenta, ne ver-
 bis senis sinatis vos decipi, ne carminibus fabulatoris mulceamini, falsa
 enim cecinit, sapienter licet, caecus verborum adhibens illecebras. Cretae
 plaudite excidio, quam demique domuit hasta sapientiam Regum; Cretae
 illius, quae Jovis fuit patria, Jovis tyranni, mendacis daemoneis, qui deti-
 netur in igne, eoque aeterno, quoniam se in terris Deum appellari passus
 est, quoniam implevit mundum iniquis caedibus, quoniam inventor vitio-
 rum exstitit. Hanc inclitum, dulce Romae germen, serenissimus, barba-

ὁ παναέβαστος καὶ διώκτης Συρίας,
 ταύτην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκβόλους
 πέμπουσιν ἐκράτησεν. ὦ μέγα σθένος, 50
 ὦ δίστομα τρίκογχα, δίστομα ξίφη,
 βέλη δὲ τὰ τρίκογχα, πύγχαλκα κράνη,
 τὰ τὴν σφαγὴν δρᾶσαντα τῶν μαιφόνων,
 ἣ τοὺς φόνους στήσαντα τοὺς καθημέραν,
 οὗς εἶχεν ἡ θάλασσα ληστρικωτέρους. 55
 ὦ πετροπόμπων σφενδονῶν στροφοῦργίαι,
 ἔπων φριμαγμὸς, ὀξύτης ἀκοντίων,
 σπάθης τε, καὶ θώρακες, ἀσπίδος τύσις,
 αἱ γῆν κατηδάφισε βαρβαρουμένην,
 αἱ δεσπότης δέδωκεν ἀντὶ φαρμάκων, 60
 καὶ κόσμον ἐξέσωσε τῆς τυραννίδος.
 ὦ ναυστολήσαν πνεῦμα μυρία σκάφη,
 καὶ πομπὸς ὄφθην ἀβλαβῆς τοῦ δεσπότητος.
 θρήνησον ὦ γῆ πᾶσα νῦν τῆς Συρίας,
 ἔχουσα τὸν σὸν τῆς βοῆς πρωτοσιάτην, 65
 τὸν σὸν πλανήτην, οὐ προφήτην, Μωάμεθ,
 οὗ τὸν χιτῶνα μυρίαις αἰσχροῦργίαις
 πεφυρμένον κρύπτουσιν οἱ δούλης γόνοι·
 κρύπτουσιν ὡς ἄσπιλον ἐσπιλωμένον·

49. ταύτην, in mg. ταύτης C. Ad ταύτης v. 46. verbum desideratur. Oratione abrupta poeta pergīt verbis: ταύτην ἐκράτησεν. Sed vereor, ne vitium lateat in hoc pronomine, quum Theodosius scripserit: ταύτης ὁ κλεινὸς — διώκτης Συρίας Ἄσπην καθ' ἡμῶν φλεγμονὰς πυρεκβόλους πέμπουσιν ἐκράτησεν. 50. ὦ μέγα C. 53. μαιφόνων, in. not. scribo μαιφόνων C. ut est in cod. teste F. 58. θώρακος C. 62. πνεῦμα, in not. melius πνεῦμα C. sic cod.

rorum demitor, angustissimus, et persequutor Syriae, hanc adversus nos ardores igneos emittentem vicit: o magnam potentiam! o trifidi umbones, gladii ancipites, telaque trifida, et aeratae galeae, quae homicidarum perfecerunt cladem, ac quotidie occiderunt eos, quos habuit mare praedonum pessimes! o saxa iaculantium fundarum gyri, equorum hinnitus, telorum acies, gladiique, ac thoraces, lati clypei, quae terram everterunt effectam barbaram, quae Despota dedit pro pharmacis, ut mundum sanaret a tyrannide! o aura gubernans infinitas rates, tutumque comitem te praebens Despotae! Flora modo terra omnis Syriae, habens gemitus tui consortem principem tuum deceptorem, non prophetam, Moameth; cuius vestem infinitis sordibus maculatam occultant filii famulae, maculatam occultant, tam-

ἔχουσιν ὡς ἄχρατον ἐγκεχραμμένον. 70
 ἔδει γὰρ ὄντας ἐκ μiasμάτων ἄγη
 καλεῖν ἄχρατον τοὺς ξενοπόρους ἄγος.
 χίρευε λοιπὸν Ἀφρικῶν Σικελίᾳ,
 εὐαγγέλλου πᾶσι τὴν εὐθυμίαν.
 ἔλευθεροῖ σε συντόμως ὁ δεσπότης. 75
 χόρευε γῆ, χόρευε Ῥωμαίων ὄση,
 ὡς ἠτύχησας εἰς ἀνακτόρων στέφη,
 ὡς ἐπλάτυνας εἰς τὰ πατρῶα πλάτη,
 ὡς ἐκράτησας τῶν πάλους κρατουμένων.
 εἶθε προκύνῃς τοῦ τάφου, Κωνσταντίνε, 80
 εἶθε σκόπῃσαι, ὡς ἔχει τὰ Συρίας.
 ἔγνωσ ἂν υἴδν, ὡς Φίλιππος, ἱππότην·
 καὶ τοῦτον εἶπες, „ὦ τέκνον, ζῆτει κράτος,
 οὐκ ἄρκετόν σοι γῆς ὅλης καὶ γὰρ κράτος.”
 Κρήτης γὰρ οἶος τῶν ὀδυσμάτων στόνος. 85
 οἶος σπαραγμὸς, γυμνὰ Ῥωμαίων ξίφη
 ὅταν κατεῖδον ἔνδοθεν πυργωμάτων,
 ὅταν κατεῖδον τέκνα μικρὰ μητέρας,
 τὰς μὲν βρόχοις ὄπισθεν ἐστρεβλωμένας,
 τὰς δὲ πρὸς αἷμα καὶ κόνιν πεφυρμένας, 90
 τὰς δὲ στοιχηθὸν εἰς σφαγὴν προκειμένας.
 ἐκεῖ τὰ τέκνα πατέρας, καὶ πατέρες
 παῖδας κατησπάζοντο, καὶ κοινῇ ξίφος

71. 72. ἄγη et ἄγος F. ξενοπόρους C. contra cod. fidem. 78. πλά-
 γη, in not. lego καλύγη, expende tamen. C. πλάτη cod. teste F.
 83. ζῆσαι, mg. ζῆτει C. ut cod. — Fort. καὶ τοῦτ' ἂν εἶπες.
 85. κρητῆς, in not. lego κρητῶν. C. 89. ἐστρεβλωμένας C.

quam sine macula, pollutam, tamquam impollutam habent. Oportebat enim, ut in sordibus instituti, scelera barbaro orti ex genere vocarent immaculata. Iamvero laetare Africanorum Sicilia, annuncia omnibus laetitiam, te cito in libertatem vindicabit Despota. Exsulta, exsulta terra, quae Romanis subiaces, quod felix facta es in corona Regum, quod dilatasti ditiones patriae, quod superasti potentes in praeliis. Utinam, Constantine, e sepulcro surgeres, utinam prospiceres, quomodo se habent res Syriae, nosceres filium, ut Philippus, equitem, eique diceres, „fili, aliud quare imperium, non enim tibi imperium totius orbis sufficit.” Sed Cretae qualis erat gemitus miser! qualis turbatio, nudos Romanorum enses statim ac conspexerunt ex turribus, statim ac parvuli viderunt matres, alias quidem post terga strictas vinculis, alias autem sanguine foedatas, et pulvere, alias ordinatim ad caedem expositas! ibi filii patres, et patres filios am-

κροονηδὸν ὄρμαϊς ἔβρεχον τῶν αἱμάτων.
 ὑπῆρχε θρηῆνος, ἦν βοή πορθομένην, 95
 οὐκ ἦν προφήτης ἰσχύων, οὐδὲ σπάθη·
 αὐτὴ γὰρ ἐχθροῖς ὡς θεὸς τιμωμένη.
 ἐκεῖ γέροντες εἰς φυγὴν ὠρμηκότες
 ὄπισθεν ἐπλήττοντο τοῖς ἀκοντίοις.
 ἐκεῖ νέους φεύγοντας ἢ χιτωνίων 100
 ἄζωστος εἰς ὄλισθον ἐκλωθε τάσις,
 καὶ συμποδισμὸν ἐμπαρεῖχεν ἄξιως
 νόμος παλαιὸς πατρικὸς τοῖς βαρβάροις.
 τῶν οὖν στρατηγῶν ἦν ὑπηκόοις νόμος,
 καὶ τοῦτο τῆς σῆς προσταγῆς, σκηπτροκράτορ, 105
 μὴ πρὸς γυναῖκας πορνικῶς καθυβρίσαι,
 μήπως τὸ σεμνὸν εἰς ἀβαπτίστους κόρας
 βάπτισμα χρανθῆ, καὶ μολυνθῆ σου στόλος.
 τοσοῦτον ἐφρόντιζες οἰκετῶν, ἄναξ,
 ὡς μέχρι λεπτῶν προφθάνειν σου τοὺς λόγους, 110
 καὶ μέχρι τούτων συνταπεινοῦσθαι φίλοις.
 καὶ γὰρ φίλος σοι πᾶς κρατῶν τὴν ἀσπίδα,
 καὶ πᾶς ὁ τείνων τὴν μάχαιραν ἐν μάχαις,
 καὶ πᾶς ὁ φεύγων τὴν μικρὰν δευλανδρίαν.
 οὕτω ταραγμὸς εἶχε Κρητῶν τὴν πόλιν, 115
 τὴν οὖσαν, ὡς πρὶν, καὶ πάλιν Ῥώμης πόλιν,
 πόλιν ποθητὴν, τὴν ἐπηρμένην πόλιν,
 τὴν ἐξάκουστον, τὴν πολύπλουτον πόλιν.

94. ἔβρεχον C. ἔβρεχεν F. 101. Fort. ἐκλώσθη.

plectebantur, et ensis ubique tumidos torrentes effundebat sanguinis.
 Erat luctus, erat obsessorum clamor: potens non erat propheta, ne-
 que gladius, qui ab inimicis tamquam Deus honoratur. Ibi senes ruen-
 tes in fugam iaculis percutiebantur a tergo: ibi iuvenes fugientes ve-
 stium discincta extensio cogebat fataliter, ut caderent, et impedimentum
 praebebat merito lex patria antiqua barbaris. Lex autem erat subditis
 a ducibus lata, et hoc ex iussione tua, o sceptrifera, ne dedecorarent
 stupris feminas, ne in non baptizatis puellis venerabile baptismum pol-
 luerent, et macularent milites tui. Adeo tibi cordi erant servi tui, o
 Rex, ut etiam minutiora praeveniret tuum consilium, et usque ad haec
 te humiliares ob amicos tuos: nam tibi amicus est quicumque tenet cly-
 peum, et quicumque stringit ensem in praeliis, et quicumque fugit tur-
 pem segnitiam. Ita turbata erat urbs Cretensium, quae modo est, ut
 antea, Romae civitas. O urbem optabilem, eximiam urbem, urbem ce-

ἤκουσε Ταρσὸς, καὶ κατασκάπτει τάφρους·
καὶ πύργον ἔψοϊ, καὶ σιδηροῖ τὰς πύλας,
καὶ πάντα ποιεῖ, συμφοραῖς ἀλλοτρίαις
τὸ μέλλον αὐτῇ προβλέπουσα φορτίον.

122

122. αὐτῇ C. αὐτῇ F.

lebrem, abundantem opibus! Audivit Tarsus, et effodit fossas, erigitque
turrem, et munis ferro portas, facitque cuncta, ex alienis infortunis
imminere sibi prospiciens captivitatis onus.
